

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«Διοίκηση Επιχειρήσεων»

Μεταπτυχιακή Διατριβή

Δημιουργία Επιχειρηματικού Σχεδίου (Business Plan) Στον
Χώρο Της Παραγωγής Και Τυποποίησης Προϊόντος
(Ελαιόλαδο)

Θωμάς Ι. Φωτιάδης

Επιβλέπων Καθηγητής
Ελευθέριος Θαλασσινός

Νοέμβριος 2018

Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

«Διοίκηση Επιχειρήσεων»

Μεταπτυχιακή Διατριβή

**Δημιουργία Επιχειρηματικού Σχεδίου (Business Plan) Στον
Χώρο Της Παραγωγής Και Τυποποίησης Προϊόντος
(Ελαιόλαδο)**

Θωμάς Ι. Φωτιάδης

**Επιβλέπων Καθηγητής
Ελευθέριος Θαλασσινός**

Η παρούσα μεταπτυχιακή διατριβή υποβλήθηκε προς μερική εκπλήρωση των απαιτήσεων για απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Νοέμβριος 2018

Περίληψη

Το ελληνικό ελαιόλαδο θεωρείται από τα πιο ποιοτικά παγκοσμίως. Παρόλα αυτά οι παραγωγοί το εξάγουν χύμα, κυρίως σε Ιταλούς εμπόρους αντί να προχωρούν σε τυποποίηση και προώθηση.

Η Ελλάδα τα τελευταία 3 χρόνια έχει κατακτήσει τη δεύτερη θέση της παγκόσμιας κατάταξης στην παραγωγή ελαιολάδου, αφήνοντας την Ιταλία στην τρίτη θέση. Από την άλλη πλευρά, μόνο το 27% της ελληνικής παραγωγής τυποποιείται σε σύγκριση με την Ισπανία που είναι στο 50% και την Ιταλία που είναι στο 80%. Με μια ολιστική προσέγγιση και εφαρμογή προτύπων και μεθοδολογιών βάση της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της Ελιάς και βάση του Agro 2-2 / 3, μπορεί να επιτευχθεί εξαιρετικής ποιότητας έξτρα παρθένο ελαιόλαδο. Η εναρμόνιση με τέτοιου είδους αρχές και πρακτικές είναι προαπαιτούμενα για την τυποποίηση του εξαιρετικού ελαιολάδου και την προώθησή του με ταυτότητα και αναγνωσιμότητα σε υψηλές τιμές.

Η παρούσα διατριβή ενημερώνει για τους νόμους και τους κανόνες που ισχύουν στην Ελλάδα και την ΕΕ για την επισήμανση και την τυποποίηση του ελαιολάδου, την εφαρμογή προτύπων στην παραγωγή καθώς και τρόπο εφαρμογής αυτών. Παρουσιάζει ένα λεπτομερές επιχειρηματικό σχέδιο και αποδεικνύει πώς με ένα μικρό σχετικά αρχικό κεφάλαιο επένδυσης, μία εταιρεία θα μπορεί να παρουσιάζει κέρδη από το δεύτερο κιάλας έτος. Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις παραμέτρους, αναλύει σε λεπτομέρεια όλα τα κόστη που έχουν να κάνουν με την παραγωγή, την τυποποίηση και την προώθησή του ελαιολάδου.

Συμπερασματικά, οι ελληνικές μικρές επιχειρήσεις που παράγουν εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο πρέπει να περάσουν στην τυποποίησή του προϊόντος και να μην το πωλούν χύμα, ακολουθώντας αποτελεσματικές στρατηγικές μάρκετινγκ, κάνοντάς τες κερδοφόρες και βιώσιμες επιχειρήσεις.

Summary

Greek Olive oil is considered one of the best quality olive oil in the world. Despite that, producers export it in bulk, mainly in Italian wholesalers, instead of branding and labeling.

Greece last 3 years is the 2nd larger producer of olive oil in the world leaving Italy to third place. On the other hand only 27 per cent of Greek production reaches the stage of labeling/branding, compared with 50 per cent in Spain and 80 per cent in Italy. With an approach that will follow procedures and policies that are mentioned in Greek and EU laws, with the standardization of productivity based on Agro 2-2/3 and Integrated Production Objectives and Principles, could produce high quality Extra Virgin olive oil. Compliance in such principles is prerequisite for the promotion of premium olive oil and the ability to sell it with branding/labeling in high price.

This thesis expound the rules that are applicable in Greece and EU for the labeling and branding of the olive oil, the standardization in the productivity and how this can be applied. It presents a full business plan of a small company, demonstrating that with a small budget the company could be profitable from the second year. Taking into consideration all the parameters, it makes in depth analysis of all the costs that related with the production, the standardization, the labeling, the marketing and the promotion of olive oil.

In Conclusion, Greek small companies that are produce extra virgin olive oil should be shift from bulk to branded olive oil, with a more efficiently marketing strategy, in order to be profitable and viable businesses

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	v
Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1	2
Ελιά & Ελαιόλαδο	2
1.1 Η παραγωγική Διαδικασία Ελαιολάδου στην Ελλάδα	2
1.2 Στατιστικά Στοιχεία	9
1.2.1 Στατιστικά στην Ελληνική Επικράτεια	9
1.2.2 Στατιστικά στη Παγκόσμια Αγορά	11
1.3 Ποικιλίες Ελιάς.....	14
1.4 Νομοθεσία για το Ελαιόλαδο.....	17
1.4.1 Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία για το Ελαιόλαδο	17
1.4.2 Διεθνής Νομοθεσία.....	18
1.4.3 Γενικές οδηγίες	19
1.5 Κατηγορίες & Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου	21
1.5.1 Παρθένα Ελαιόλαδα	21
1.5.2 Εξευγενισμένο (ραφινέ) Ελαιόλαδο.....	22
1.5.3 Ελαιόλαδο	22
1.5.4 Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου	23
1.6 ΠΟΠ & ΠΓΕ	25
Κεφάλαιο 2	26
Παραγωγή της Ελιάς & Τυποποίηση Ελαιολάδου	26
2.1 Ορισμός και Στόχοι της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της Ελιάς	26
2.1.1 Αγρότες Επιστημονικά καταρτισμένοι και ευαισθητοποιημένοι για την ασφάλεια και το περιβάλλον	27
2.1.2 Διατήρηση του περιβάλλοντος των Ελαιώνων	28
2.1.3 Τοποθεσία, Ποικιλία και Σύστημα Φύτευσης των καινούργιων ελαιώνων.....	28
2.1.4 Θρέψη και Διαχείριση του εδάφους.....	29
2.1.5 Άρδευση.....	31
2.1.6 Διαχείριση κόμης	32
2.1.7 Ολοκληρωμένη Προστασία των Φυτών	33
2.1.8 Αποτελεσματικοί και ασφαλείς μέθοδοι ψεκασμών	35
2.1.9 Συγκομιδή και ποιότητα ελιάς	36
2.2 Η τυποποίηση του Ελαιολάδου	36
2.2.1 Είδος συσκευασίας.....	37

2.2.2	Επισήμανση του ελαιολάδου (ετικέτα)	38
2.2.3	Διαθρεπτική επισήμανση.....	42
Κεφάλαιο 3		46
Η Εταιρία.....		46
3.1	Νομική Μορφή.....	46
3.1.1	Επωνυμία	47
3.1.2	Έδρα	47
3.1.3	Διάρκεια	47
3.1.4	Στοιχεία εταίρων	47
3.1.5	Εταιρικά Μέρηδια – Εισφορές Εταίρων	48
3.1.6	Ορισμός διαχειριστή - Διάρκεια διαχείρισης – Αμοιβή.....	48
3.2	Ανθρώπινο Δυναμικό	50
3.3	Κτιριακές Εγκαταστάσεις- Γήπεδα.....	52
3.4	Εταιρική Ταυτότητα	53
3.5	Εξοπλισμός Εταιρίας	56
3.6	Οικονομικά Στοιχεία Εταιρίας.....	56
Κεφάλαιο 4		58
Ανάλυση Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος.....		58
4.1	PESTEL Analysis	58
4.1.1	Πολιτικό Περιβάλλον (Political).....	58
4.1.2	Οικονομικό Περιβάλλον (Economic)	59
4.1.3	Κοινωνικό περιβάλλον (Social).....	63
4.1.4	Τεχνολογικό περιβάλλον (Technological).....	67
4.1.5	Περιβαλλοντικά θέματα (Environmental)	68
4.1.6	Νομικό-Νομοθετικό πλαίσιο (Legal)	68
4.2	SWOT Analysis.....	69
4.2.1	Δυνατά Σημεία (Strengths).....	69
4.2.2	Αδύνατα Σημεία (Weaknesses)	70
4.2.3	Ευκαιρίες (Opportunities)	70
4.2.4	Απειλές (Threats)	71
Κεφάλαιο 5		73
Μείγμα Μάρκετινγκ.....		73
5.1	Προϊόν (Product)	75
5.2	Προώθηση (Promotion).....	76
5.3	Τοποθέτηση (Place)	77

5.4 Τιμή (Price)	77
Κεφάλαιο 6	79
Χρηματοοικονομική Ανάλυση & Αξιολόγηση της Επένδυσης.....	79
6.1 Προϋπολογισμός Επένδυσης.....	80
6.2 Κόστος Μάρκετινγκ	81
6.3 Κόστος Λειτουργικών Εξόδων Επιχείρησης	84
6.4 Κόστος Αγοράς Ελαιολάδου από προμηθευτές	84
6.5 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης	87
6.6 Προσδιορισμός Νεκρού Σημείου (Break Even Analysis).....	91
6.7 Ισολογισμός Πολύ Μικρών Οντοτήτων	93
Παράρτημα Α.....	94
Βιβλιογραφία	101

Εισαγωγή

Το ελαιόλαδο αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά της Μεσογειακής Διατροφής, καθώς και ένα από τα βασικά αγροτικά προϊόντα της Ελληνικής Περιφέρειας. Η ποιότητα του ελληνικού ελαιολάδου είναι η καλύτερη στον κόσμο και οφείλεται στην μορφολογία του εδάφους καθώς και την γεωγραφική θέση που έχει η Χώρα μας. Παρόλο που η Ελλάδα είναι η τρίτη χώρα παγκοσμίως σε παραγωγή, μετά την Ισπανία και την Ιταλία, η διάθεση του προϊόντος με ονομαστική προέλευση και τυποποίηση κυμαίνεται σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Το περισσότερο απορροφάται κυρίως από Ιταλικές και Ισπανικές εταιρίες με την μορφή «χύμα», το οποίο τυποποιείται και διατίθεται με αντίστοιχη Ισπανική και Ιταλική ετικέτα.

Η παρούσα εργασία έχει ως στόχο την δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου για την παραγωγή και τυποποίηση εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου μιας μικρής αγροτικής επιχείρησης. Η επιχείρηση δραστηριοποιείται στην περιοχή της Άρτας και συγκεκριμένα στην κοινότητα Παχυκαλάμου της Δημοτικής Ενότητας Ν. Σκουφά και έχει ως κύρια δραστηριότητα την παραγωγή, τυποποίηση και διάθεση εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου.

Κεφάλαιο 1

Ελιά & Ελαιόλαδο

Τα ελαιόδεντρα καλλιεργούνται στην Ελλάδα από την αρχαιότητα. Για τους αρχαίους Έλληνες, η ελιά αντιπροσώπευε, ανάμεσα σε άλλα πράγματα, την ειρήνη, την σοφία, την αφθονία, την ειρήνη, την υγεία, την δύναμη και την ομορφιά. Εξαιτίας όλων των παραπάνω λατρεύτηκε επί χιλιάδες χρόνια και οι Έλληνες εκτιμούσαν αυτό το δένδρο τόσο πολύ που οι νικητές των αρχαίων Ολυμπιακών αγώνων βραβεύονταν με ένα στεφάνι αγριελιάς.

Αρχαιολογικές ανασκαφές σε πολλές περιοχές απέδειξαν ότι το ελαιόλαδο χρησιμοποιούνταν κατά την αρχαιότητα σε μεγάλη έκταση. Δε χρησιμοποιούνταν μόνο ως φαγητό. Ο Όμηρος το αποκαλεί «το χρυσό υγρό» και σύμφωνα με τα αρχαία κείμενα χρησιμοποιούνταν στην καθαριότητα, την παρασκευή αρωμάτων, την καλλυντική φροντίδα, την ιατρική και το φωτισμό. Ο Ιπποκράτης, ο γνωστός γιατρός της αρχαιότητας, έκανε χρήση του ελαιόλαδου για τη θεραπεία των ασθενών του (http://hellonet.teithe.gr/GR/aboutgreece/greekproducts/ladi_gr.htm).

1.1 Η παραγωγική Διαδικασία Ελαιολάδου στην Ελλάδα

Η ελιά και το ελαιόλαδο αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της πολιτιστικής κληρονομιάς των μεσογειακών πολιτισμών και ιδιαίτερα του Ελληνικού. Το ελαιόλαδο παράγεται από την έκθλιψη των καρπών της ελιάς οι οποίες συλλέγονται πριν ή κατά την τελική τους ωρίμανση. Το πρώτο στάδιο μετά την συλλογή των ελιών είναι το πλύσιμο. Μετά το πλύσιμο ακολουθεί η σύνθλιψη. Οι ελιές συνθλίβονται, συνήθως μαζί με τον πυρήνα. Η διαδικασία αυτή μπορεί να γίνει και με την χρήση τροχού λείανσης – κάτι που παλαιότερα γινόταν με την βοήθεια ζώων και σήμερα γίνεται μηχανικά. Σε

σύγχρονες εγκαταστάσεις, η διαδικασία αυτή γίνεται με σφυρόμυλους, που καθοδηγούνται από έναν ισχυρό κινητήρα. Ανεξάρτητα από τη μέθοδο που επιλέγεται, μετά από αυτό το στάδιο παραλαμβάνεται μια πάστα, η οποία στη συνέχεια ζυμώνεται (μάλαξη). Αυτό το στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας γίνεται «εν ψυχρώ», δηλαδή σε θερμοκρασίες που δεν υπερβαίνουν τους 28 °C, ή με ελαφρά θέρμανση, αλλά και πάλι η θερμοκρασία δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 30 °C. Στη συνέχεια, ακολουθεί το καθ' αυτό στάδιο της παραλαβής, η οποία συνίσταται σε διαχωρισμό του λαδιού από το νερό και τα στερεά κατάλοιπα.

Σήμερα δύο διαφορετικές διαδικασίες εξαγωγής ελαιόλαδου χρησιμοποιούνται ευρέως οι οποίες βασίζονται στη φυγοκέντρωση. Τα φυγοκεντρικά συστήματα, διακρίνονται σε τριών και δύο φάσεων, ανάλογα με τα προϊόντα που δίνουν στο τέλος της επεξεργασίας. Επίσης υπάρχει το σύστημα Sinolea ενώ εφαρμόζεται και η «παραδοσιακή διαδικασία», κατά την οποία το ελαιόλαδο εξάγεται με πίεση σε υδραυλικό πιεστήριο. Τα συστήματα αυτά, διαφέρουν σημαντικά ως προς το ποσό των υγρών αποβλήτων και των άλλων παραπροϊόντων που παράγουν (<http://www.foodbites.eu/j15/el/trofima/diergasies/1452-olive-oil-process>).

Η επεξεργασία του ελαιολάδου περιλαμβάνει 7 βασικά στάδια:

1. Παραλαβή του καρπού.

Μετά την συγκομιδή των ελιών μέσα σε ειδικά σακιά ή πλαστικά τελάρα (η μεταφορά σε κλούβες ενδείκνυται γιατί ο καρπός αναπνέει και δεν ανεβάζει οξύτητα) , μεταφέρονται στα ελαιοτριβεία (μεταποιητικές μονάδες) για επεξεργασία σε όσο το δυνατόν σύντομο χρονικό διάστημα.

Εικόνα 1. Μεταφορά Ελαιοκάρπου σε πλαστικά τελάρα (κλούβες)

2. Πλύσιμο

Οι Ελιές τοποθετούνται σε ειδική χοάνη παραλαβής και στην συνέχεια με μεταφορική ταινία

Εικόνα 2. Χοάνη παραλαβής και μεταφορική ταινία

οδηγούνται στο αποφυλλωτήριο όπου απομακρύνονται τα φύλλα και άλλα ξένα υλικά. Ακολουθεί πλύσιμο για την απομάκρυνση ξένων υλών (σκόνη, χώμα, κ.λ.π.). Το νερό μπορεί να ανακυκλωθεί μετά από κατακρήμνιση ή διήθηση των στερεών συστατικών του. Απαιτούνται περίπου 100-120 lt νερού για την πλύση 1000 kg ελαιοκάρπου. Μετά το πλύσιμο ακολουθεί η άλεση του καρπού σε ελαιόμυλο ή σπαστήρα.

Εικόνα 3. Πλύσιμο Ελαιοκάρπου

Εικόνα 4. Πλύσιμο Ελαιοκάρπου

3. Σπάσιμο-άλεση του ελαιοκάρπου.

Στα παραδοσιακά ελαιοτριβεία η άλεση του καρπού γίνεται με κυλινδρικές μυλόπετρες. Στις σύγχρονες μονάδες χρησιμοποιούνται μεταλλικοί μύλοι, σφυρόμυλοι και σπαστήρες με οδοντωτούς δίσκους. Εάν οι ελιές που υποβάλλονται σε επεξεργασία είναι παγωμένες ή πολύ ξηρές, προστίθεται μια μικρή ποσότητα νερού (100-150 l ανά 1000 kg καρπού)

4. Μάλαξη

Μετά την άλεση, η ελαιοζύμη αναμιγνύεται στο μαλακτήρα μετά την προσθήκη ζεστού νερού. Η μάλαξη αποτελεί βασικό στάδιο της επεξεργασίας και συντελεί στην συνένωση των μικρών ελαιοσταγονιδίων με μεγαλύτερες σταγόνες λαδιού. Για τη διευκόλυνση της διαδικασίας η ελαιοζύμη θερμαίνεται στους 28-30°C. Στο μαλακτήρα προστίθεται νερό μέχρι και 100 % της ποσότητας της ελαιοζύμης, πριν την εξαγωγή του ελαιόλαδου σε διφασικό ή τριφασικό φυγοκεντρικό σύστημα.

Εικόνα 5. Διαδικασία μάλαξης

5. Παραλαβή του Ελαιολάδου

Η παραδοσιακή μέθοδος της πίεσης και η διαδικασία των τριών φάσεων παράγουν το παρθένο ελαιόλαδο και δύο τύπους αποβλήτων: τα υγρά απόβλητα (κατσίγαρος) και τα στερεά απόβλητα (ελαιοπυρήνας). Έχουμε 3 ειδών μεθόδους :

α. Παραδοσιακή μέθοδος πίεσης

Η παραδοσιακή μέθοδος είναι μια ασυνεχής διαδικασία (batch type process) που διαφοροποιείται σε δύο φάσεις με την πίεση των αλεσμένων καρπών. Η υγρή φάση (μίγμα νερού/λαδιού) διαχωρίζεται αργότερα προκειμένου να ληφθεί το ελαιόλαδο. Υπολογίζεται ότι από 1.000 kg καρπού παράγονται περίπου 350 kg ελαιοπυρήνα (περιεκτικότητα σε υγρασία 25 %) και περίπου 450 kg υγρά απόβλητα (απόνερα). Εντούτοις, αν και είναι πιο οικολογική, η τεχνική αυτή είναι ασυνεχής, γεγονός που αποτελεί μειονέκτημα για τη σύγχρονη βιομηχανία. Με την Χρήση Υδραυλικής Πρέσσας χρησιμοποιείται ένα υδραυλικό σύστημα, το οποίο λειτουργεί με ασυνεχή διαδικασία. Η ζύμη της ελιάς που έχει προκύψει από την μάλαξη, τοποθετείται σε στρώμα πάχους περίπου 2 cm σε δίσκους με συνθετικές ίνες που στοιβάζονται γύρω από έναν κεντρικό άξονα και οι οποίοι είναι τοποθετημένα σε ένα μικρό τρόλεϊ. Όλη αυτή η κατασκευή, τοποθετείται στο έμβολο της πρέσσας, που εξασκεί πίεση στον πολτό της ελιάς, της τάξης των 100 kg/cm². Η υγρή φάση ρέει σε

μια δεξαμενή. Τα υπολείμματα (ή στερεά απόβλητα) παραμένουν στους δίσκους.

β. Φυγοκεντρικά συστήματα

Κατά την μέθοδο αυτή χρησιμοποιείται Φυγοκεντρικό σύστημα που λειτουργεί με συνεχή διαδικασία. Η ζύμη τοποθετείται σε μια δεξαμενή, μέσα στην οποία περιστρέφεται ελικοειδής άξονας ή ένας ατέρμονας κοχλίας. Η ζύμη, στη συνέχεια προωθείται με μια αντλία σε μια φυγόκεντρο μηχανή. Υπάρχουν 2 ειδών διαδικασίες. Η μία είναι η τριφασική (Φυγοκεντρική) Διαδικασία που έχει αντικαταστήσει την παραδοσιακή μέθοδο και χρονολογείται στην δεκαετία του 1970-1980 και η δεύτερη είναι η διφασική (φυγοκεντρική) Διαδικασία που χαρακτηρίζεται και ως οικολογικό σύστημα.

γ. Σινολέα

Η μέθοδος παραλαβής ελαιολάδου, με Σινολέα (Sinolea) είναι επίσης μια συνεχής διαδικασία, αλλά η τεχνική, που ακολουθείται είναι διαφορετική από αυτή των φυγοκεντρικών συστημάτων.

Η ζύμη της ελιάς, τοποθετείται σε ένα δοχείο που περιέχει τη συσκευή εκχύλισης (απορρόφησης). Η τελευταία, αποτελείται από μια σειρά από λεπίδες ή δίσκους χάλυβα που βυθίζονται στην πούλπα με παλινδρομική συνεχή κίνηση. Καμιά μηχανική πίεση δεν ασκείται στη ζύμη της ελιάς, Το ελαιόλαδο συλλέγεται από τις λεπίδες και στην συνέχεια παραλαμβάνεται με αποστράγγιση. Αυτή η μέθοδος μπορεί να εξάγει περίπου το 50% του ελαίου, το οποίο ονομάζεται «άνθος του ελαιολάδου». Ωστόσο, η υπόλοιπη ζύμη της ελιάς, μπορεί στη συνέχεια να υποβληθεί σε μια δεύτερη διαδικασία εκχύλισης με , αλλά το λάδι που παραλαμβάνεται θεωρείται κατώτερης ποιότητας σε σχέση με την πρώτη παραλαβή από την αποστράγγιση. Το ελαιόλαδο που παραλαμβάνεται με την μέθοδο της Σινολέα δεν απαιτεί άλλο στάδιο επεξεργασίας

Όλα τα συστήματα παραλαβής Ελαιολάδου, έχουν τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματά τους. Κανένα από αυτά δεν παρέχει συγχρόνως

εξαιρετικό ελαιόλαδο, με οικονομικό τρόπο, με χαμηλή κατανάλωση ενέργειας και νερού, και με ελάχιστη ρύπανση του περιβάλλοντος.

6. Καθαρισμός του ελαιολάδου

Τα στερεά σωματίδια (τεμαχίδια σάρκας, φλοιού, θρύμματα πυρηνόξυλου, κλπ) που βρίσκονται διαλυμένα στην υγρή φάση απομακρύνονται με τη χρήση παλινδρομικά κινούμενων κοσκίνων (κόσκινα απολάσπωσης). Σημειώνεται ότι το βάρος των στερεών σωματιδίων υπολογίζεται σε ποσοστό 0.5-1 % επί του συνολικού βάρους της υγρής φάσης

Εικόνα 6. Κόσκινο απολάσπωσης

7. Τελικός Διαχωρισμός

Ο τελικός διαχωρισμός του ελαιόλαδου από τα φυτικά υγρά γίνεται με τη χρήση φυγοκεντρικών ελαιοδιαχωριστήρων.

Εικόνα 7. Διαχωρισμός με φυγοκέντρηση

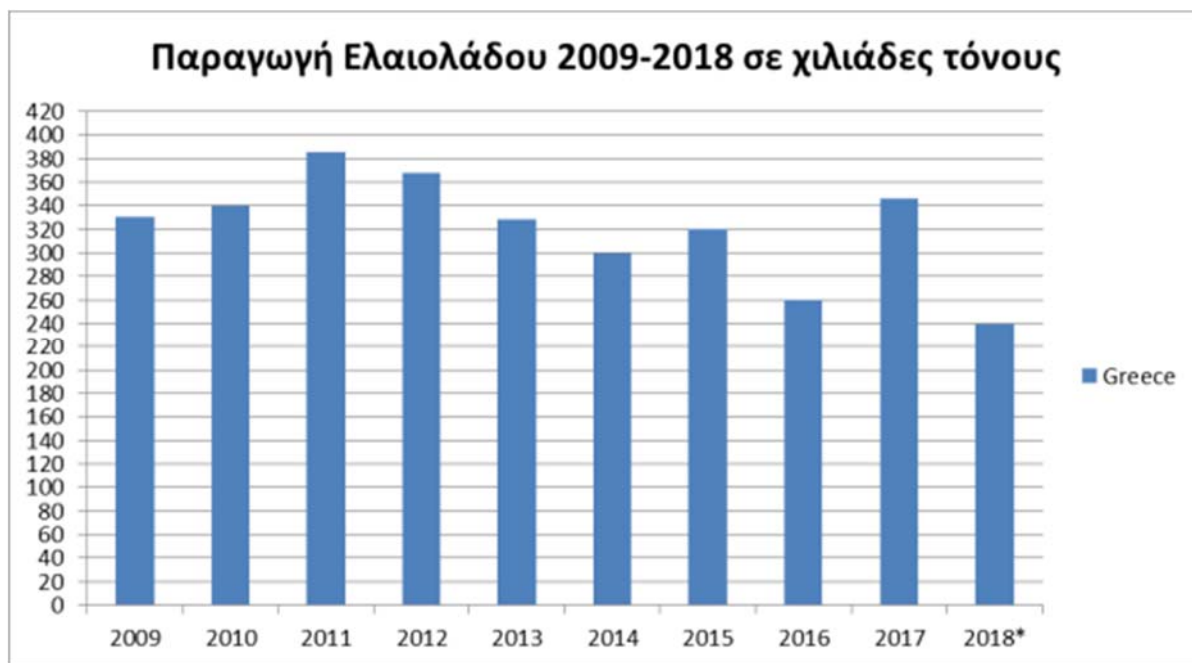
Εικόνα 8. Τελική παραγωγή Ελαιολάδου

1.2 Στατιστικά Στοιχεία

Ο κλάδος της επιτραπέζιας ελιάς και του ελαιολάδου αποτελεί σημαντικό γεωργικό τομέα στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Ποσοστό άνω του 82% του ελαιολάδου παράγεται από μικρές, οικογενειακής μορφής επιχειρήσεις στην ευρωπαϊκή περιοχή της Μεσογείου.

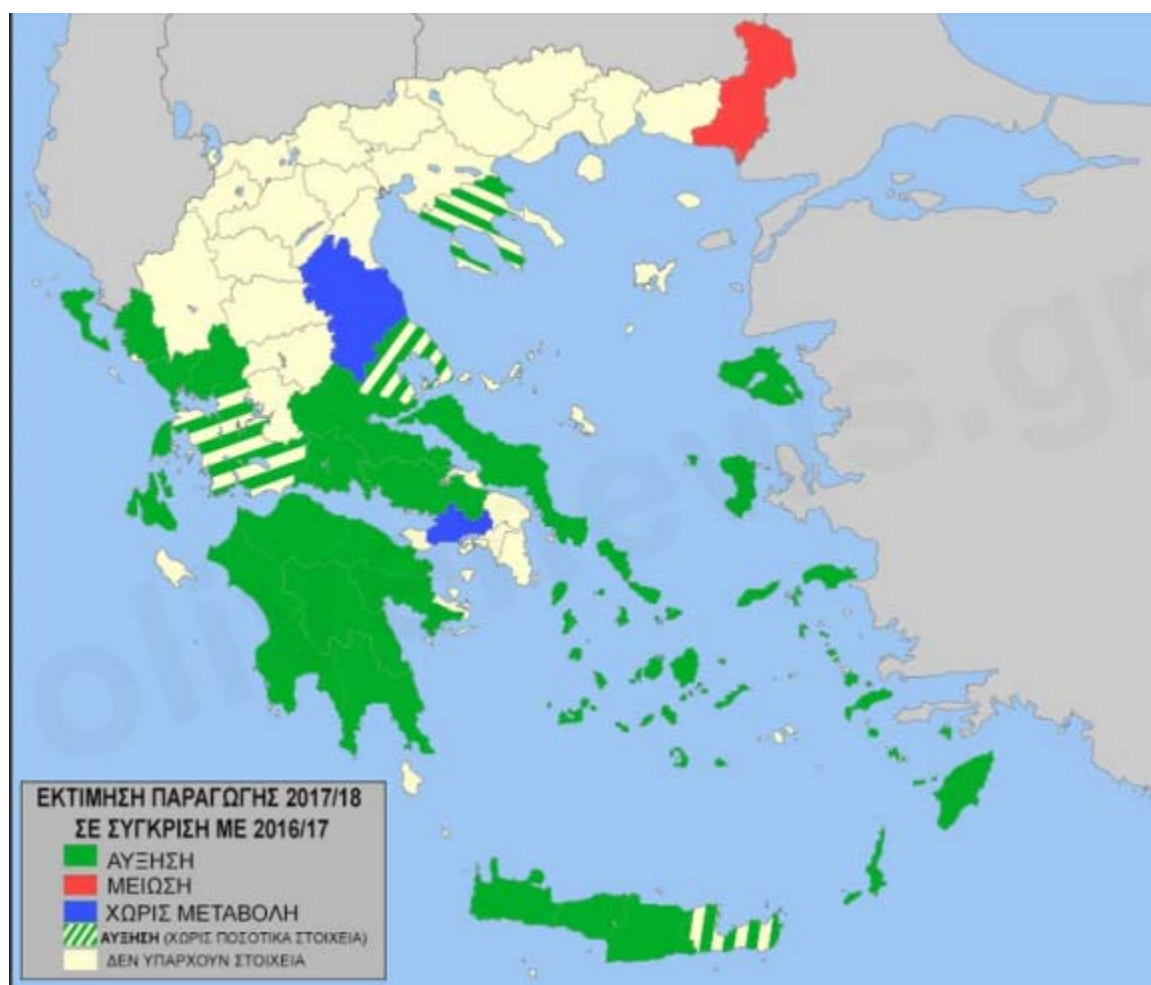
1.2.1 Στατιστικά στην Ελληνική Επικράτεια

Μια μέτρια παραγωγή αναμένεται να έχει η Ελλάδα την περίοδο 2018/2019 με εκτιμήσεις των ειδικών όπου εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένη σε σχέση με την περσινή. Οι λόγοι για την μείωση αυτή είναι οι βροχές στη δυτική και βόρεια Ελλάδα έφεραν αυξημένους κινδύνους επιθέσεων από εντομολογικούς εχθρούς και μύκητες. Επίσης ο κυκλώνας «Ζορμπάς» και «Ξενοφών» συντέλεσε στην μείωση της παραγωγής. Αντιθέτως οι βροχές στα τέλη Ιουνίου 2018 ευνόησαν τις περιοχές της Κρήτης και της ανατολικής Στερεάς που είχαν πληγεί από την ανομβρία. Σύμφωνα με τον παρακάτω Διάγραμμα 1 παρατηρούμε ότι το 2018 αναμένεται να έχουμε την μικρότερη παραγωγή σε ελαιόλαδο από το 2009 έως σήμερα που οι προβλέψεις είναι 230-250 χιλ. τόνους,

Διάγραμμα 1. Παραγωγή Ελαιολάδου στην Ελλάδα έτη 2009-2018
(FAOSTAT, ypaithros.gr, olivenews.gr)

Στην Ελληνική επικράτεια η κατανομή Ελαιολάδου κατά το έτος 2017/2018 σε σχέση με το έτος 2016/2017 απεικονίζεται στην εικόνα 9. Γενικά σε εθνικό επίπεδο παρατηρούμε ότι υπάρχει μια αύξηση σε σχέση με το 2016, το οποίο επιβεβαιώνεται και από το διάγραμμα 1.

Εικόνα 9. Απεικόνιση παραγωγής 2017/2018 σε σχέση με το 2016/2017
(<http://www.olivenews.gr>(2017), Χαρτογράφηση ελαιοπαραγωγής Ελλάδας 2017/18)

1.2.2 Στατιστικά στη Παγκόσμια Αγορά

Για το έτος 2018/2019 αναμένεται μείωση κατά ποσοστό 7,6% στην παραγωγή ελαιολάδου παγκοσμίως όπως εκτιμά το Διεθνές Συμβούλιο (ΙΟC), η οποία προβλέπεται να κυμανθεί στους 3.064.000 τόνους. Σύμφωνα με το περιοδικό Γεωργία – Κτηνοτροφία άλλα και με βάση της ιστοσελίδας «Αγρότυπος» (<http://www.agrotypos.gr>) , το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου αναφέρει για την παραγωγή 2018-2019 της Ελλάδας, ότι θα είναι μειωμένη σε ποσοστό 30,6%, φτάνοντας τους 240.000 τόνους. Για την Ισπανία το ΙΟC αναμένει αύξηση της παραγωγής σε ποσοστό 23,4%, ήτοι στους 1.550.000 τόνους, την Ιταλία μείωση της τάξης του 37%, ήτοι 270.000 τόνους.

Όπως αναφέρεται στο ενημερωτικό δελτίο μηνός Σεπτεμβρίου του IOC, η ευρωπαϊκή ελαιοπαραγωγή αναμένεται να αυξηθεί οριακά, σε ποσοστό 1,1%, φθάνοντας τους 2.207.000 τόνους, από 2.183.000 τόνους, την περίοδο 2017-2018.

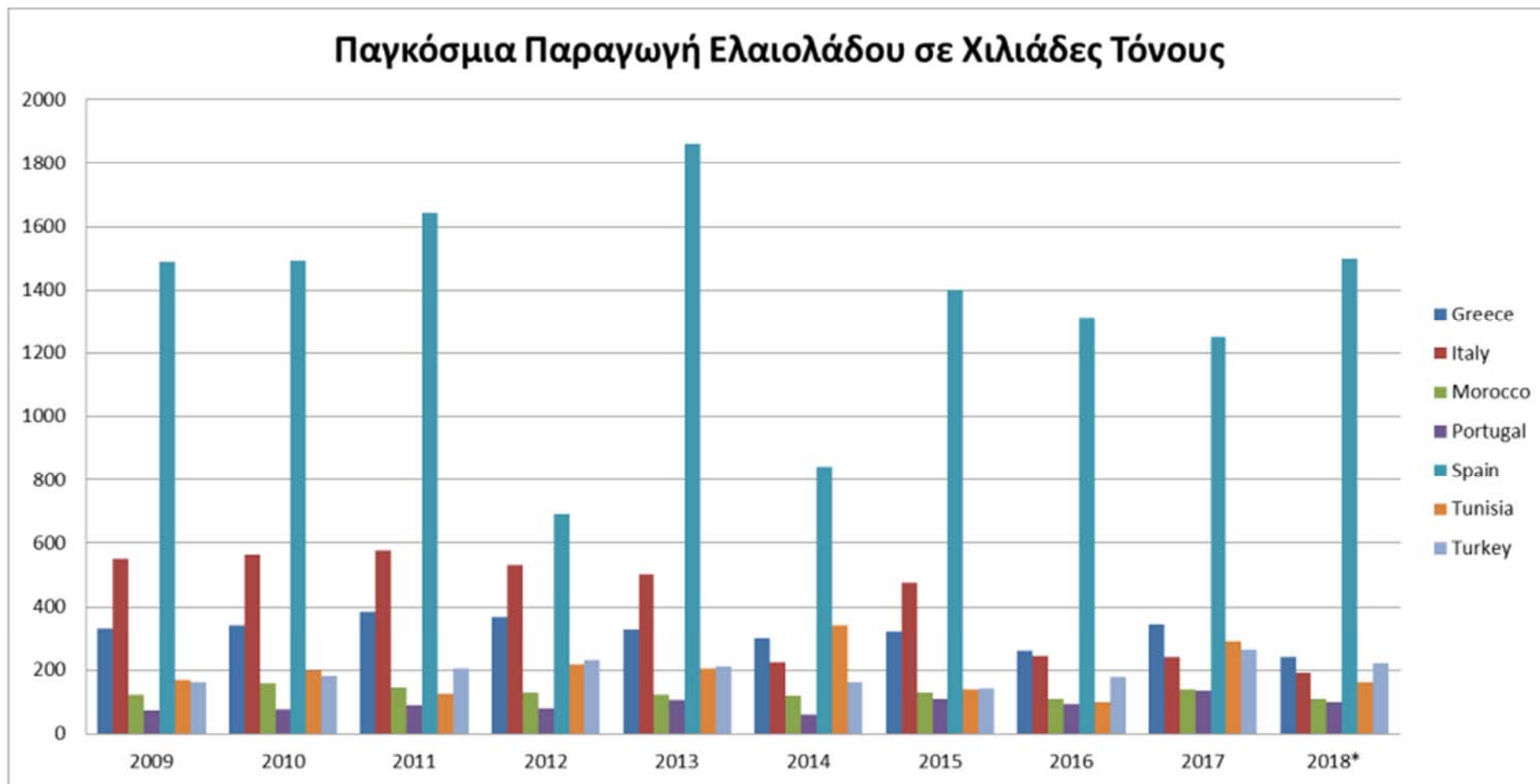
Από τα στοιχεία του IOC προκύπτει ότι, μειωμένη θα είναι η παραγωγή σε Ελλάδα, Ιταλία, Τουρκία, Πορτογαλία, Μαρόκο και Τυνησία. Ωστόσο τη μεγάλη αυτή μείωση σ' αυτές τις χώρες φαίνεται πως εξισορροπεί η Ισπανία.

Πιο συγκεκριμένα, το IOC προβλέπει για την Ισπανία μια παραγωγή 1.550.000 τόνους, με αύξηση 23,4%, από πέρσι. Αντίθετα, για την Ελλάδα, αναμένεται πως η παραγωγή θα αγγίξει τους 240.000 τόνους, καταγράφοντας μείωση 30,6% σε σύγκριση με πέρσι, την Ιταλία 270.000 τόνους και μείωση 37%, την Τουρκία 183.000 τόνους και μείωση 30,4%, την Πορτογαλία 130.000 τόνους και μείωση 3,6%.

Εκτός από τις χώρες, που προαναφέρθηκαν, το IOC προβλέπει για την Τυνησία δραστική μείωση της παραγωγής, σε ένα ποσοστό κοντά στο 60%, μη ξεπερνώντας τους 120.000 τόνους (<http://www.agrotypos.gr/mobile.asp?mod=articles&ID=111444>).

Σε παγκόσμιο επίπεδο η Ελλάδα σύμφωνα με προβλέψεις για το 2018 θα είναι η 2^η μεγαλύτερη σε παραγωγή ελαιολάδου μετά την Ισπανία που έχει ηγετική θέση στον παγκόσμιο χάρτη (<http://olivenews.gr>, Εκτιμήσεις παγκόσμιας παραγωγής 2018/19)

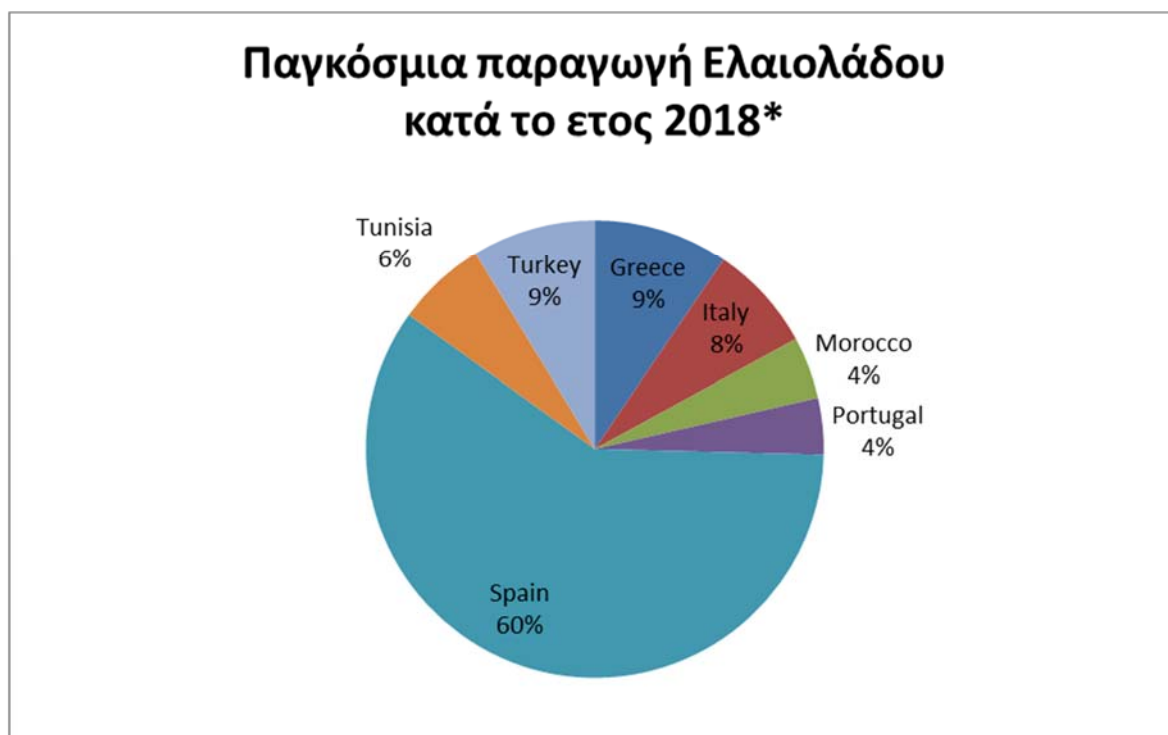
Σε παγκόσμιο επίπεδο η παραγωγή ελαιολάδου απεικονίζεται στο Διάγραμμα 2.

Διάγραμμα 2. Παγκόσμια παραγωγή Ελαιολάδου (7 Μεγαλύτερες Χώρες σε παραγωγή)

(FAOSTAT, yraithros.gr, olivenews.gr)

Κατά το έτος 2018* η κατανομή παραγωγής απεικονίζεται στο Διάγραμμα 3.

Διάγραμμα 3. Κατανομής Παγκόσμιας Παραγωγής Ελαιολάδου

1.3 Ποικιλίες Ελιάς

Στην Ελλάδα καλλιεργείται πολύ μεγάλος αριθμός ελιάς. Οι κατηγορίες που μπορούν να διαχωριστούν είναι 3 ανάλογα με την χρήση.

- **Ποικιλίες Βρώσιμες / Επιτραπέζιες** (Καλαμών, Κονσερβόλια η Αμφίσης, Γαϊδουρελιά, Καρόλια Λεσβου, Καρυδολιά Χαλκιδικής)
- **Ποικιλίες Ελαιοποίησης** (Κορωνέικη, Τσουνάτη η Μαστοειδής, Βαλανόλια, Αγουρομανακόλια, Λιανόλια Κέρκυρας, Λαδολιά η Κουτσοιρέλια)
- **Ποικιλίες Διπλής Χρήσης** (Μεγαρείτικη, Κοθρέικη η Μανάκι, Θρουμπολιά, Αμυγδαλολιά)

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου που εδρεύει στα Χανιά και διατηρεί την Εθνική Συλλογή Ποικιλιών Ελιάς, υπάρχουν 118 ποικιλίες ελιάς από τις οποίες οι 45 είναι ελληνικές και οι 73 ξένες ποικιλίες.

(<http://elgo.gr/index.php/el/elgo-demeter-publications/elgo-publications-other-manuals-past-issues/1679-xrisi-tou-ardeftikoy-neroy-klimatiki-allagi-2>)

Οι πιο σημαντικές ποικιλίες που καλλιεργούνται στην Ελλάδα για την παραγωγή ελαιολάδου είναι οι παρακάτω:

Κορωνέικη: Η κυριότερη ποικιλία που καλλιεργείται στην Ελλάδα για την παραγωγή ελαιολάδου είναι η Κορωνέικη που κατέχει το 60% της ελληνικής παραγωγής . Το μέγεθός της είναι από 0 -2,5 gr και έχει μεγάλη περιεκτικότητα σε λάδι που φτάνει πάνω από 22%. Παρά το γεγονός ότι το κορωνέικο δέντρο χρειάζεται ελάχιστη φροντίδα και μπορεί να αντέξει σε χαμηλές θερμοκρασίες, είναι αυτό που δίνει μια από τις καλύτερες ποιότητες ελαιολάδου. Η Κορωνέικη μπορεί να βρεθεί και με άλλες ονομασίες όπως Μικρόκαρπη, Λιανολιά, Κρητικιά, Λαδολιά, Ασπρολιά και Ψιλολιά.

Εικόνα 10. Κορωνέικη Ποικιλία

Αθηνολιά: Το βάρος της είναι 2,2 μέχρι 2,9 γραμμάρια και το ύψος της ποικίλει από 7,5 έως 25 χιλιοστά. Είναι ιδιαίτερα ανθεκτικό σε χαμηλές θερμοκρασίες και μεγάλο υψόμετρο. Η ποικιλία αυτή ωριμάζει σχετικά αργά και η συγκομιδή της γίνεται τους μήνες Δεκέμβριο-Ιανουάριο. Το λάδι που παράγει είναι εξαιρετικής ποιότητας με χαμηλή οξύτητα. Μπορεί να βρεθεί και με άλλες ονομασίες όπως Τσουνάτη, Ματσολιά, Μαστολιά, Μαστοειδής και Μουρατολιά

Εικόνα 11. Αθηνολιά

Λανολιά Κέρκυρας: Το δένδρο φτάνει το ύψος 12 –14 μέτρων. Τα φύλλα της ελιάς αυτής είναι βαθυπράσινα, μήκους 6,67cm και πλάτους 1,49cm. Ο καρπός της ποικιλίας αυτής έχει σχήμα κυλινδροκωνικό, με τη μια πλευρά ελαφρά κυρτωμένη, μέσο βάρος 2,3γρ. Η σχέση σάρκας προς πυρήνα του καρπού είναι 7,5:1. Η περιεκτικότητα του καρπού σε λάδι φθάνει στο 19%. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας. Θεωρείται ποικιλία απαιτητική σε υγρασία, για αυτό ευδοκimeί σε περιοχές μεγάλων βροχοπτώσεων και υψηλής ατμοσφαιρικής υγρασίας. Η Λιανολιά Κερκύρας φέρει και τις συνωνυμίες: Κορφολιά, Λαδολιά, Νερολιά, Πρεβεζάνα, Σουβλολιά και Στρυφτολιά. Καλλιεργείται κυρίως στο νομό Κερκύρας και σε μικρότερη έκταση στους νομούς Ζακύνθου, Κεφαλληνίας, Λευκάδας, Πρεβέζης και Θεσπρωτίας (www.gaiapedia.gr).

Εικόνα 12. Λανολια Κέρκυρας

Μανάκι η Κοθρέικη: Η ποικιλία αυτή επίσης ωριμάζει με αργούς ρυθμούς και η καλύτερη εποχή για τη συγκομιδή της είναι από το τέλος Ιανουαρίου μέχρι τις αρχές

του Φεβρουαρίου. Ο καρπός της έχει μεσαίες διαστάσεις με οβάλ σχήμα. Το βάρος της ποικίλει από 2.2 έως 2.9 γραμμάρια. Αυτό που χαρακτηρίζει το δέντρο Μανάκι είναι ότι αντέχει σε υψηλό υψόμετρο, όπου άλλες ποικιλίες εκτός από την Αθηνολιά δε μπορούν να αποδώσουν. Καλλιεργείται στην Άμφισσα, τους Δελφούς, την Ιτέα, την Αράχοβα, τη Λαμία, την Κυνουρία, την Ερμιόνη και τον Πόρο. Η γλυκύτητα που το διακρίνει, η πλούσια γεύση του και η ήπια υφή του, χαρίζουν εξαιρετικό άρωμα κατά τη μαγειρική του χρήση.

Εικόνα 13. Μανάκι η Κοθρέικη

1.4 Νομοθεσία για το Ελαιόλαδο

Οι νόμοι που ισχύουν για το ελαιόλαδο χωρίζονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες. Οι νόμοι από βασίζονται στην εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία και οι νόμοι που βασίζονται στην Διεθνή Νομοθεσία. Επιπλέον ισχύουν οι γενικές Οδηγίες που ισχύουν για όλα τα τρόφιμα και για ντα ποτά είτε βασισμένα στην Ε.Ε. είτε στην Ελληνική Νομοθεσία.

1.4.1 Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία για το Ελαιόλαδο

Σύμφωνα με την Γενική Γραμματεία Εμπορίου οι νόμοι που ισχύουν για την εμπορία του Ελαιολάδου είναι οι παρακάτω:

- **Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2568/91** Της επιτροπής της 11^{ης} Ιουλίου 1991.
Ο κανονισμός αυτός αφορά τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των ελαιολάδων και των πυρηνελαίων καθώς και τις μεθόδους προσδιορισμού.
- **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1019/2002** της επιτροπής της 13^{ης} Ιουνίου 2002.
Ο κανονισμός αυτός αφορά τις προδιαγραφές εμπορίας του ελαιολάδου.
- **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 865/2004** του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2004.
Ο κανονισμός αυτός αφορά την κοινή οργάνωση της αγοράς Ελαιολάδου και επιτραπέζιων Ελιών και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 827/68
- **Απόφαση 220426/11-03-2003** (ΦΕΚ Β' 285/11-03-2003).
Απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας που αφορά στην διαδικασία χορήγησης έγκρισης για την αναγραφή της προέλευσης του ελαιολάδου
- **Κώδικας Τροφίμων και Ποτών** του Γενικού Χημείου του Κράτους.
Ο Κώδικας Τροφίμων και Ποτών (Κ.Τ.Π.) αποτελεί κωδικοποίηση της νομοθεσίας που αναφέρεται κυρίως στα επεξεργασμένα τρόφιμα. Αποτελεί έκδοση της Διεύθυνσης Τροφίμων του Γενικού Χημείου του Κράτους (Γ.Χ.Κ.). Περιλαμβάνει διατάξεις, απαιτήσεις και όρους για την κυκλοφορία των τροφίμων καθώς και των υλικών και των αντικειμένων που έρχονται σε επαφή με τρόφιμα. Βασίζεται στις Εθνικές διατάξεις αλλά και σε όλες τις οδηγίες της Ε.Ε. Ιδιαίτερα για το ελαιόλαδο στο κεφάλαιο VIII με τίτλο «Εδώδιμα λίπη και έλαια» ρυθμίζονται τα παρακάτω θέματα:
  - Άρθρο 70: Χαρακτηρισμός και γενικοί όροι επεξεργασίας και διάθεσης στην κατανάλωση
  - Άρθρο 71: Ελαιόλαδο
  - Άρθρο 72: Έλαιο από ελαιοπυρήνες - Πυρηνέλαιο

1.4.2 Διεθνής Νομοθεσία

Το Διεθνές Ελαιοκομικό Συμβούλιο (Δ.Σ.Ε.) είναι ο διακυβερνητικός εντεταλμένος οργανισμός να διαχειρίζεται τη Διεθνή Συμφωνία για το ελαιόλαδο και τις επιτραπέζιες ελιές, στην υπηρεσία της ελαιοκαλλιέργειας παγκοσμίως. . Μέλη του Δ.Σ.Ε. είναι η Αλβανία, η Αλγερία, η Αργεντινή, η Αίγυπτος, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ιράν, το Ιράκ, το Ισραήλ, η Ιορδανία, το Μαρόκο, το Μαυροβούνιο, η Συρία, η Τυνησία, η Τουρκία και η Ουρουγουάη και έδρα του η Μαδρίτη. Οι κύριοι στόχοι του Οργανισμού περιλαμβάνουν:

την τυποποίηση και την έρευνα, την καλλιέργεια της ελιάς, την τεχνολογία του ελαιολάδου και τεχνική συνεργασία και την προώθηση των προϊόντων της ελιάς, διάδοση της πληροφορίας και την οικονομία της ελιάς.

Στο Διεθνές Εμπόριο (σε τρίτες- εκτός Ε. Ε- χώρες) εφαρμόζεται το Εμπορικό Πρότυπο του Διεθνούς Ελαιοκομικού Συμβουλίου για τα ελαιόλαδα και τα πυρηνέλαια (RESOLUTION No RES-3/89- IV/03) όπως δημοσιεύεται στο έγγραφο COI/T15/NC no 3/Rev.1 της 5/12/2003.

Το εμπορικό πρότυπο του ΔΣΕ έχει προσαρμοσθεί σε βασικά σημεία με την κοινοτική νομοθεσία όπως στη μέγιστη οξύτητα (0,8) για το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο. Όμως έχει ορισμένες διαφορές όπως π.χ η ονομασία «ελαιόλαδο» (olive oil) αντί του «ελαιόλαδο- αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα».

1.4.3 Γενικές οδηγίες

- **Οδηγία 45/207/ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 5ης Σεπτεμβρίου για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τις ονομαστικές ποσότητες για προσυσκευασμένα προϊόντα, για την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 75/106/ΕΟΚ και 80/232/ΕΟΚ και για την τροποποίηση της οδηγίας 76/211/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
- **Οδηγία 82/711/ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 18ης Οκτωβρίου 1982 για τον καθορισμό των βασικών κανόνων που είναι αναγκαίοι για τον έλεγχο της μετανάστευσης των συστατικών των υλικών και αντικειμένων από πλαστική ύλη που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα. Η εναρμόνιση έγινε με το Άρθρο 26 του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών «Πλαστικά υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τα τρόφιμα».
- **Οδηγία 85/7 ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1984, για την τροποποίηση μιας πρώτης σειράς οδηγιών για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τα τρόφιμα, όσον αφορά την παρέμβαση της Μόνιμης Επιτροπής Τροφίμων.
- **Κανονισμός 1935/2004/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου 2004 σχετικά με τα υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα και με την κατάργηση των οδηγιών 80/590/ΕΟΚ και 89/109/ΕΟΚ. Η εναρμόνιση έγινε με το Άρθρο 21 του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών «Γενικοί όροι χρήσης-Επισήμανση».

- **Οδηγία 90/128/ΕΟΚ** της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 1990, σχετικά με τα πλαστικά υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα. Η εναρμόνιση έγινε με το Άρθρο 26 του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών «Πλαστικά υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έλθουν σε επαφή με τα τρόφιμα».
- **Οδηγία 92/59/ΕΟΚ** του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1992, για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων. Η εναρμόνιση προς την Οδηγία έγινε με την Υπουργική Απόφαση Αρ. Φ1-503 (ΦΕΚ Β' 98/19-02-1996) «Γενική Ασφάλεια των Προϊόντων – Εναρμόνιση με την Οδηγία του Συμβουλίου 92/59/ΕΟΚ της 29ης Ιουνίου 1992».
- **Οδηγία 93/43/ΕΚ** του Συμβουλίου της 14.06.93 περί υγιεινής των τροφίμων. Η εναρμόνιση προς την Οδηγία έγινε με την Κ.Υ.Α. 487 (ΦΕΚ Β' 1219/04-10-2000).
- **Οδηγία 2000/13/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2000 για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων.
- **Οδηγία 2001/22/ΕΚ** της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2001 για την καθιέρωση τρόπων δειγματοληψίας και μεθόδων ανάλυσης για τον επίσημο έλεγχο των συγκεντρώσεων μολύβδου, καδμίου, υδραργύρου και 3-MCPD στα τρόφιμα.
- **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 466/2001** της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2001 για τον καθορισμό μέγιστων τιμών ανοχής για ορισμένες προσμείξεις στα τρόφιμα.
- **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002** του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφάλειας τροφίμων.
- **Κανονισμός (ΕΚ) Αριθ. 852/2004** του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για την υγιεινή των τροφίμων.
- **Κανονισμός (ΕΚ) Αριθ. 510/2006** του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2006 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων.

1.5 Κατηγορίες & Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου

Σύμφωνα με τον Κώδικα Τροφίμων και Ποτών «Ελαιόλαδο» χαρακτηρίζεται το έλαιο που λαμβάνεται από τους καρπούς της Ευρωπαϊκής ελιάς (OLEA EUROPA) με μηχανικά αποκλειστικά μέσα και μεθόδους η επεξεργασίες φυσικές σε θερμοκρασίες έτσι ώστε να μην προκαλούν αλλοίωση του ελαίου.

Οι ονομασίες και οι χαρακτηρισμοί των ελαιολάδων είναι υποχρεωτικές για την διάθεσή τους στο εμπόριο, τις ενδοκοινοτικές συναλλαγές καθώς και τις εισαγωγές από τρίτες χώρες. Για τις εξαγωγές προς τρίτες χώρες και για τα εισαγόμενα προς μεταποίηση και επανεξαγωγή σε τρίτες χώρες προϊόντα, οι χαρακτηρισμοί δεν είναι υποχρεωτικοί, εφόσον οι πράξεις αυτές τελούν υπό διοικητικό έλεγχο.

1.5.1 Παρθένα Ελαιόλαδα

Παρθένα Ελαιόλαδα είναι τα έλαια που λαμβάνονται από τον ελαιόκαρπο αποκλειστικά με μηχανικές η φυσικές μεθόδους υπό συνθήκες ιδίως θερμικές, οι οποίες δεν συνεπάγονται αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί άλλη επεξεργασία πλην της πλύσης, της καθίζησης, της φυγοκέντρησης και της διήθησης, εξαιρουμένων των ελαίων που έχουν ληφθεί μετά από επεξεργασία με διαλύτη η με μεθόδους επανεστεροποίησης και κάθε μίγματος με έλαια άλλης φύσης. Τα έλαια αυτά κατηγοριοποιούνται στις ακόλουθες κατηγορίες και ονομασίες:

- **Εξαιρετικό παρθένο Ελαιόλαδο:** Χαρακτηρίζεται το παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κάτω του 1g ανά 100g και ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος η ανώτερος από 6.5. Επίσης θα πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά του Διαγράμματος 1 της υποενότητας 1.5.4.
- **Παρθένο Ελαιόλαδο:** Χαρακτηρίζεται το παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η ελεύθερη οξύτητα, εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κάτω του 2g ανά 100g και ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος η ανώτερος από 5.5. Κατά το στάδιο της παραγωγής καθώς και στο χονδρικό εμπόριο μπορεί ενδέχεται να αναφέρεται και ως «Εκλεκτό Ελαιόλαδο». Τέλος θα πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά του Διαγράμματος 1 της υποενότητας 1.5.4.

- **Κοινό Παρθένο Ελαιόλαδο:** Χαρακτηρίζεται το παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η ελεύθερη οξύτητα , εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι κάτω του 3.3 g ανά 100g και ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι ίσος η ανώτερος από 3.5. Επίσης θα πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά του Διαγράμματος 1 της υποενότητας 1.5.4.
- **Μειονεκτικό (LAMPANTE) Παρθένο Ελαιόλαδο:** Χαρακτηρίζεται το παρθένο ελαιόλαδο του οποίου η ελεύθερη οξύτητα , εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι άνω του 3.3 g ανά 100g και ο βαθμός οργανοληπτικής αξιολόγησης είναι κατώτερος από 3.5. Επίσης θα πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά του Διαγράμματος 1 της υποενότητας 1.5.4.

1.5.2 Εξευγενισμένο (ραφινέ) Ελαιόλαδο

Είναι το ελαιόλαδο που προέρχεται από εξευγενισμό παρθένο ελαιολάδου του οποίου η ελεύθερη οξύτητα , εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι μικρότερη του 0.5 g ανά 100g. Επίσης θα πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά του Διαγράμματος 1 της υποενότητας 1.5.4.

1.5.3 Ελαιόλαδο

Είναι το ελαιόλαδο που προέρχεται από ανάμειξη Εξευγενισμένου (ραφινέ) Ελαιόλαδο και παρθένου ελαιόλαδο, εκτός του μειονεκτικού, του οποίου η ελεύθερη οξύτητα , εκφραζόμενη σε ελαϊκό οξύ, είναι μικρότερη του 1.5 g ανά 100g. Επίσης θα πρέπει να πληροί τα χαρακτηριστικά του Διαγράμματος 1 της υποενότητας 1.5.4.

1.5.4 Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου

Τα συγκεντρωτικά χαρακτηριστικά των ελαιολάδων απεικονίζονται στον παρακάτω συνοπτικό πίνακα:

Κατηγορία	Εξαιρετικό Παρθένο ελαιόλαδο	Παρθένο ελαιόλαδο	Κοινό παρθένο ελαιόλαδο	Μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο	Εξευγενισμένο ελαιόλαδο	Ελαιόλαδο
Οξύτητα (%)*	≤ 1,0	≤2,0	≤3,3	> 3,3	≤0,5	≤1,5
K270*	≤0,20	≤0,25	≤0,25	> 0,25	≤ 1,20	≤ 1,00
K270 υπεράνω αλουμίνας* (1)	≤ 0,10	≤ 0,10	≤ 0,10	≤0,11	-	-
ΔΚ*	≤ 0,01	≤ 0,01	≤ 0,01	-	≤ 0,16	≤ 0,13
K232*	≤2,50	≤2,60	≤2,60	≤3,70	≤3,40	≤3,30
Δείκτης υπεροξειδίων (meqO ₂ /kg)*	≤20	≤20	≤20	> 20	≤5	≤15
Οργανοληπτική αξιολόγηση*	≥6,5	≥5,5	≥3,5	< 3,5	-	-
Αλογωνωμένοι υδρογονάνθρακες (mg/kg)* (2)	≤0,20	≤0,20	≤0,20	> 0,20	≤0,20	≤0,20
Μυριστικό οξύ %	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤0,05
Λινολενικό οξύ %	≤0,9	≤0,9	≤0,9	≤0,9	≤0,9	≤0,9
Αραχιδικό οξύ %	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6
Εικοσενικό οξύ %	≤0,4	≤0,4	≤0,4	≤0,4	≤0,4	≤0,4
Βεχενικό οξύ %	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2
Λιγνοκηρικό οξύ %	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2
Σύνολο trans ισομερών του ελαϊκού οξέος %	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤ 0,10	≤0,20	≤0,20
Σύνολο των trans ισομερών του λινελαϊκού + των trans ισομερών του λινολενικού οξέος %	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤ 0,10	≤0,30	≤0,30
Κεκορεσμένα λιπαρά οξέα στη θέση 2 των τριγλυκεριδίων %	≤ 1,3	≤ 1,3	≤ 1,3	≤ 1,3	≤ 1,5	≤ 1,5
Στιγμασταδιένια mg/kg (3)	≤ 0,15	≤ 0,15	≤ 0,15	≤0,50	-	-
Κηροί (mg/kg)	≤250	≤250	≤250	≤350.	≤350	≤350

Κατηγορία	Εξαιρετικό Παρθένο ελαιόλαδο	Παρθένο ελαιόλαδο	Κοινό παρθένο ελαιόλαδο	Μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο	Εξευγενισμένο ελαιόλαδο	Ελαιόλαδο
Σύνολο Στερολών (mg/kg)	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000
Χοληστερόλη %	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5
Βρασσικαστερόλη %	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,1
Καμπεστερόλη %	≤4,0	≤4,0	≤4,0	≤4,0	≤4,0	≤4,0
Στιγμαστερόλη %	< Καμπεστερόλη	< Καμπεστερόλη	< Καμπεστερόλη	-	< Καμπεστερόλη	< Καμπεστερόλη
β-Σιτοστερόλη % (4)	≥93,0	≥93,0	≥93,0	≥93,0	≥93,0	≥93,0
Δ7-Στιγμαστενόλη %	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5
Ερυθροδιόλη+Ουβαόλη %	≤4,5	≤4,5	≤4,5	≤4,5	≤4,5	≤4,5
Υγρασία και πτητικές ουσίες %	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,3	≤0,1	≤0,1
Αδιάλυτες ύλες στον πετρελαϊκό αιθέρα %	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,2	≤0,05	≤0,05
Διαφορά ECN 42 – HPLC και ECN 42 θεωρητικός υπολογισμός	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,3	≤0,3	≤0,3

Πίνακας 1. Χαρακτηριστικά ελαιολάδου (Κώδικας τροφίμων και Ποτών, γενικό Χημείο του Κράτους Άρθρο 71, 2009:79-2)

1.6 ΠΟΠ & ΠΓΕ

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) του Συμβουλίου της 14^{ης} Ιουλίου 1992 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων ως προστατευόμενη ονομασία προέλευσης (ΠΟΠ) νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται για την περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου:

- Που κατάγεται από τη συγκεκριμένη περιοχή, τον συγκεκριμένο τόπο ή τη συγκεκριμένη χώρα
- του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες, και του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή

Επίσης ως προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ) νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται για την περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου:

- που κατάγεται από την εν λόγω περιοχή, τον συγκεκριμένο τόπο ή τη εν λόγω χώρα
- του οποίου η συγκεκριμένη ποιότητα, η φήμη ή άλλα χαρακτηριστικά μπορούν να αποδοθούν στην εν λόγω γεωγραφική καταγωγή και του οποίου η παραγωγή ή/και η μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

Κεφάλαιο 2

Παραγωγή της Ελιάς & Τυποποίηση Ελαιολάδου

Προκειμένου να παραχθεί ποιοτικό Ελαιόλαδο θα πρέπει να εφαρμοστούν πρότυπες μέθοδοι παραγωγής και συντήρησης των Ελαιώνων βασιζόμενοι σε βέλτιστες πρακτικές/οδηγίες που αφορούν τους στόχους της παραγωγής, την ολοκληρωμένη ενημέρωση των Αγροτών σχετικά με το περιβάλλον και την ασφάλεια, σεβασμός προς το περιβάλλον, βέλτιστες πρακτικές για την φύτευση που θα λαμβάνει υπόψη τοποθεσία ποικιλία και σύστημα φύτευσης, βέλτιστες πρακτικές άρδευσης, βέλτιστες πρακτικές κλαδέματος, ολοκληρωμένη προστασία των φυτών, μέθοδοι ψεκασμών και πρακτικές συγκομιδής ελιάς. Οι παρακάτω πρακτικές ακολουθούν το πρότυπο του Agro2-2/3 (Απαιτήσεις για την εφαρμογή στην καλλιέργεια ελιάς) καθώς και γενικές οδηγίες σύμφωνα με τον οργανισμό International Organisation for Biological Control (IOBC).

2.1 Ορισμός και Στόχοι της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της Ελιάς

Ως Ολοκληρωμένη Παραγωγή της Ελιάς ορίζεται ως η οικονομική παραγωγή υψηλής ποιότητας ελιών και λαδιού, δίνοντας προτεραιότητα στους οικολογικά ασφαλείς μεθόδους, ελαχιστοποιώντας τις ανεπιθύμητες παρενέργειες από τη χρήση αγροχημικών και προάγοντας τη προστασία του περιβάλλοντος και την υγεία του ανθρώπου (IOBC 1999). Οι στόχοι της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της Ελιάς είναι οι παρακάτω:

- Το μοντέλο παραγωγής ελιάς που θα εκπονηθεί να σέβεται το περιβάλλον, να είναι οικονομικά βιώσιμο, και να διατηρεί τις πολλαπλές δραστηριότητες της γεωργίας όπως είναι οι κοινωνικές, οι πολιτιστικές και οι ψυχαγωγικές πλευρές της.
- Να εξασφαλίσει μία αειφόρος παραγωγή από υγιείς ελιές υψηλής ποιότητας και με όσον τον δυνατόν λιγότερη παρουσία υπολειμμάτων εντομοκτόνων.
- Να προστατεύσει την υγεία των αγροτών από τον χειρισμό των αγροχημικών.
- Να προωθήσει και να διατηρήσει υψηλή βιοποικιλότητα στο οικοσύστημα της ελιάς καθώς και στις γειτνιάζουσες περιοχές.
- Να δώσει προτεραιότητα στην χρήση φυσικών ρυθμιστικών μηχανισμών.
- Να διατηρήσει και να προάγει την μεγάλης διάρκειας γονιμότητα του εδάφους.
- Να ελαχιστοποιήσει την μόλυνση του νερού, του εδάφους και του αέρα.

2.1.1 Αγρότες Επιστημονικά καταρτισμένοι και ευαισθητοποιημένοι για την ασφάλεια και το περιβάλλον

Οι επαγγελματίες που ασχολούνται με την γεωργική καλλιέργεια θα πρέπει να έχουν άρτια επαγγελματική εκπαίδευση καθώς και θετική και φιλική στάση για τους σκοπούς που θέλει να επιτύχει η Ολοκληρωμένη Παραγωγή της Ελιάς.

Θα πρέπει να αποκτήσουν γνώση των αρχών και των στόχων της Ολοκληρωμένης παραγωγής της Ελιάς καθώς και του προτύπου Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης στη Γεωργική Παραγωγή (AGRO 2-2/3). Επίσης θα πρέπει να έχουν γνώση και θετική στάση για την προστασία του περιβάλλοντος, την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στο χώρο αυτό. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ειδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια που διενεργούνται για το σκοπό αυτό είτε σε τοπικό, εθνικό η παγκόσμιο επίπεδο. Επίσης μέσα από την συμμετοχή των προκαταρκτικών εκπαιδευτικών σεμιναρίων του Υπουργείου Ανάπτυξης και τροφίμων καθώς και συμμετοχή σε εκδηλώσεις και ημερίδες σε τοπικό επίπεδο μέσω των αρμοδίων υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Δήμων.

Τέλος οφείλουν να είναι μέλη σε επίσημα αναγνωρισμένους οργανισμούς Ολοκληρωμένης Παραγωγής. Η εγγραφή στον οργανισμό αυτό εγείρει υποχρεώσεις των μελών και τήρηση αυτών.

2.1.2 Διατήρηση του περιβάλλοντος των Ελαιώνων

Η διατήρηση του περιβάλλοντος των ελαιώνων σε συνδυασμό με την προστασία των φυσικών καταφυγίων και της άγριας ζωής είναι αναπόσπαστο μέρος της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της Ελιάς.

Πρέπει να δημιουργηθεί και να διατηρηθεί ένα ισόρροπο και φυσικό περιβάλλον ελαιώνων με ένα ποικίλο αγρό-οικοσύστημα από φυτά και ζώα. Σύμφωνα με το IOCB και το AGRO2-2/3 τουλάχιστον το 5% της γεωργικής έκτασης θα πρέπει να μην είναι παραγωγικό και κοινόχρηστος χώρος (όπως πρανή δρόμων κ.λπ.) με σκοπό να συμβάλλουν στον εμπλουτισμό της τοπικής χλωρίδας και πανίδας και την αισθητική αναβάθμιση του περιβάλλοντος της εκμετάλλευσης. Επίσης σε αυτή την περιοχή δεν θα πρέπει να γίνεται χρησιμοποίηση εντομοκτόνων και λιπασμάτων και αυτό για να αυξηθεί η φυτική και η ζωική βιοποικιλότητα. Σε περίπτωση που το 5% έχει οριστικοποιηθεί από μία κοινή και ομογενή αγροκλιματική μονάδα, όπως για παράδειγμα μια δημοτική περιφέρεια με επίσημα προγράμματα δεν είναι απαραίτητο να υλοποιηθεί το 5% σε ατομικούς αγρούς αφού ήδη έχει διατηρηθεί αδιατάρακτη ως οικολογικά προστατευμένη περιοχή.

Θα πρέπει να τηρούνται πολιτικές που έχουν να κάνουν με στόχο την αειφόρο παραγωγή γεωργικών προϊόντων και την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με σχέδια διαχείρισης περιβάλλοντος για την πολιτική της εκμετάλλευσης για τη βιοποικιλότητα.

2.1.3 Τοποθεσία, Ποικιλία και Σύστημα Φύτευσης των καινούργιων ελαιώνων

Σε περίπτωση δημιουργίας νέων ελαιώνων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η τοποθεσία, η ποικιλία της ελιάς καθώς και το σύστημα φύτευσης που θα επιλεγεί, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη απόδοση ελαιοκάρπου με ποιοτικά χαρακτηριστικά. Επίσης οι παραπάνω παράγοντες θα συμβάλλουν στην οικονομική επιτυχία του εγχειρήματος με την ελάχιστη χρήση αγροχημικών και οικολογικά επικίνδυνων πρακτικών. Το έδαφος που θα επιλεγεί θα πρέπει να είναι καλά στραγγιζόμενο έτσι ώστε να μην παρακρατείται υγρασία και νερό, να μην είναι αλατούχο έδαφος και να μην σχηματίζει θύλακες παγετού. Συστήνεται οι ελαιώνες να έχουν Νότια και Νοτιοδυτική έκθεση προκειμένου να μειώνεται ο κίνδυνος παγετώνων.

Απαγορεύεται η φύτευση ελαιώνων σε περιοχές με κλίσεις άνω του 25% εκτός και χρησιμοποιούνται συστήματα φύτευσης με αναβαθμίδες ή άλλα που προστατεύουν το έδαφος του ελαιώνα από διάβρωση ή να αφήνεται διάκενη ακαλλιέργητη ζώνη. Ποικιλίες που να είναι ανθεκτικές η ανεκτικές σε ασθένειες και έντομα προτείνονται έναντι των άλλων ποικιλιών. Ιδιαίτερα εάν υπάρχουν ενδείξεις για προσβολή από δάκο (*Bactrocera oleae*) σε υψηλό επίπεδο, θα πρέπει να αποφεύγεται η φύτευση ποικιλιών με ευαισθησία στον δάκο. Συνίσταται η φύτευση ποικιλιών που είναι προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες της περιοχής. Τα δενδρύλλια που θα αγοραστούν θα πρέπει να είναι υγιή και απαλλαγμένα από ιούς καθώς και να έχουν την κατάλληλη πιστοποίηση. Επίσης θα πρέπει να αποφεύγονται συστήματα υπέρ-πυκνής φύτευσης (πχ στο 1,5μ απόσταση μεταξύ των φυτών) διότι αυτές οι είδους φυτεύσεις απαιτούν εξειδικευμένες πρακτικές διαχείρισης εδάφους που είναι αντίθετες με τους σκοπούς της Ολοκληρωμένης Παραγωγής όπως για παράδειγμα η εφαρμογή ζιζανιοκτόνων σε όλη την επιφάνεια.

Πριν από την δενδροφύτευση θα πρέπει να γίνει ανάλυση και προετοιμασία του εδάφους. Πρώτον θα πρέπει να γίνονται αναλύσεις εδάφους για Δομή,PH, CaCO₃, οργανική ουσία, μακροστοιχεία (τουλάχιστον P, K και Mg) και ιχνοστοιχεία (π.χ. βόριο). Θα πρέπει να γίνει βασική λίπανση με οργανικά και ανόργανα συστατικά. Θα πρέπει να γίνει διαμόρφωση εδάφους για αποστράγγιση και αύξηση του ποσοστού της οργανικής ουσίας. Τα όρια για την οργανική ουσία είναι κάτω του 1% σε περίπτωση που δεν υπάρχει άρδευση και κάτω από 2% σε περίπτωση αρδευόμενου εδάφους. Θα πρέπει να γίνεται εξολόθρευση από μύκητες όπως ο εδαφογενής φυτοπαθογόνος μύκητας *Verticillium dahliae* ένα διαπιστωθεί η ύπαρξή του. Επίσης σε περίπτωση που η προηγούμενη καλλιέργεια ήταν ξενιστής του μύκητα *Verticillium* θα πρέπει να μην πραγματοποιηθεί η δενδροφύτευση. Τέλος θα πρέπει να γίνει εξάλειψη από τα πολυετή ζιζάνια. Συνιστάται να αποφεύγεται η χημική απολύμανση των εδαφών.

2.1.4 Θρέψη και Διαχείριση του εδάφους

Για να υπάρχει η βέλτιστη απόδοση θα πρέπει η δομή, το βάθος, η γονιμότητα, η πανίδα και η μικροχλωρίδα να διατηρηθούν. Τα θρεπτικά στοιχεία και τα οργανικά υλικά πρέπει να ανακυκλώνονται όπου είναι δυνατόν. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται περιορισμένες ποσότητες από λιπάσματα μόνο εάν η χημική ανάλυση του εδάφους η του φυτικού υλικού δείξει ότι η χρησιμοποίησή τους είναι δικαιολογημένη. Θα πρέπει να

λαμβάνεται υπόψη και η παραγωγή υψηλής ποιότητας ελιάς, η υγεία του φυτού καθώς και τα αποθέματα στο έδαφος οργανικών και ανόργανων θρεπτικών στοιχείων. Θα πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση λιπασμάτων ειδικά αζωτούχων λόγω μόλυνσης των υπογείων υδάτων.

Για την εφαρμογή λιπασμάτων μετά την φύτευση θα πρέπει πρώτα να γίνεται ανάλυση εδάφους και φυτού ώστε να καθορίζονται οι απαιτήσεις σε θρεπτικά στοιχεία και λιπάσματα. Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιφερειακές και εθνικές οδηγίες που περιγράφουν τις μεθόδους με τις οποίες καθορίζονται οι απαιτήσεις, την μέθοδο της δειγματοληψίας και ανάλυσης καθώς και τους κανόνες για την λήψη των αποφάσεων.

Πρέπει η εφαρμογή αζώτου να γίνεται από τα μέσα του χειμώνα μέχρι την ανθοφορία, ενώ ένα μέρος της συνιστάται να χορηγείται το θέρρος μέσω της άρδευσης. Το μέγιστο επιτρεπόμενο χορηγούμενο άζωτο (εκφρασμένο σε κιλά αζώτου/ εκτάριο/ έτος και ανά τόνο συγκομιζόμενων ελιών ανά εκτάριο – συνολικά και ανά εφαρμογή, π.χ. μέγιστο 50 κιλά/ εκτάριο για κάθε φορά). Συνιστάται σε εγκαταστημένους ελαιώνες το μέγιστο ποσό αζώτου να είναι ορισμένο στα 15 κιλά αζώτου (ανά εκτάριο και χρόνο) ανά τόνο συγκομιζόμενων ελιών. Σε κάθε περίπτωση η αναμενόμενη παραγωγή πρέπει να υπολογιστεί ειδικά στην περίπτωση της εναλλασσόμενης παραγωγής (παρενιαυτοφορίας). Το συνολικό ποσό του διαθέσιμου αζώτου στα οργανικά λιπάσματα θα πρέπει να υπολογιστεί για μία περίοδο τριών χρόνων. Θα πρέπει οι καλλιεργητές της Ολοκληρωμένης Παραγωγής (Ο.Π.) να παρακινηθούν να ελαττώσουν το ποσό του Νιτρικού Αζώτου όσο το δυνατό ώστε να ελαχιστοποιηθεί την απορροή. Η υπερβολική χρήση αζώτου μπορεί να αυξήσει την ζημιά από εχθρούς και ασθένειες. Για να αποφύγουμε την ρύπανση των επιφανειακών νερών μια ικανοποιητική ουδέτερη ζώνη θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κυρίως για τις εφαρμογές αζώτου. Συνιστάται η χρήση κοπριάς σε αντικατάσταση των αζωτούχων λιπασμάτων. Δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίηση λιπασμάτων ή κοπριάς μολυσμένων με τοξικές ουσίες ή με περιβαλλοντικά επικίνδυνες όπως βαριά μέταλλα ή παθογενείς μικροοργανισμούς.

Συνιστάται τα φωσφορικά και τα καλιούχα λιπάσματα να εφαρμόζονται στο τέλος φθινοπώρου με τις βροχοπτώσεις και σε όλη την επιφάνεια προβολής της κόμης του δένδρου. Οι χρησιμοποιούμενες ποσότητες Καλίου και Φωσφόρου τα οποία υποδεικνύονται μετά από ανάλυση εδάφους ή/και φυτού δεν πρέπει να υπερβαίνουν τα

ποσά τα οποία υποδεικνύονται από τις περιφερειακές οδηγίες, εκτός από τα οργανικά λιπάσματα που χρησιμοποιούνται κάθε δεύτερο ή τρίτο χρόνο. Να ληφθεί υπόψη επίσης ο ανταγωνισμός K/MgO λιπαίνοντας με MgO στην κατάλληλη ποσότητα, όταν είναι απαραίτητο.

Για να γίνει χρησιμοποίηση ιχνοστοιχείων θα πρέπει να δικαιολογείται από τις αναλύσεις των φύλλων.

Συνιστάται έντονα η κάλυψη του εδάφους με φυτά κατά την διάρκεια του χειμώνα τουλάχιστον στις ζώνες με εξαίρεση σε ξηρές περιοχές όπου ο η πράσινη κάλυψη μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην διήθηση του νερού. Σε περιοχές με μεγάλη βροχόπτωση και σε αρκετούς τύπους εδαφών συνιστάται η διατήρηση ενός μόνιμου ή προσωρινού χλοοτάπητα κατά την διάρκεια της περιόδου αναπτύξεως. Θα πρέπει να αποφεύγεται το όργωμα του εδάφους και να χρησιμοποιείται αυλακωτήρας για αποτελεσματικότερη διαφυγή των νερών.

Στην περίπτωση της προετοιμασίας του εδάφους κάτω από την κόμη για να διευκολύνει τη συγκομιδή, επιτρέπεται η χρησιμοποίηση ζιζανιοκτόνων με υπολείμματα μέτριας σταθερότητας αλλά η εφαρμογή τους πρέπει να περιορίζεται μέχρι νωρίς το φθινόπωρο ώστε να αποφύγουμε υπολείμματα στον πεσμένο ελαιόκαρπο. Μεταφυτρωτικές εφαρμογές ζιζανιοκτόνων επιτρέπονται σε κάθε περίπτωση μόνο μετά την συγκομιδή.

Η εφαρμογή ζιζανιοκτόνων σε όλη την επιφάνεια, δεν επιτρέπεται (IOBC/WPRS Bulletin Vol. 22(4) 1999).

2.1.5 Άρδευση

Η άρδευση θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τις ανάγκες του φυτού και με τον βέλτιστο τρόπο ώστε να αποφεύγονται οι σπατάλες του νερού. Πρέπει να προσδιορίζονται οι απαιτήσεις σε νερό με βάση τις ανάγκες του ελαιώνα, το ανάγλυφο της περιοχής, τον τύπο του εδάφους και τις λοιπές συνθήκες του περιβάλλοντος. Συνιστάται η άρδευση να εφαρμόζεται όποτε παρατηρείται έλλειψη νερού, ακόμη και τον χειμώνα. Πρέπει, για τον υπολογισμό της απαιτούμενης ποσότητας και του τρόπου άρδευσης, να λαμβάνεται υπόψη η μηχανική σύσταση του εδάφους και η χρήση του καρπού (επιτραπέζια ή ελαιοποιήσιμη). Υπερβολική υγρασία στο έδαφος μπορεί να προκαλέσει απόπλυση των

θρεπτικών στοιχείων και υπάρχουν μεγάλες πιθανότητες για προσβολή από εχθρούς και ασθένειες. Σαν βέλτιστη λύση προτείνεται η στάγδην άρδευση που είναι και η καταλληλότερη μέθοδος από πλευράς αποτελεσματικότερης αξιοποίησης του νερού. Θα πρέπει να αποφεύγεται η μέθοδος της κατάκλισης. Αν όμως δεν είναι δυνατόν, τότε οι παραγωγοί πρέπει να λαμβάνουν μέτρα έτσι ώστε να περιορίζονται οι απώλειες νερού, θρεπτικών στοιχείων, η διάβρωση του εδάφους και η μετάδοση ασθενειών. Συνιστάται η άρδευση με αυλάκια όπου υπάρχουν κατάλληλα αρδευτικά δίκτυα και καλώς ισοπεδωμένοι αγροί καθώς και η άρδευση με λεκάνες. Σε περιπτώσεις που υπάρχει νερό από γεώτρηση ή φράγμα και ηλεκτρική ενέργεια, ενδείκνυται η χρησιμοποίηση συστημάτων μικρο-άρδευσης. Η άρδευση θα πρέπει να γίνεται κατά τη νύχτα. Στους ελαιώνες όπου εφαρμόζεται άρδευση, ο εφοδιασμός με νερό πρέπει να καλύπτει τις ανάγκες άρδευσης του φυτού κατά την διάρκεια των κρίσιμων σταδίων, π.χ. καρπόδεση και γρήγορη ανάπτυξη του καρπού. Η εποχιακή άρδευση δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 250 mm.

Το νερό που προέρχεται από γεώτρηση ή από επεξεργασμένες εκροές βιολογικών καθαρισμών και θα χρησιμοποιηθεί, θα πρέπει να εξετάζεται με χημική ανάλυση, για την καταλληλότητά του, ανά τριετία. Ειδικότερα, να ελέγχεται ως προς το μικροβιακό του φορτίο και τις συγκεντρώσεις των επιμέρους παραμέτρων ρύπανσης (αλατότητα, νιτρικά, βαρέα μέταλλα, κ.λ.π.). Ο έλεγχος της ποιότητας του νερού να γίνεται σε συνεργασία με τις Υγειονομικές Αρχές και τους αρμόδιους Φορείς διαχείρισης υδάτινων πόρων (Agro 2-2/3).

2.1.6 Διαχείριση κόμης

Τα ελαιόδεντρα θα πρέπει να κλαδεύονται και να διαμορφώνονται κατάλληλα έτσι ώστε να υπάρχει ισορροπία μεταξύ ανάπτυξης και κανονικής απόδοσης και να επιτρέπουν καλή διείσδυση φωτός στο εσωτερικό του καθώς και σταγονιδίων ψεκασμού. Κλάδεμα σε μεγάλη έκταση θα πρέπει να γίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπως βαριάς προσβολής από την ασθένεια του Λεκανίου ή σε περίπτωση που θέλουμε να πετύχουμε ανανέωση της κόμης. Ο καλός αερισμός του ελαιόδεντρου μειώνει τις πιθανότητες προσβολής από ασθένειες όπως του μύκητα *Spilocaea oleaginea* και των κοκκοειδών. Σε περιπτώσεις αφαίρεσης μεγάλων κλαδιών κατά το κλάδεμα θα πρέπει να γίνεται επούλωση των πληγών με ειδικές κρέμες προκειμένου να

αποφεύγεται η προσβολή από το έντομο *Euzophera ringuis*. Τα εργαλεία κλαδέματος θα πρέπει να απολυμαίνονται ώστε να αποφεύγεται η μετάδοση ασθενειών από δέντρο σε δέντρο. Τα κλαδέματα που προκύπτουν συνίσταται να καταστρέφονται μηχανικά εντός του κτήματος, σε αντίθεση με το κάψιμό τους, έτσι ώστε να τροφοδοτούν και το έδαφος με οργανικές ουσίες. Σε περίπτωση που υπάρχει υποψία για τον μύκητα *Verticillium dahlia* τότε θα πρέπει να ακολουθείται η καταστροφή των κλαδιών με κάψιμο και η απομάκρυνσή τους προκειμένου να μην γίνει προσβολή από την ασθένεια φλοιοτρίβη (*Phloeotribes scarabeoides*).

2.1.7 Ολοκληρωμένη Προστασία των Φυτών

Για να έχουμε ολοκληρωμένη προστασία των φυτών θα πρέπει να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα και όχι να γίνεται προσπάθεια εξάλειψης της ασθένειας από την στιγμή που θα εμφανιστεί. Η απόφαση για την αντιμετώπιση των ασθενειών αφού προσβληθούν τα δέντρα ή ο καρπός είναι μια συνάρτηση της οικονομικής αποτίμησης από την ζημιά, την εκτίμηση του κινδύνου καθώς και των πληροφοριών που διατηρούν επίσημοι οργανισμοί προβλέψεων. Η αγροτική επιχείρηση που ακολουθεί σύστημα Ολοκληρωμένης Παραγωγής θα πρέπει να έχει καταγεγραμμένες λίστες με τους εχθρούς και τις ασθένειες που προσβάλλουν την συγκεκριμένη ποικιλία, έτσι ώστε να είναι προετοιμασμένοι.

Για την καλύτερη αποτελεσματικότητα θα πρέπει οι καλλιεργητές να εφαρμόζουν έμμεσα και άμεσα μέτρα προστασίας.

- **Έμμεσα μέτρα προστασίας**

Τα έμμεσα μέτρα χρησιμοποιούνται προληπτικά για την προστασία των φυτών. Έχουν να κάνουν με την επιλογή της κατάλληλης ποικιλίας για την περιοχή, ποικιλία που είναι ανθεκτική και ανεκτική σε ασθένειες, η βέλτιστη πρακτική φύτευσης, κατάλληλες εκπαιδεύσεις του προσωπικού, αποφυγή αζωτούχων λιπασμάτων, κατάλληλα κλαδέματα, καλύψη με φυτά έτσι ώστε να γίνεται ανάπτυξη της βιοποικιλότητας μέσα στον ελαιώνα σε επίπεδο χλωρίδας και πανίδας. Ένα άλλο σημαντικό μέτρο που θα πρέπει να εφαρμοστεί είναι ο πολλαπλασιασμός των φυσικών εχθρών των ασθενειών. Δύο από τους πιο σημαντικούς εχθρούς των ασθενειών είναι ο χρύσωπας (*Chrysoperla carnea*) ο οποίος μπορεί να καταστρέψει πάνω από το 90% των αυγών των σκόρων των ελαιώνων και η Αφίδα των λουλουδιών (*Anthocoris nemoralis*), η οποία

καταπολεμά το σκόρο, τον ψήλο και τον θρίπα της ελιάς. Επίσης διάφορα είδη πασχαλίτσας όπως *Chilocorus bipustulatus* είναι σημαντικά αρπακτικά των λεκάνιων της ελιάς, και η Χρυσόμυγα της ποικιλίας *Xanthandrus comtus* που καταπολεμά τον σκόρο και τον ψήλο της ελιάς. Σε περίπτωση που υπάρχει απώλεια των φυσικών εχθρών, θα πρέπει να εισαχθούν και να αναπαραχθούν στους ελαιώνες (GREENFOOD 2010).

▪ **Άμεσα μέτρα προστασίας**

Σε περίπτωση ασθένειας των ελαιοδέντρων η του καρπού θα πρέπει να δοκιμαστεί πρώτα η φυσική, καλλιεργητική, βιολογική και πολύ εξειδικευμένη μέθοδο για την αντιμετώπιση των εχθρών, ασθενειών και ζιζανίων και πρέπει να ελαχιστοποιηθεί η χρησιμοποίηση αγροχημικών. Οι παραγωγοί θα πρέπει να:

- Χρησιμοποιούν μόνον εγκεκριμένα για την καλλιέργεια φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
- Ακολουθούν τις οδηγίες της ετικέτας κατά την εφαρμογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων ή των βιολογικών σκευασμάτων
- Λαμβάνουν υπόψη τους περιορισμούς που υπάρχουν σχετικά με τα υπολείμματα ορισμένων φυτοπροστατευτικών προϊόντων στις χώρες όπου διατίθενται τα προϊόντα τους.
- Συμβουλευονται τους προμηθευτές των προϊόντων τους για τυχόν πρόσθετους εμπορικούς περιορισμούς.

Πρέπει η επιλογή των φυτοπροστατευτικών προϊόντων να γίνεται με βάση την αποτελεσματικότητα, τον τρόπο δράσης, το φάσμα δράσης, την εκλεκτικότητα για το καλλιεργούμενο φυτό, την ασθένεια ή ζωικό εχθρό ή ζιζάνιο, τους ειδικούς τοπικούς περιβαλλοντικούς στόχους, τη συνδυαστικότητα με άλλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, το κόστος, την ευχέρεια εφαρμογής, τα υπολείμματα στο γεωργικό προϊόν, την υπολειμματική διάρκεια, την τοξικολογική σήμανση, τη συμβατότητα με τη στρατηγική διαχείρισης της ανθεκτικότητας των επιβλαβών οργανισμών, καθώς και τυχόν επίδραση στην επόμενη καλλιέργεια. (Agro 2-2/3)

Όπου η χρησιμοποίηση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων είναι απαραίτητη, η επιλογή του προϊόντος πρέπει να είναι η λιγότερο επικίνδυνη στον άνθρωπο, στα ζώα και στο περιβάλλον και εφόσον ελέγχει αποτελεσματικά τους εχθρούς, ασθένειες ή ζιζάνια.

Θα πρέπει να γίνεται κατάταξη των φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε 3 μεγάλες κατηγορίες, «επιτρεπόμενα», «επιτρεπόμενα με περιορισμό» και «μη επιτρεπόμενα». Τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για την κατάταξη είναι (ΙΟΒC ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΙΙΙ 2001):

- Τοξικότητα στον άνθρωπο
- Τοξικότητα στους σπουδαίους φυσικούς εχθρούς
- Τοξικότητα στους άλλους φυσικούς οργανισμούς
- Μόλυνση του υπόγειου και επιφανειακού νερού.
- Ικανότητα να διεγείρει εχθρούς φυτών
- Επιλεκτικότητα
- Υπολειμματικότητα και διαλυτότητα στο έδαφος
- Ελλιπής πληροφορίες για το φυτοπροστατευτικό

Η ύπαρξη υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών στις ελιές κατά την συγκομιδή καθώς και στο λάδι πρέπει να ελαχιστοποιηθεί περισσότερο μεγαλώνοντας το ασφαλές διάστημα μέχρι την συγκομιδή, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τους κινδύνους της συγκέντρωσης.

2.1.8 Αποτελεσματικοί και ασφαλείς μέθοδοι ψεκασμών

Τα εργαλεία που θα χρησιμοποιούνται για τους ψεκασμούς θα πρέπει να είναι πιστοποιημένα για την χρήση ψεκασμών έτσι ώστε να ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο υγείας του χειριστή καθώς και να ελαχιστοποιούν την ρύπανση μέσω νέφους. Θα πρέπει να αποφεύγονται ψεκασμοί όταν επικρατούν άνεμοι. Θα πρέπει να επιλέγονται οι κατάλληλες δοσολογίες που είναι συνάρτηση της έκτασης και των ελαιοδέντρων που υπάρχουν, έτσι ώστε να μειωθεί η μόλυνση στο περιβάλλον. Για την καταπολέμηση του δάκου συνίσταται τοπικές εφαρμογές με παγίδες πρωτεΐνης ή χρωμοτροπικές παγίδες με φερομόνη. Η συντήρηση των ψεκαστήρων ή τα μέσα ψεκασμού (πχ. Γεννήτριες) θα πρέπει να περιλαμβάνει τακτικό έλεγχο από τον χρήστη καθώς και ετήσιο έλεγχο από εξουσιοδοτημένο συνεργείο. Ο κάθε ψεκαστής θα πρέπει να έχει διαθέσιμη και σε καλή κατάσταση ενδυμασία ψεκασμού, όπως λαστιχένιες μπότες, αδιάβροχο ρουχισμό, φόρμα προστασίας, λαστιχένια γάντια, μάσκες προσώπου κ.λπ., παρόμοια με αυτή που αναγράφεται στις οδηγίες της ετικέτας του φυτοπροστατευτικού προϊόντος. Οι ψεκασμοί μέσω εναέριων μέσων δεν επιτρέπεται.

2.1.9 Συγκομιδή και ποιότητα ελιάς

Για ποιοτικό προϊόν θα πρέπει να εκδίδονται οδηγίες που θα αναφέρονται στον τρόπο και το χρόνο συγκομιδής, στο χειρισμό του ελαιοκάρπου πριν και κατά την έκθλιψη. Η συγκομιδή των ελιών θα πρέπει να γίνει απευθείας από το ελαιόδεντρο ή μετά από τεχνική πτώση των καρπών πάνω σε δίχτυα. Εάν υπάρχει φυσική πτώση των ελιών τότε θα πρέπει να συλλέγονται μέσα σε περίοδο 4 ημερών και δεν μπορεί να φέρει την ετικέτα της ολοκληρωμένης παραγωγής. Επίσης ο καρπός αυτός δεν θα πρέπει να αναμιγνύεται με τον υπόλοιπο καρπό.

Με την μηχανική μέθοδο συλλογής το καρπού θα πρέπει να ελαχιστοποιείται όσο το δυνατόν ο τραυματισμός του καρπού καθώς και του ελαιόδεντρου για μέγιστη ποιότητα του τελικού προϊόντος. Ο συλλεγόμενος καρπός θα πρέπει να τοποθετείται σε πλαστικά τελάρα (κλούβες) και να αποφεύγεται η επαφή του καρπού με το έδαφος. Θα πρέπει το διάστημα από τη συγκομιδή μέχρι την άλεση να μην ξεπερνάει τις 4 ημέρες. Τέλος θα πρέπει οι καρποί να αποθηκεύονται, μέχρις ότου οδηγηθούν στο ελαιοτριβείο, σε καθαρό από οσμές αποθηκευτικό χώρο, καλά αεριζόμενο και σκιερό.

2.2 Η τυποποίηση του Ελαιολάδου

Από τα αρχαία χρόνια το ελαιόλαδο αποτελούσε εθνικό προϊόν. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής του ελαιολάδου που παραγόταν στην Ελλάδα τα παλαιότερα χρόνια διακινούνταν στην αγορά μέσω γνωστών χωρίς τυποποίηση με το λεγόμενο τενεκέ από χέρι σε χέρι και ένα πολύ μεγαλύτερο μέρος αγοραζόταν από κυρίως Ιταλούς εμπόρους ως χύμα, προωθούνταν στην Ιταλία και εκεί γινόταν η τυποποίησή του και έβγαινε στην αγορά ως Ιταλικό προϊόν. Με την οικονομική κρίση από το 2010 και μετά η εικόνα αυτή έχει αλλάξει και πλέον πολύ νέοι κυρίως παραγωγοί που «αναγκάστηκαν» να ασχοληθούν με τον πρωτογενή τομέα, άρχισαν σιγά σιγά να τυποποιούν το προϊόν και να το εξάγουν μόνοι τους ή αν το διοχετεύουν στην ελληνική αγορά τυποποιημένο με το δικό τους λογότυπο και ετικέτα το λεγόμενο Brand Name.

Σύμφωνα όμως με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε το 2014 από την DK Consultants παρθένου ελαιολάδου τα αποτελέσματα ήταν αποθαρρυντικά. Σε μια συνολική μελέτη που πραγματοποιήθηκε για τα έτη 2011 έως και 2013 υπήρξαν 2643 νέες ετικέτες, από τις οποίες μόλις το 36,6% μπόρεσε και συνέχισε την παρουσία του μετά από δύο χρόνια.

Συνοπτικά οι 6 στις 10 ετικέτες δεν συνέχισαν να υπάρχουν μετά την παρέλευση των 2 ετών. Επίσης για τις ετικέτες που είχαν στόχευση το εξωτερικό ο μέσος όρος ζωής τους ήταν 14 μήνες, ποσοστό πολύ μικρό σε σχέση με τα αντίστοιχα της Ισπανίας και Ιταλίας (Dk Consultants:2014). Σύμφωνα με την έρευνα του 2015 από την Εθνική τράπεζα (National Bank of Greece 2015:1), μόλις το 27% της ελληνικής παραγωγής διοχετεύεται στην αγορά με τυποποίηση/ετικέτα όταν στην Ισπανία το ποσοστό αυτό αγγίζει το 50% και στην Ιταλία το 80%. Τέλος το υπόλοιπο 70% του ελληνικού ελαιολάδου εξάγεται στην Ιταλία.

Για να γίνει η τυποποίηση του ελαιολάδου θα πρέπει να τηρούνται κάποιες κανόνες έτσι ώστε να μπορεί ο παραγωγός ή ο έμπορος να συσκευάσει και να διαθέσει στην αγορά τυποποιημένο ελαιόλαδο.

2.2.1 Είδος συσκευασίας

Το ελαιόλαδο μπορεί να συσκευάζεται σε περιέκτες (δοχεία) μέχρι την συσκευασία των 5 λίτρων, προκειμένου να διοχετεύεται στον τελικό καταναλωτή. Σύμφωνα με το ΦΕΚ Β' 2983/2017 Άρθρο 42 παρ. 3 το ελαιόλαδο που προορίζεται για την παρασκευή γευμάτων σε εστιατόρια, νοσοκομεία, καντίνες ή άλλες παρόμοιες εγκαταστάσεις, μπορεί να διακινείται για το σκοπό αυτό εκτός από τη συσκευασία χωρητικότητας έως 5 λίτρων, και σε συσκευασίες των 10, 20, 25 έως και 50 λίτρων. Επίσης από την 01/01/2018, το κάθε είδους έλαιο που προορίζεται στον τελικό καταναλωτή για επιτραπέζια χρήση, κατόπιν του σταδίου της παρασκευής του γεύματος στην κουζίνα των καταστημάτων μαζικής εστίασης και αναψυχής (εστιατόρια, καταστήματα γρήγορης εστίασης, ταβέρνες, καφετέριες, κέντρα διασκέδασης και λοιπά παρόμοια καταστήματα) και τα παραδοσιακά καφενεία, πρέπει να διατίθεται αποκλειστικά και μόνο μέσω σφραγισμένων μη επαναγεμιζόμενων συσκευασιών ή συσκευασιών μιας χρήσης που, θα διατίθενται από το κατάστημα και θα φέρουν τις απαιτούμενες επισημάνσεις σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Όσον αφορά το υλικό συσκευασίας δεν ορίζεται κάπου συγκεκριμένα όμως τα σκουρόχρωμα γυάλινα μπουκάλια θεωρούνται τα πλέον κατάλληλα μέσα για την συσκευασία και την αποθήκευση του ελαιολάδου. Τέλος τα υλικά συσκευασίας θα πρέπει να είναι κατάλληλα για τρόφιμα και να διαθέτουν και τις αντίστοιχες

πιστοποιήσεις.

2.2.2 Επισήμανση του ελαιολάδου (ετικέτα)

Η ετικέτα θα πρέπει να περιλαμβάνει δύο πλευρές είτε σε κυλινδρικό περιέκτη είτε σε οποιαδήποτε μορφής περιέκτη. Η εμπρός πλευρά είναι και η πιο σημαντική από πλευράς marketing διότι αυτή έρχεται σε απευθείας επαφή με το βλέμμα του καταναλωτή. Όλη η προσπάθεια εντοπίζεται στο σχεδιασμό της μπροστινής πλευράς. Η πίσω πλευρά είναι η νομική πλευρά του προϊόντος, αναγράφει τα υποχρεωτικά από το νόμο στοιχεία και οτιδήποτε άλλο.

Στην ετικέτα της συσκευασίας ελαιολάδου αναγράφονται υποχρεωτικά οι παρακάτω ενδείξεις:

1. Η ονομασία πώλησης του προϊόντος

- α. Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο,
- β. Παρθένο ελαιόλαδο
- γ. Ελαιόλαδο-Αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα
- δ. Πυρηνέλαιο

Οι παραπάνω ονομασίες δεν μπορούν να αντικατασταθούν με οποιαδήποτε εμπορικό ή βιομηχανικό σήμα ή με οποιαδήποτε εμπορική ονομασία και αναγράφονται στην ετικέτα της συσκευασίας με γραφικούς χαρακτήρες της αυτής γραμματοσειράς και ίδιου μεγέθους και χρώματος μεταξύ τους. Τέλος απαγορεύεται μόνο η αναγραφή της λέξης ελαιόλαδο ως ονομασία πώλησης. (ΕΦΕΤ 2012:20)

2. Πληροφορίες για την κατηγορία του ελαιολάδου.

- α. Για το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο πρέπει να αναγράφεται η φράση: «Ελαιόλαδο ανωτέρας κατηγορίας που παράγεται απευθείας από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους».
- β. Για το παρθένο ελαιόλαδο πρέπει να αναγράφεται η φράση: «Ελαιόλαδο που παράγεται απευθείας από ελιές και μόνο με μηχανικές μεθόδους»
- γ. Για το ελαιόλαδο-Αποτελούμενο από εξευγενισμένα ελαιόλαδα και παρθένα ελαιόλαδα πρέπει να αναγράφεται η φράση: «Έλαιο που

περιέχει αποκλειστικά ελαιόλαδα που έχουν υποστεί επεξεργασία εξευγενισμού και έλαια που έχουν παραχθεί απευθείας από ελιές»

- δ. Για το πυρηνέλαιο πρέπει να αναγράφεται η φράση «έλαιο που περιέχει αποκλειστικά έλαια που προέρχονται από επεξεργασία του προϊόντος που ελήφθη μετά την εξαγωγή του ελαιολάδου και έλαια που ελήφθησαν απευθείας από της ελιές» ή «έλαιο που περιέχει αποκλειστικά έλαια που προέρχονται από επεξεργασία πυρήνων ελιάς και ελαίων που παράγονται απευθείας από ελιές»

Οι παραπάνω πληροφορίες για την κατηγορία του ελαιολάδου η του πυρηνελαίου, αναγράφονται με χαρακτήρες της αυτής γραμματοσειράς και ίδιου μεγέθους και χρώματος μεταξύ τους, αλλά όχι υποχρεωτικά πλησίον της ονομασίας πώλησης του προϊόντος. Το μέγεθος των γραφικών χαρακτήρων δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 50% σε σχέση με το μέγεθος της γραμματοσειράς της ονομασίας πώλησης(ΕΦΕΤ 2012:21).

3. Ο προσδιορισμός της καταγωγής

Ο όρος «προσδιορισμός της καταγωγής» θεωρείται η ένδειξη ενός γεωγραφικού ονόματος πάνω στην συσκευασία ή πάνω στην ετικέτα που συνδέεται με αυτό. Αυτή η ένδειξη πρέπει να αναγράφεται μόνο όταν πρόκειται για «εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο» ή «παρθένο ελαιόλαδο». Σε καμία άλλη περίπτωση δεν επιτρέπεται να γράφεται ο προσδιορισμός της καταγωγής. Πιο συγκεκριμένα

- Για παρθένα ελαιόλαδα καταγωγής κράτους μέλους ή τρίτης χώρας αναγράφεται στην σήμανση το κράτος μέλος, ή η Ευρωπαϊκή Ένωση ή η Τρίτη χώρα.
- Για μείγματα παρθένων ελαιολάδων καταγωγής περισσότερα του ενός κράτη μέλη αναγράφεται «μείγμα ελαιολάδων Ευρωπαϊκής Κοινότητας» ή αναφορά στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.
- Για μείγματα παρθένων ελαιολάδων καταγωγής μόνο από τρίτες χώρες αναγράφεται «μείγμα ελαιολάδων εκτός Ευρωπαϊκής Κοινότητας» ή η καταγωγή εκτός Ευρωπαϊκής Κοινότητας.
- Για μείγματα παρθένων ελαιολάδων καταγωγής από περισσότερα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες αναγράφεται «μείγμα ελαιολάδων Ευρωπαϊκής

Κοινότητας και μη» ή αναφορά στην καταγωγή Ευρωπαϊκής κοινότητας και μη.

Ο προσδιορισμός της καταγωγής είναι δυνατός σε περιφερειακό επίπεδο, μόνο για τα παρθένα ελαιόλαδα τα οποία απολαμβάνουν ΠΟΠ ή ΠΓΕ σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) 510/2006 του Συμβουλίου και με τις διατάξεις των προδιαγραφών των προϊόντων αυτών.

Στην περίπτωση που οι ελιές συλλέχτηκαν σε κράτος μέλος η Τρίτη χώρα διαφορετικά από αυτά που βρίσκεται το ελαιοτριβείο στο οποίο παράχθηκε το ελαιόλαδο από αυτές τις ελιές, τότε στην περιγραφή της καταγωγής θα πρέπει να αναγράφεται η ένδειξη «(εξαιρετικό) παρθένο ελαιόλαδο που παρήχθη στην (αναφορά της Κοινότητας ή του συγκεκριμένου κράτους μέλους) από ελιές που συγκομίστηκαν στην (αναφορά της Κοινότητας, του συγκεκριμένου κράτους μέλους ή της χώρας)». Για τα βιολογικά «εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα» και «παρθένα ελαιόλαδα» που γίνεται προσδιορισμός της καταγωγής ισχύουν οι διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) 1019/2002.

4. Η καθαρή ποσότητα του περιεχομένου ελαιολάδου η πυρηνελαίου εκφρασμένη σε μονάδες όγκου.

Για παράδειγμα θα πρέπει να αναγράφεται καθαρή ποσότητα 750 ml.

5. Το όνομα ή η εμπορική επωνυμία και η διεύθυνση του παρασκευαστή ή του συσκευαστή ή ενός πωλητή εγκαταστημένου στο εσωτερικό της Κοινότητας .

6. Η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας του προϊόντος.

Η διατηρησιμότητα του ελαιολάδου είναι μεγαλύτερη από 3 μήνες και συνήθως κάτω από 18 μήνες. Θα πρέπει να αναγράφεται ο μήνας και το έτος λήξης της προθεσμίας κατανάλωσης του, ως «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από....»

7. Ο αριθμός παρτίδας.

Με τον αριθμό παρτίδας διασφαλίζεται η ιχνηλασιμότητα του προϊόντος.

8. Οι συνθήκες διατήρησης του προϊόντος.

Για παράδειγμα θα πρέπει να αναγράφεται «Διατηρείται σε δροσερό και σκιερό μέρος»

9. Ο αλφαριθμητικός κωδικός έγκρισης.

Όλες οι εταιρίες/επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας παρθένων ελαιολάδων, ελαιολάδων και πυρηνελαίων υποχρεούνται να έχουν έγκριση και να εφοδιάζονται με αλφαριθμητικό αριθμό αναγνώρισης από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων/Δνσης Π.Α.Π. Δενδροκηπευτικής/Τμήμα Ελαίας. Η ένδειξη αυτή θα πρέπει να αναγράφεται υποχρεωτικά μαζί με την αναγραφή της καταγωγής στις περιπτώσεις των εξαιρετικών παρθένων ελαιολάδων και παρθένων ελαιολάδων.

Όλες οι παραπάνω ενδείξεις αναγράφονται επί της συσκευασίας με ευανάγνωστους χαρακτήρες, ανεξίτηλους και ευδιάκριτους σε σχέση με το μέγεθος της ετικέτας, ώστε να ξεχωρίζουν από το υπόβαθρο στο οποίο είναι τυπωμένες και να διακρίνονται σαφώς από το σύνολο των άλλων γραπτών ενδείξεων και σχεδίων που μπορεί να υπάρχουν στην σήμανση. Εάν τα προϊόντα προορίζονται για κατανάλωση στην Ελληνική επικράτεια όλες οι ενδείξεις θα πρέπει να αναγράφονται και στην ελληνική γλώσσα.

Από όλα τα παραπάνω οι υποχρεωτικές ενδείξεις που αφορούν :

- **Την ονομασία πώλησης του προϊόντος**
- **Την καθαρή ποσότητα**
- **Τον προσδιορισμό της καταγωγής**
- **Την ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας**
- **Τον αλφαριθμητικός κωδικός έγκρισης.**

Θα πρέπει να αναγράφονται στην κύρια ετικέτα .

Σαν κύρια ετικέτα προσδιορίζεται αυτή που σχετίζεται με το κύριο οπτικό πεδίο (το οπτικό πεδίο της συσκευασίας το οποίο είναι το πιο πιθανό να δει ο καταναλωτής με την πρώτη ματιά, κατά το χρόνο της αγοράς και το οποίο δίνει την δυνατότητα στον καταναλωτή να αναγνωρίζει αμέσως ένα προϊόν όσον αφορά τον χαρακτήρα ή την φύση του και κατά περίπτωση την εμπορική του ονομασία.

Εκτός από τις παραπάνω υποχρεωτικές ενδείξεις στην ετικέτα του ελαιολάδου μπορούν να αναγράφονται και επιπλέον πληροφορίες (προαιρετικές ενδείξεις) με την προϋπόθεση ότι μπορούν να τεκμηριωθούν.

Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι η επισήμανση και οι τρόποι σύμφωνα με τους οποίους πραγματοποιείται δεν θα πρέπει να οδηγούν σε πλάνη του αγοραστή και κυρίως στα παρακάτω:

- α. Ως προς τα χαρακτηριστικά του ελαιολάδου και ιδίως στην φύση, την ταυτότητα, τις ιδιότητες, την σύνθεση, την ποσότητα, τη διατηρησιμότητα, την καταγωγή ή την προέλευση και τον τρόπο παρασκευής η λήψεως.
- β. Με την απόδοση στο ελαιόλαδο αποτελεσμάτων η ιδιοτήτων που δεν έχει.
- γ. Με τον υπαινιγμό ότι το ελαιόλαδο έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ενώ στην πραγματικότητα όλα τα παρόμοια ελαιόλαδα έχουν αυτά τα ίδια χαρακτηριστικά.

Ενδείξεις που μπορούν να αναγράφονται ως προαιρετικές στην σήμανση του ελαιολάδου πρέπει να ακολουθούν τους παρακάτω κανόνες:

1. Ένδειξη **«πρώτη πίεση εν ψυχρώ»**

Θα πρέπει να αναγράφεται μόνο για τα εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα η τα παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε λιγότερο από 27 °C κατά την πρώτη μηχανική πίεση του ελαιοπολτού, με παραδοσιακό σύστημα εξαγωγής με υδραυλικά πιεστήρια.

2. ένδειξη **«εξαγωγή εν ψυχρώ»**

Θα πρέπει να αναγράφεται μόνο για τα εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα η τα παρθένα ελαιόλαδα που λαμβάνονται σε λιγότερο από 27 °C με διήθηση ή με φυγοκέντρωση του ελαιοπολτού.

3. Οι ενδείξεις των **«οργανοληπτικών χαρακτηριστικών»**

Θα πρέπει να αναγράφονται χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με γεύση/οσμή για τα εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα και τα παρθένα ελαιόλαδα μόνο εάν βασίζονται σε αποτελέσματα αναλυτικής μεθόδου, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2568/91.

4. ένδειξης της **«οξύτητας ή της ανώτερης οξύτητας»**

Μπορεί να αναγράφεται μόνο αν συνοδεύεται από την ένδειξη, με χαρακτήρες ίδιου μεγέθους και στο ίδιο οπτικό πεδίο, του δείκτη υπεροξειδίων, της περιεκτικότητας σε κηρούς και της απορρόφησης στο υπεριώδες φως, όπως καθορίζονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2568/91.

2.2.3 Διαθρεπτική επισήμανση

Σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 ο οποίος είναι σε ισχύ από την 13η Δεκεμβρίου 2016 είναι υποχρεωτική η αναγραφή του πίνακα διατροφικής επισήμανσης

στην επισήμανση όλων των παρασκευασμένων τροφίμων (και κατ' επέκταση στο ελαιόλαδο) και θα πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις των άρθρων 29-35 του εν λόγω κανονισμού. Η υποχρεωτική διατροφική δήλωση για το ελαιόλαδο θα πρέπει να περιλαμβάνει τα παρακάτω:

- ενεργειακή αξία
- ποσότητες λιπαρών, κορεσμένων, υδατανθράκων, σακχάρων, πρωτεϊνών και αλατιού
- μονοακόρεστα
- πολυακόρεστα
- οτιδήποτε από τις βιταμίνες η τα ανόργανα συστατικά που απαριθμούνται στο παράρτημα XIII του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 και υπάρχουν σε σημαντικές ποσότητες σύμφωνα με τους παρακάτω πίνακες 2 και 3.

ΜΕΡΟΣ Α — ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ)

1. Βιταμίνες και ανόργανα συστατικά που μπορούν να δηλώνονται και οι διατροφικές τους τιμές αναφοράς (ΔΤΑ)

Βιταμίνη Α (μg)	800	Χλώριο (mg)	800
Βιταμίνη D (μg)	5	Ασβέστιο (mg)	800
Βιταμίνη Ε (mg)	12	Φωσφόρος (mg)	700
Βιταμίνη Κ (μg)	75	Μαγνήσιο (mg)	375
Βιταμίνη C (mg)	80	Σίδηρος (mg)	14
Θειαμίνη (mg)	1,1	Ψευδάργυρος (mg)	10
Ριβοφλαβίνη (mg)	1,4	Χαλκός (mg)	1
Νιασίνη (mg)	16	Μαγγάνιο (mg)	2
Βιταμίνη Β6 (mg)	1,4	Φθόριο (mg)	3,5
Φολικό οξύ (μg)	200	Σελήνιο (μg)	55
Βιταμίνη Β12 (μg)	2,5	Χρώμιο (μg)	40
Βιστίνη (μg)	50	Μολυβδαίνιο (μg)	50
Παντοθενικό οξύ (mg)	6	Ιώδιο (μg)	150
Κάλιο (mg)	2 000		

Πίνακας 2. ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ) (Καν. (ΕΕ) αριθ. 1169/2011)

ΜΕΡΟΣ Β — ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΘΡΕΠΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΒΙΤΑΜΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΟΡΓΑΝΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ)

Ενέργεια ή θρεπτική ουσία	Προσλαμβανόμενη ποσότητα αναφοράς
Ενέργεια	8 400 kJ/2 000 kcal
Συνολικά λιπαρά	70 g
Κορεσμένα	20 g
Υδατάνθρακες	260 g
Σάκχαρα	90 g
Πρωτεΐνη	50 g
Αλάτι	6 g

Πίνακας 3. ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΘΡΕΠΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΒΙΤΑΜΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΟΡΓΑΝΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ) (Καν. (ΕΕ) αριθ. 1169/2011)

Οι κανόνες αναγραφής που πρέπει να ισχύουν είναι οι παρακάτω:

- τα στοιχεία στον πίνακα διαθρεπτικής επισήμανσης εκφράζονται υποχρεωτικά ανά 100ml.
- Οι πληροφορίες αυτές μπορεί να αναγράφονται ανά υποδεικνυόμενη στην ετικέτα δόση ή ανά μερίδα με την προϋπόθεση ότι θα αναφέρεται και ο αριθμός των μερίδων που περιέχονται στην συσκευασία.
- Όλες οι πληροφορίες θα πρέπει να εμφανίζονται συγκεντρωμένες σε ένα μέρος υπό μορφή πίνακα, με τους αριθμούς σε κάθετη ευθυγράμμιση, αν το επιτρέπει ο χώρος. Σε διαφορετική περίπτωση αναγράφονται γραμμικά.
- Εάν τα προϊόντα προορίζονται για κατανάλωση στην Ελληνική επικράτεια οι παραπάνω ενδείξεις θα πρέπει να αναγράφονται υποχρεωτικά και στην ελληνική γλώσσα

Παρακάτω απεικονίζονται ετικέτες που είναι σύμφωνες με τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1169/2011

Κεφάλαιο 3

Η Εταιρία

Η εταιρία «**Ελαιώνες Παχυκαλάμου**» εδρεύει στην περιοχή της Άρτας στην Δημοτική Ενότητα Ν. Σκουφά και έχει ως κύριο προϊόν την παραγωγή και διάθεση έξτρα παρθένου ελαιολάδου. Η δυναμική της εταιρίας έχει να κάνει με δεντροφυτεμένες εκτάσεις περίπου 27 στρεμμάτων με 1144 δέντρων ελιών ποικιλίας Ψιλής Κορωνέικης Μεσόκαρπης. Αποτελείται από ένα σχήμα δύο ατόμων με νομική μορφή ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΙΚΕ) και έχει ιδρυθεί τον Φεβρουάριο του 2015. Μέχρι στιγμή η εταιρία έχει μικρή παραγωγή ελαιολάδου, μιας και η δενδροφύτευση έχει γίνει πριν 4 χρόνια σταδιακά μέχρι σήμερα.

Το όραμα της εταιρίας είναι να επεκτείνει τις καλλιέργειες φτάνοντας στον αριθμό των 10000 ελαιοδέντρων και να παράγει υψηλής ποιότητας ελαιόλαδο (εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο) σύμφωνα με την κατάταξη στον κώδικα τροφίμων και ποτών Άρθρο 71[1], με το πρότυπο Agro2-2/3 και της μεθόδους της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της Ελιάς, να δημιουργήσει τυποποιητήριο ελαιόλαδου για την τυποποίηση του προϊόντος καθώς και την διάθεση του σε εγχώριες και ξένες αγορές με τιμή ανταποκρινόμενη στην ποιότητα του προϊόντος.

3.1 Νομική Μορφή

Η Νομική μορφή της εταιρίας επιλέχθηκε να είναι Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία (ΙΚΕ), σύμφωνα με το Άρθρο 43 του Ν.2072/2012, που θα αποτελείται από 2 εταίρους με ποσοστό συμμετοχής από 50% ο κάθε ένας και αρχικό κεφάλαιο της εταιρίας στα 20.000€. Τα κύρια άρθρα του καταστατικού της εταιρία είναι τα παρακάτω:

3.1.1 Επωνυμία

Η επωνυμία της εταιρείας είναι «Ελαιώνες Παχυκαλάμου ΙΚΕ» και ο διακριτικός της τίτλος «Ελαιώνες Παχυκαλάμου». Για τις σχέσεις της με το εξωτερικό, η εταιρία θα χρησιμοποιεί την επωνυμία σε πιστή μετάφραση και με λατινικά στοιχεία, ως εξής «Pachikalamos Olive Grove P.C» και το διακριτικό της τίτλο « Pachikalamos Olive Grove».

3.1.2 Έδρα

Έδρα της εταιρίας ορίζεται ο Δήμος Νικολάου Σκουφά. Τα γραφεία της εταιρίας είναι στην κοινότητα Παχυκαλάμου με δνση, ΤΘ37, Παχυκάλαμος Άρτας, 47150. Η εταιρία με απόφαση των εταίρων μπορεί να μεταφέρει τα γραφεία της σε άλλη διεύθυνση. Επίσης η εταιρεία μπορεί με απόφαση των εταίρων να ιδρύει γραφεία, υποκαταστήματα και πρακτορεία της σε άλλες πόλεις της Ελλάδας ή και στο εξωτερικό.

3.1.3 Διάρκεια

Η διάρκεια της εταιρείας ορίζεται σε είκοσι (20) χρόνια από την ημέρα καταχώρησης στο ΓΕΜΗ της ιδρυτικής Πράξης και του καταστατικού της. ανωτέρω διάρκεια δύναται να παραταθεί με απόφαση των εταίρων σε Συνέλευση, που λαμβάνεται πριν από τη λήξη της. Η συνέλευση αποφασίζει την παράταση με την αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων.

3.1.4 Στοιχεία εταίρων

- α. Φωτιάδης Θωμάς του Ι. και της Ε. , ΑΔΤ ΑΚ 888888, ΑΦΜ 999999999 που γεννήθηκε στην Άρτα και κατοικεί επί της οδού ΤΘ 37, Παχυκαλάμου Άρτας και διαθέτει την ηλεκτρονική διεύθυνση mfotiadis@pachiklamos.gr
- β. Μπακάλης Κων/νος του Μ. και της Α, ΑΔΤ ΑΖ 999999, ΑΦΜ 888888888 που γεννήθηκε στην Άρτα και κατοικεί επί της οδού ΤΘ 39, Παχυκαλάμου Άρτας και διαθέτει την ηλεκτρονική διεύθυνση kbakalis@pachiklamos.gr

3.1.5 Εταιρικά Μερίδια – Εισφορές Εταίρων

Το κεφάλαιο της εταιρείας είναι εκατό ευρώ (20.000€) και διαιρείται σε εκατό (100) εταιρικά μερίδια, που το καθένα έχει ονομαστική αξία δέκα ευρώ (200€).

Το κεφάλαιο συνίσταται αποκλειστικά και στο σύνολό του από κεφαλαιουχικές εισφορές. Επομένως η συνολική αξία των κεφαλαιουχικών εισφορών είναι εκατό ευρώ (20.000€), ενώ δεν υπάρχουν εισφορές εξωκεφαλαιακές ή εγγυητικές.

Το ποσό των 10.000€ του κεφαλαίου καταβλήθηκαν από τον Φωτιάδη Θωμά σε μορφή εμβάσματος στον τραπεζικό λογαριασμό της εταιρείας. Το υπόλοιπο ποσό των 10.000€ καταβλήθηκαν από τον Μπακάλη Κων/νο σε μορφή εμβάσματος στον τραπεζικό λογαριασμό της εταιρείας. Ακολούθως, ο εταίρος Φωτιάδης Θωμάς έλαβε πενήντα (50) εταιρικά μερίδια, που αντιστοιχούν σε ποσοστό συμμετοχής 50% στο κεφάλαιο της εταιρείας και ο εταίρος Μπακάλης Κων/νος έλαβε πενήντα (50) εταιρικά μερίδια, που αντιστοιχούν σε ποσοστό συμμετοχής 50%. Κάθε εταίρος μετέχει στα κέρδη κατά το ποσοστό που αντιστοιχεί στον αριθμό των εταιρικών μεριδίων που κατέχει στην εταιρεία.

3.1.6 Ορισμός διαχειριστή - Διάρκεια διαχείρισης – Αμοιβή

1. Η διαχείριση και εκπροσώπηση της εταιρίας ανατίθεται με το παρόν και για όλη τη διάρκειά της στο Φωτιάδη Θωμά του Ι. και της Ε. με ΑΔΤ ΑΚ 888888, ΑΦΜ 999999999 που γεννήθηκε στην Άρτα και κατοικεί επί της οδού ΤΘ 37, Παχυκαλάμου Άρτας και διαθέτει την ηλεκτρονική διεύθυνση mfotiadis@pachiklamos.gr, ο οποίος θα εκπροσωπεί νόμιμα την εταιρία και θα ενεργεί κάθε πράξη διαχείρισης και διάθεσης σε κάθε περίπτωση αναγόμενη στο σκοπό της εταιρίας, υπογράφων κάτω από την εταιρική επωνυμία. Ενδεικτικά ο διαχειριστής εκπροσωπεί την εταιρία στην Ελλάδα ή το Εξωτερικό ενώπιον Δημοσίων, Δημοτικών, Κοινοτικών και άλλων Αρχών, φυσικών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, Διεθνών Οργανισμών και των οργάνων τους, καθώς και ενώπιον οποιουδήποτε Ελληνικού ή Διεθνούς Δικαστηρίου ή Δικαστικής Αρχής οποιουδήποτε βαθμού και δικαιοδοσίας, αναλαμβάνει χρήματα, αξιόγραφα, μερίσματα, αποδείξεις και τοκομερίδια, εισπράττει χρήματα, εκδίδει, αποδέχεται, οπισθογραφεί και τριτεγγυάται

συναλλαγματικές, γραμμάτια εις διαταγήν και επιταγές, παραλαμβάνει, οπισθογραφεί και εκχωρεί φορτωτικές, αποθετήρια και ενεχυρόγραφα, συνάπτει φορτωτικές, αποθετήρια και ενεχυρόγραφα, συνάπτει κάθε είδους συμβάσεις με Ασφαλιστικούς Οργανισμούς (Ιδιωτικούς και Δημόσιους), με Τράπεζες και με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, παρέχει και λαμβάνει δάνεια, ανοίγει πιστώσεις, εκδίδει εγγυητικές επιστολές, διορίζει πληρεξουσίους δικηγόρους και γενικά ενεργεί κάθε πράξη εκπροσώπησης, διαχείρισης ή διάθεσης που εξυπηρετεί το σκοπό της εταιρικής επιχείρησης. Ο διαχειριστής είναι και Ταμίας της εταιρίας και δικαιούται να εισπράττει για λογαριασμό της εταιρίας από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, Δημόσιο Ταμείο, Οργανισμό, τράπεζα κλπ. οποιουδήποτε ύψους χρηματικά ποσά, να παραλαμβάνει πράγματα και να χορηγεί τις σχετικές αποδείξεις και εξοφλήσεις.

2. Πράξεις του διαχειριστή, ακόμα και αν είναι εκτός του εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την εταιρία απέναντι στους τρίτους, εκτός και αν η εταιρία αποδείξει ότι ο τρίτος γνώριζε την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού ή όφειλε να την γνωρίζει. Δεν συνιστά απόδειξη μόνη η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας ως προς το καταστατικό ή τις τροποποιήσεις του.
3. Η διαχείριση που ανατέθηκε με το παρόν καταστατικό ανακαλείται με απόφαση των εταίρων που λαμβάνεται με την πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των εταιρικών μεριδίων είτε με απόφαση του Δικαστηρίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 59- 61 του Ν. 4072/2012.
4. Αν ανακληθεί ή πεθάνει ή παραιτηθεί ή εκπέσει για οποιοδήποτε λόγο από τη διαχείριση ο διαχειριστής, η συνέλευση αποφασίζει για την αναπλήρωση του.
5. Ο διορισμός, η ανάκληση και η αντικατάσταση του διαχειριστή υπόκεινται σε δημοσιότητα στο ΓΕΜΗ σύμφωνα με το νόμο.
6. Ο διαχειριστής μπορεί να αναθέτει όλες ή μερικές από τις πράξεις διαχείρισης με συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο ή με απλό πληρεξούσιο με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής του από Δημόσια αρχή, σε άλλο πρόσωπο, εταίρο ή μη εταίρο, προσδιορίζοντας και το χρόνο ισχύος και τον τρόπο παύσεως της πληρεξουσιότητας.

3.2 Ανθρώπινο Δυναμικό

Το ανθρώπινο δυναμικό της εταιρίας θα απαρτίζεται από τα παρακάτω μέλη:

- **Γενικός Διευθυντής**

Γενικός Διευθυντής της εταιρίας θα είναι ο Φωτιάδης Θωμάς. Με σπουδές στον τομέα της Πληροφορικής και στην Διοίκηση Επιχειρήσεων θα είναι υπεύθυνος για την λειτουργία της εταιρίας. Θα είναι ο άνθρωπος που θα κλείνει όλες τις εμπορικές συμφωνίες και θα ελέγχει όλα τα υπο-τμήματα της εταιρίας. Επίσης θα είναι υπεύθυνος για την τυποποίηση του προϊόντος και την εξεύρεση νέων αγορών. Ο Γενικός Διευθυντής θα παρέχει τις υπηρεσίες του άμισθα μιας και είναι εταίρος της εταιρίας.

- **Υπεύθυνος Παραγωγής**

Υπεύθυνος Παραγωγής της εταιρίας θα είναι ο Μπακάλης Κων/νος. Με μεγάλη εμπειρία στην εγκατάσταση νέων ελαιώνων, την ανάπτυξη των ελαιοδέντρων, την συντήρησή τους με βέλτιστες πρακτικές και σύμφωνα με την Ολοκληρωμένη Παραγωγή της Ελιάς, την συγκομιδή των καρπών και την εξαγωγή εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου, θα είναι αυτός που θα επιβλέπει και θα συντονίζει όλους τους εργάτες που θα έχει η εταιρία. Επίσης θα είναι υπεύθυνος για την επιτήρηση και την καθοδήγηση των προμηθευτών ελαιολάδων της εταιρίας, σύμφωνα με τους όρους και την ποιότητα που έχει θέσει η εταιρία. Ο Υπεύθυνος Παραγωγής θα παρέχει τις υπηρεσίες του άμισθα μιας και είναι εταίρος της εταιρίας.

- **Οικονομικός Διευθυντής**

Η εταιρία στην παρούσα φάση έχει εξωτερικό Οικονομικό Δντή με σύμβαση έργου. Είναι απόφοιτος Ανώτατης Σχολής Οικονομικών επιστημών και να έχει εμπειρία από διεθνή λογιστικά πρότυπα και να είναι γνώστης γενικής λογιστικής με λογιστικά βιβλία κατηγορίας Γ'.

- **Υπάλληλος Marketing & Πωλήσεων**

Ο υπάλληλος που θα έχει τον ρόλο του Marketing Assistant θα έχει ως αρμοδιότητες την υποστήριξη σε διάφορα project, όπως και τη διαρκή έρευνα για τη συγκέντρωση απαραίτητων στοιχείων, προκειμένου να σχεδιαστεί η κατάλληλη στρατηγική που να συμβαδίζει με τις ανάγκες της αγοράς. Επίσης θα έχει την άμεση επικοινωνία με πελάτες, με στόχο την ενδυνάμωση των σχέσεων

και τη δημιουργία μία έμπιστης σχέσης. Τέλος θα είναι βοηθητικός υπάλληλος στον Διευθύνοντα Σύμβουλο. Η θέση θα καλυφθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

- **Χημικός**

Για τις ανάγκες της εταιρίας θα χρειαστεί χημικός ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τις αναλύσεις του προϊόντος καθώς και για τον έλεγχο κάθε αγοράς ελαιολάδου που θα γίνεται από τους προμηθευτές σύμφωνα με τα πρότυπα και τις μετρικές που έχει θέση η εταιρία. Οι ανάγκες του χημικού θα καλυφθούν με σύμβαση έργου.

- **Γεωπόνος**

Ο γεωπόνος θα είναι υπεύθυνος για την χάραξη πολιτικής για τον τρόπο καλλιέργειας των δέντρων σε σχέση με το έδαφος και το κλίμα της περιοχής, την έγκαιρη αντιμετώπιση ασθενειών των ελαιώνων μέσω προγράμματος ψεκασμών, την καταπολέμηση των ζιζανίων, παροχή συμβουλών για την παράγωγη. Οι προτάσεις σου θα πρέπει να είναι σύμφωνα με το πρότυπο Agro2-2/2 καθώς και της Ολοκληρωμένης Παραγωγής της ελιάς σύμφωνα με της τεχνικές οδηγίες του IOBC (IOCB ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΙΙΙ 2001). Επίσης θα είναι υπεύθυνος και για τους τοπικούς προμηθευτές της εταιρίας. Οι ανάγκες του γεωπόνου θα καλυφθούν με σύμβαση έργου.

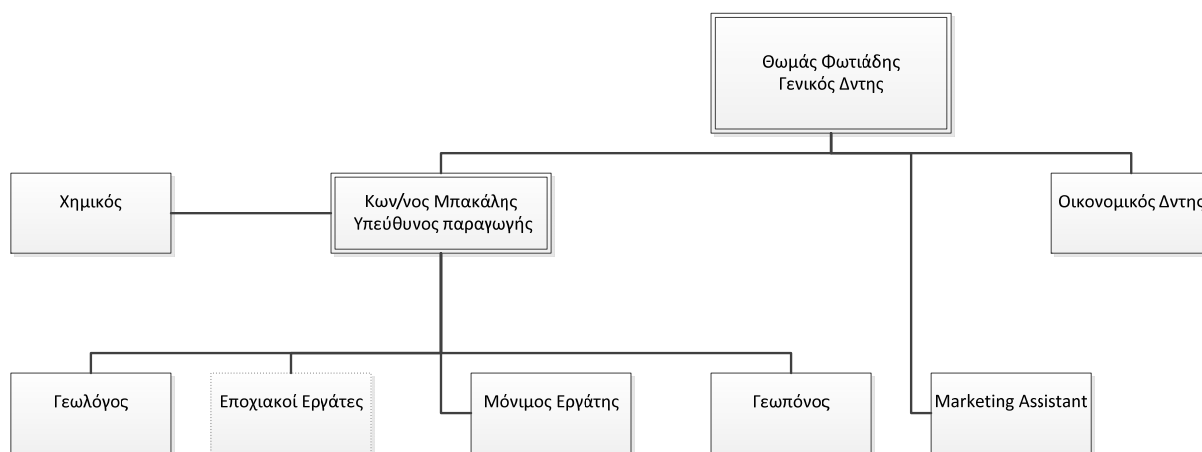
- **Γεωλόγος**

Ο γεωλόγος θα είναι υπεύθυνος για την λήψη δειγμάτων σε ετήσια βάση από όλα τα κτήματα και σε συνεργασία με τον γεωπόνο και τον υπεύθυνο παραγωγής θα αποφασίζουν την κατάλληλη λίπανση για την θρέψη του εδάφους. Οι ανάγκες του γεωλόγου θα καλυφθούν με σύμβαση έργου.

- **Εργάτες**

Για τις ανάγκες της εταιρίας θα απασχολούνται ανειδίκευτοι εργάτες που θα απασχολούνται κατά περιόδους. Οι περίοδοι που θα χρησιμοποιούνται είναι κατά την συλλογή των καρπών, το κλάδεμα των δέντρων, κατά την εγκατάσταση νέων ελαιώνων και γενικότερα κατά περιόδους που χρειάζονται να γίνουν εργασίες στους ελαιώνες. Θα απασχολείται σε ετήσια βάση ένας ανειδίκευτος εργάτης και κατά περιόδους θα αυξάνονται ανάλογα με τις εργασίες και τον όγκο των εργασιών. Οι ανειδίκευτοι εργάτες θα αμείβονται με εργόσημο.

Το οργανόγραμμα της εταιρίας απεικονίζεται παρακάτω:

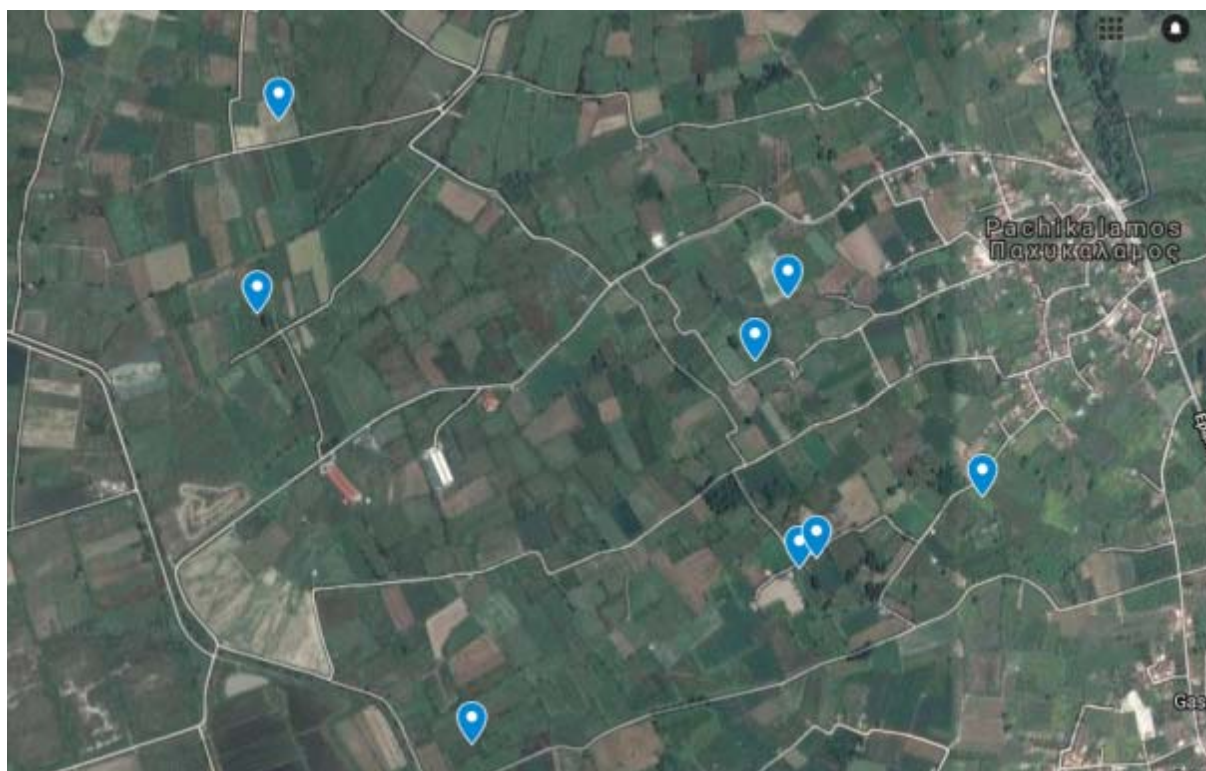
3.3 Κτιριακές Εγκαταστάσεις- Γήπεδα

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις και τα γήπεδα (Ελαιώνες) της Εταιρίας «Ελαιώνες Παχυκαλάμου» βρίσκεται στον Δήμο Νικολάου Σκουφά της κοινότητας Παχυκαλάμου. Χωρίζονται σε 3 μεγάλες κατηγορίες που είναι η έδρα της εταιρίας, τα γήπεδα και οι αποθήκες-τυποποιητήριο.

1. Έδρα Εταιρίας

Η έδρα της εταιρίας είναι σε ιδιόκτητο κτίριο με δνση ΤΘ 37, Παχυκάλαμος Άρτας, 47150 και αποτελείται από έναν ενιαίο χώρο 45 τμ με δυνατότητα 3 θέσεων εργασίας καθώς και βιβλιοθήκες για την αρχειοθέτηση των εγγράφων.

2. Τα γήπεδα αφορούν ιδιόκτητα αγροτεμάχια στην περιοχή Παχυκαλάμου των μετόχων της εταιρίας. Κάποια από αυτά είναι ήδη φυτεμένα με παραγωγικά δέντρα προ 4ετίας και άλλα είναι σε αγρανάπαυση με στόχο να φυτευτούν τα επόμενα χρόνια καθώς επεκτείνεται η εταιρία. Στην παρούσα φάση τα γήπεδα που είναι φυτεμένα με ελαιόδεντρα διαφόρων ηλικιών αρχίζοντας με μεγαλύτερο δέντρο ηλικίας 4 ετών και τα μικρότερα φυτεμένα το 2018, ανέρχονται στον αριθμό 8 και απεικονίζονται στην παρακάτω εικόνα:

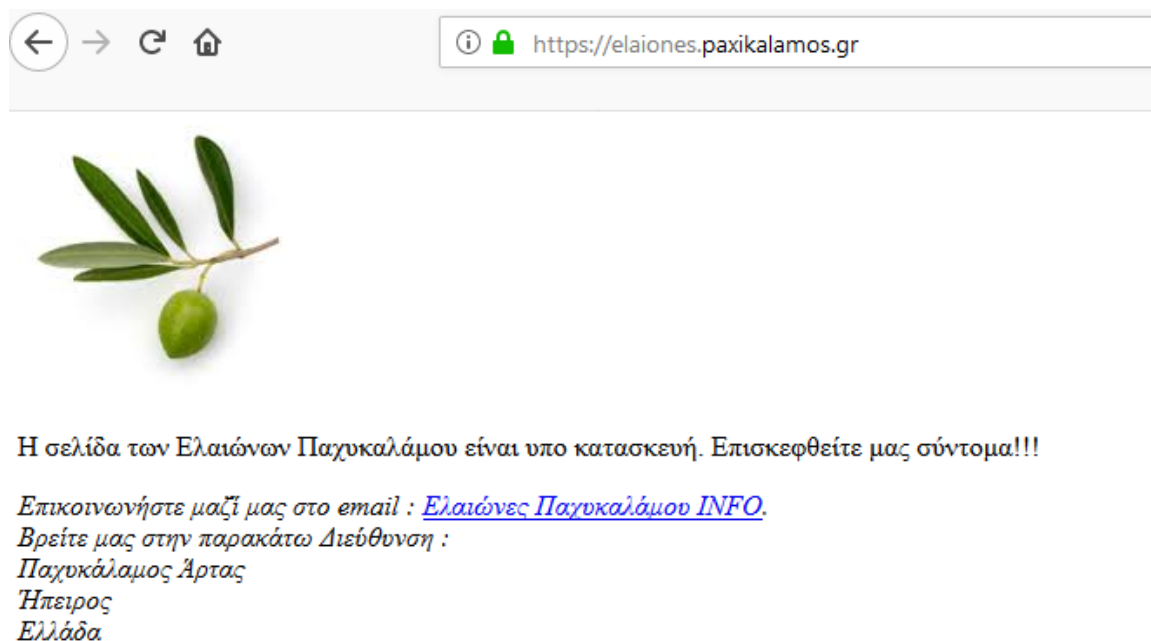
Εικόνα 16. Αποτύπωση Ελαιώνων πάνω στο χάρτη

3. Οι Αποθήκες και το Τυποποιητήριο (μελλοντική επέκταση) είναι σε ιδιόκτητο κτίριο με δνση ΤΘ 39, Παχυκάλαμος Άρτας, 47150. Στην παρούσα είναι ένας ενιαίος χώρος που απαιτεί διαμόρφωση, προκειμένου να μπορούν να αποθηκευθούν οι μελλοντικές ποσότητες ελαιολάδου καθώς και ένας χώρος να γίνει το τυποποιητήριο που θα πληροί όλες τις προδιαγραφές για την εταιρία. Επίσης στα μελλοντικά σχέδια της εταιρίας είναι η δημιουργία νέων αποθηκών και τυποποιητηρίου σε ιδιόκτητο γήπεδο που βρίσκεται εντός της περιοχής Παχυκαλάμου.

3.4 Εταιρική Ταυτότητα

Η εταιρική ταυτότητα της εταιρίας στην παρούσα φάση είναι σε πολύ πρωταρχικό στάδιο. Το λογότυπο που χρησιμοποιεί αντικατοπτρίζει ένα φύλλο ελιάς με μια ελιά πάνω του όπως φαίνεται στην εικόνα 16. Ο διακριτικός τίτλος της εταιρίας έχει καταχωρηθεί με λεκτικό «Ελαιώνες Παχυκαλάμου» ή «Pachikalamos Olive Grove» στην αγγλική γλώσσα. Η εταιρία έχει καταχωρήσει domain name που θα φιλοξενηθεί η ιστοσελίδα της εταιρίας και είναι σε διαδικασία δημιουργίας της. Η url διεύθυνση της

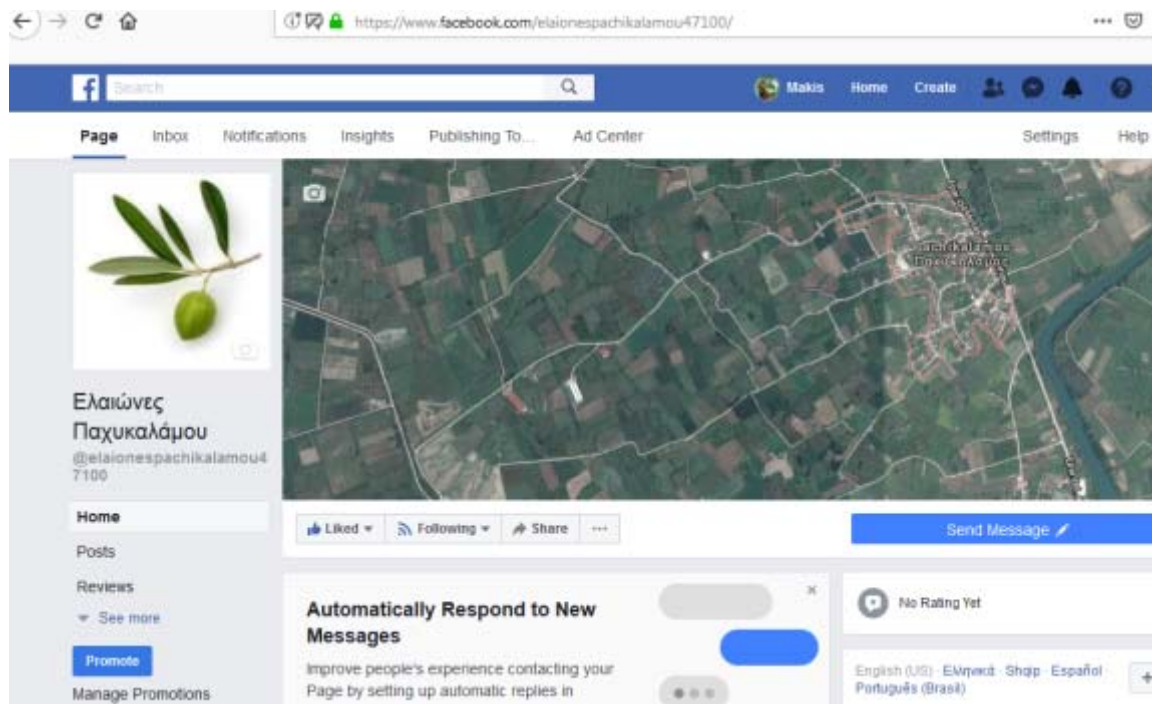
εταιρίας είναι <https://elaiones.paxikalamos.gr/> και μια απεικόνιση της ιστοσελίδας φαίνεται παρακάτω στην εικόνα 16:

Εικόνα 16. Ιστοσελίδα της εταιρίας

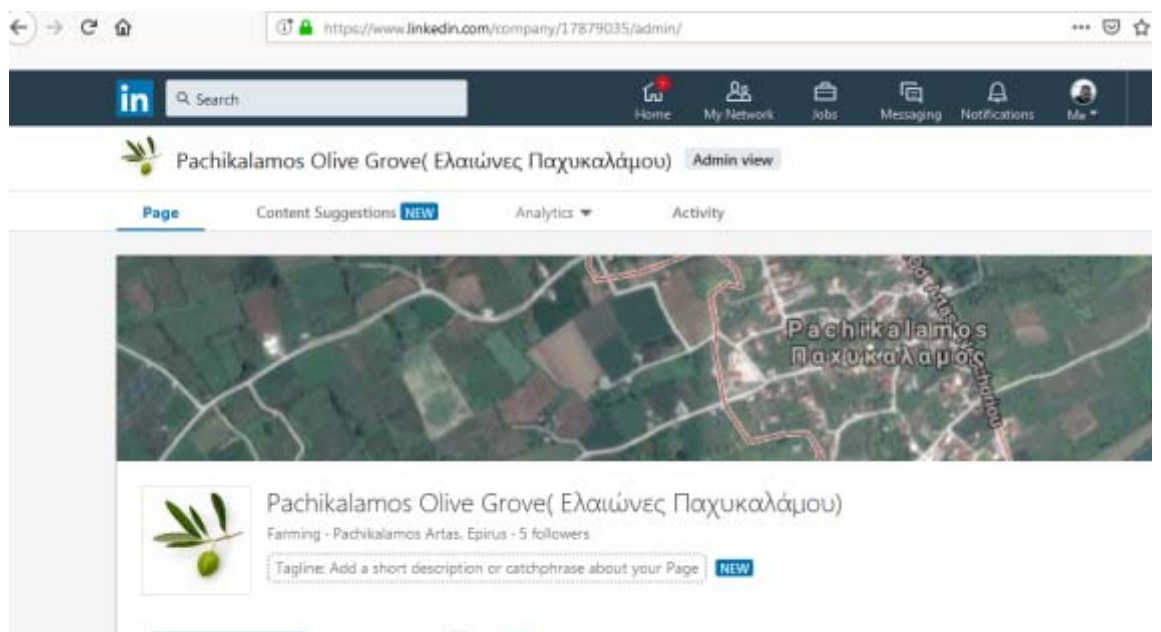
Επιπρόσθετα έχει γίνει καταχώρηση σελίδων στα social media όπως παρακάτω:

- Στο Facebook έχει δημιουργηθεί η σελίδα με ονομασία «Ελαιώνες Παχυκαλάμου» όπως φαίνεται στην εικόνα 17.

Εικόνα 17. Facebook Page

- Στο LinkedIn έχει δημιουργηθεί η σελίδα της εταιρίας όπως φαίνεται στην εικόνα 18.

Εικόνα 18. LinkedIn Page

Τέλος η εταιρία διαθέτει εταιρικό email της μορφής info@pachikalamos.gr προκειμένου να μπορεί να επικοινωνεί με τους πελάτες της, τους προμηθευτές της καθώς και κάθε είδους συναλλαγές που χρειάζεται να χρησιμοποιήσουν το email.

3.5 Εξοπλισμός Εταιρίας

Ο εξοπλισμός που αυτή την στιγμή διαθέτει η εταιρία είναι ο παρακάτω:

- Τρέιλερ για την μεταφορά διαφόρων βαριών αντικειμένων, λιπασμάτων και ελαιοκάρπου. (120,00€)
- Δύο ελαιοραβδιστικά Agrotechnic X-Quattro (540,00€)
- Βενζινοαντλία 3 hr για πότισμα. (160,00€)
- Βενζινοαντλία 6,5 hr με ραντιστικό σύστημα (540,00€)
- Βενζινοααντία 6,5 Hr για πότισμα. (280,00€)
- Γεννήτρια basepower 6,5 hr με Δυναμό 100 A (270,00€)
- Πέντε Ελαιόπανα 5X8 και 3 ελαιόπανα 5X10 (210,00€)
- Θαμνοκοπτικό Husqvarna 553 RS (500,00€)
- Θαμνοκοπτικό Husqvarna 135 R (389,00€)
- 2 αλυσοπρίονα Husqvarna 450e (900,00€)
- 1 Βυτίο 1 τόνου (50,00€)

3.6 Οικονομικά Στοιχεία Εταιρίας

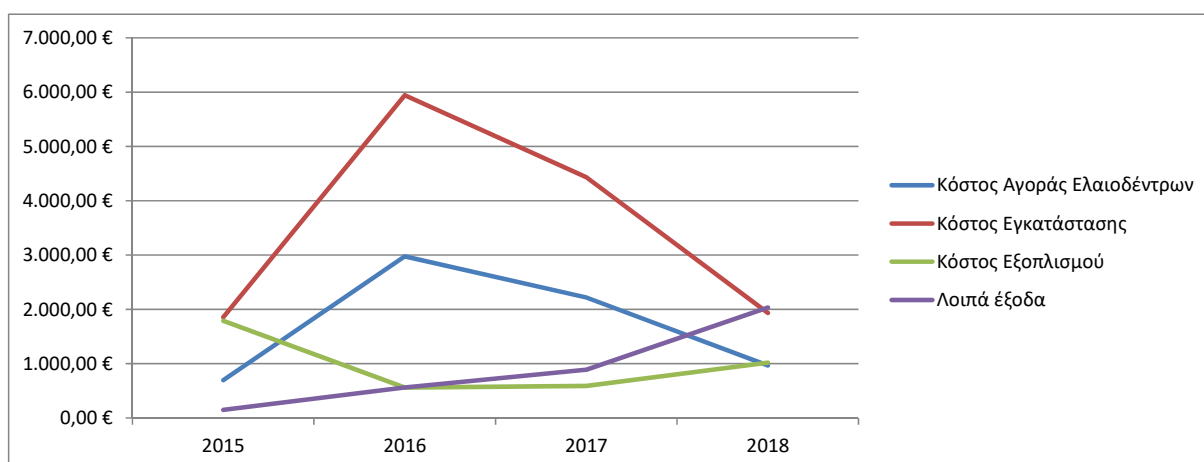
Η εταιρία τα τρία πρώτα χρόνια που λειτουργεί παρουσιάζει συνέχεια ζημιές. Ο λόγος που γίνεται αυτό είναι ότι το 2015 που έχει ξεκινήσει η λειτουργία της, δεν υπήρχαν στην κατοχή της παραγωγικά δέντρα, οπότε με το αρχικό κεφάλαιο που τοποθετήθηκε, άρχισαν να δημιουργούνται οι ελαιώνες. Για την αγορά των ελαιοδέντρων έχει δαπανηθεί το ποσό των 6.858,80 €, το κόστος εγκατάστασης ανέρχεται στα 14.164,51 €, το κόστος του εξοπλισμού μέχρι τώρα ανέρχεται στο ποσό των 3.959,00€ και τα πάγια έξοδα καθώς και έξοδα εργατών και λιπασμάτων ανέρχεται στο ποσό των 3.632,00 €. Συνοπτικά τα ποσά φαίνονται στον πίνακα 4 ανά είδος εξόδων και έτος.

	2015	2016	2017	2018	Σύνολα
Κόστος Αγοράς Ελαιοδέντρων	696,00 €	2.976,00 €	2.219,60 €	967,20 €	6.858,80 €
Κόστος Εγκατάστασης	1.854,81 €	5.943,19 €	4.433,72 €	1.932,79 €	14.164,51 €
Κόστος Εξοπλισμού	1.789,00 €	560,00 €	590,00 €	1.020,00 €	3.959,00 €
Λοιπά έξοδα	150,00 €	561,00 €	890,00 €	2.031,00 €	3.632,00 €
	4.489,81 €	10.040,19 €	8.133,32 €	5.950,99 €	28.614,31 €

Πίνακας 4. Συνολικά έξοδα εταιρίας

Το διάγραμμα που προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα φαίνεται στο παρακάτω διάγραμμα 4.

Διάγραμμα 4. Έξοδα ανά έτος

Με βάση το παραπάνω διάγραμμα μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι όσο περισσότερα είναι τα ελαιόδεντρα που έχουν φυτευτεί τόσο πιο υψηλό γίνεται το κόστος των λοιπών εξόδων και εμφανίζει μια συνεχόμενη αυξητική τάση.

Το υπόλοιπο κεφάλαιο της εταιρίας ανέρχεται στο ποσό των -8.614,31 € όπως προκύπτει από τον πίνακα 5, τα οποία έχουν καλυφθεί από τους εταίρους με την μορφή της ενίσχυσης εταιρίας

Αρχικό κεφάλαιο	20.000,00 €
Έξοδα 2015	4.489,81 €
Έξοδα 2016	10.040,19 €
Έξοδα 2017	8.133,32 €
Έξοδα 2018	5.950,99 €
Υπόλοιπο	8.614,31 €

Πίνακας 5. Υπόλοιπο Κεφαλαίου

Κεφάλαιο 4

Ανάλυση Επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

Προκειμένου να γίνει ανάλυση του περιβάλλοντος της επιχείρησης θα χρησιμοποιηθεί η ανάλυση PESTEL.

4.1 PESTEL Analysis

Η ανάλυση PESTEL είναι ένα στρατηγικό εργαλείο μάρκετινγκ που χρησιμοποιείται για την ανάλυση του Μακροπεριβάλλοντος της εταιρίας, δηλαδή των συστημάτων και των δομών που περιβάλλουν την επιχείρηση. Η ανάλυση PESTEL εξετάζει τα παρακάτω:

- Το Πολιτικό Περιβάλλον (Political)
- Το Οικονομικό Περιβάλλον (Economical)
- Το Κοινωνικό Περιβάλλον (Social)
- Το Τεχνολογικό Περιβάλλον (Technological)
- Τα Περιβαλλοντικά Θέματα (Environmental)
- Το Νομικό-Νομοθετικό Πλαίσιο (Legal)

4.1.1 Πολιτικό Περιβάλλον (Political)

Η πολιτική σταθερότητα της χώρας στην παρούσα φάση δεν είναι και στην καλύτερη περίοδο. Η Ελλάδα ταλαντώνεται τα τελευταία 8 χρόνια από μια πολιτική αστάθεια. Τα τελευταία δύο χρόνια έχει σταθεροποιηθεί η κατάσταση όμως χρειάζεται ακόμα πολύς

χρόνος για να εξομαλυνθεί. Αρχίζει να υπάρχει μια σταθερή πολιτική εξαγωγική πολιτική με επιστράτευση συγκεκριμένων μέσων (έμψυχων και υλικών). Επίσης η δημιουργία του Brand Name της χώρας ιδιαίτερα σε συγκεκριμένα προϊόντα, που μέσα σε αυτά συμπεριλαμβάνεται και το ελαιόλαδο, λόγω της ποιότητας που έχουμε, αρχίζει να χτίζεται. Η ανάδειξη σε εθνικό επίπεδο αρχίζει σιγά σιγά να φαίνεται. Η Ελλάδα χρειάζεται και δικαιούται μια παγκόσμια θετική και αναγνωρίσιμη προϊοντική εικόνα. Το φορολογικό σύστημα στην Ελλάδα είναι από τα πιο υψηλά στην Ευρώπη. Με φορολογία των κερδών στο 29% και προκαταβολή φόρου για το επόμενο έτος κάθε άλλο παρά ευνοϊκές συνθήκες είναι για επενδύσεις. Επίσης Ο ΦΠΑ στο 24% καθώς και οι ασφαλιστικές κρατήσεις που υπάρχουν για Διαχειριστές και Εργατικό προσωπικό συντελούν στο αρνητικό κλίμα. Θετικό στοιχείο είναι ο Ν. 3299/2004 για τα κίνητρα των ιδιωτικών επενδύσεων καθώς και όλες οι τροποποιήσεις του με τον Ν. 3752/2009 που αφορά τροποποιήσεις των επενδυτικών νόμων.

4.1.2 Οικονομικό Περιβάλλον (Economic)

Η Ελλάδα τα τελευταία 8 χρόνια κλονίζεται από μια μεγάλη οικονομικής κλίμακας κρίσης . Σε συνδυασμό με την διεθνή οικονομική κρίση έχει επηρεάσει αρνητικά τον κλάδο του ελαιολάδου. Η κρίση αυτή αρχίζει σιγά σιγά να εξομαλύνεται και αυτό μπορεί να φανεί και από τον παρακάτω πίνακα προβλέψεων για τα έτη 2017-2021 στον πίνακα 6. (<http://www.indeepanalysis.gr/oikonomia/h-ellhnikh-oikonomia-mechri-to-2021-maios-2017>)

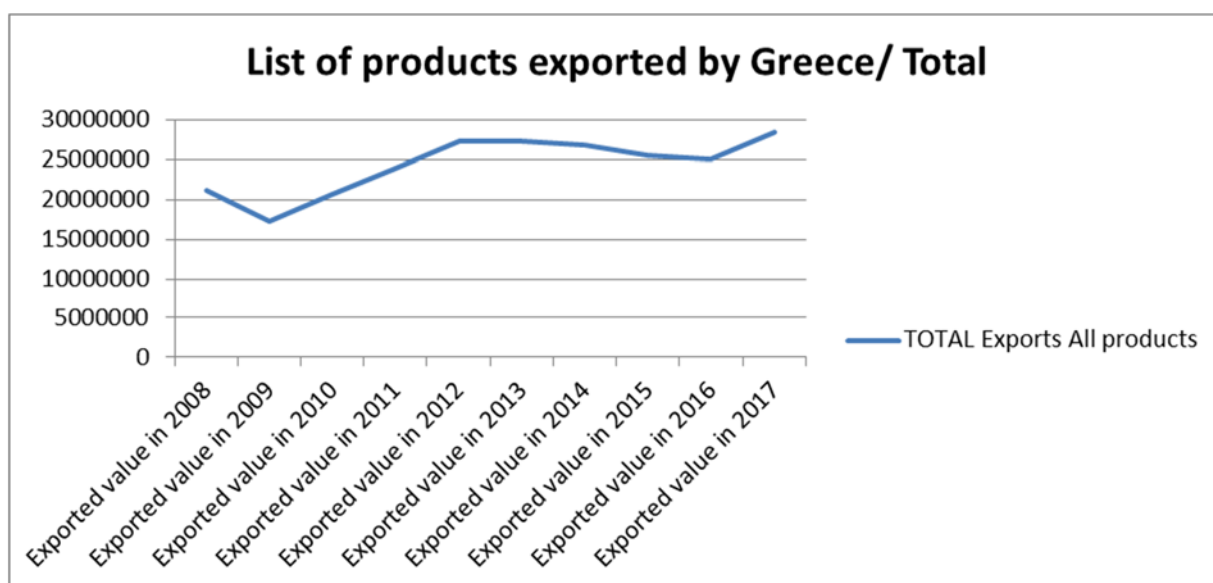
	2017	2018	2019	2020	2021
Μεγέθυνση ΑΕΠ (ετήσια ποσοστιαία μεταβολή)	0.80	2.03	1.35	1.66	2.41
Ονομαστικό ΑΕΠ (σε δις ευρώ)	178.78	185.41	191.07	196.35	202.53
Απασχόληση (χιλιάδες άτομα)	4136	4194	4243	4296	4357
Ποσοστό ανεργίας (%)	22.61	21.49	20.52	19.46	18.30
Επενδύσεις σε ονομαστικές αξίες (σε δις ευρώ)	20.18	21.01	21.84	22.94	24.41
Ιδιωτική κατανάλωση (ονομαστική) (σε δις ευρώ)	126.31	130.31	133.06	135.69	138.73
Πρωτογενές ισοζύγιο (σε δις ευρώ)	3.62	5.60	9.38	8.61	7.67
Πρωτογενές ισοζύγιο (% GDP)	2.03	3.01	4.91	4.39	3.79
Κρατικό ισοζύγιο (σε δις ευρώ)	-1.87	0.11	3.99	3.33	2.45
Κρατικό ισοζύγιο (% GDP)	-1.05	0.06	2.09	1.70	1.21
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (σε δις ευρώ)	-1.04	-1.01	-0.53	-0.08	0.22
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (% of GDP)	-0.58	-0.55	-0.28	-0.04	0.11
Χρέος (σε δις ευρώ)	316.76	316.65	312.67	309.33	306.89
Χρέος (% του ΑΕΠ)	177.18	170.78	163.64	157.55	151.52

Πίνακας 6. Εκτίμηση Ελληνικής οικονομίας 2017-2021 (<http://www.indeepanalysis.gr>)

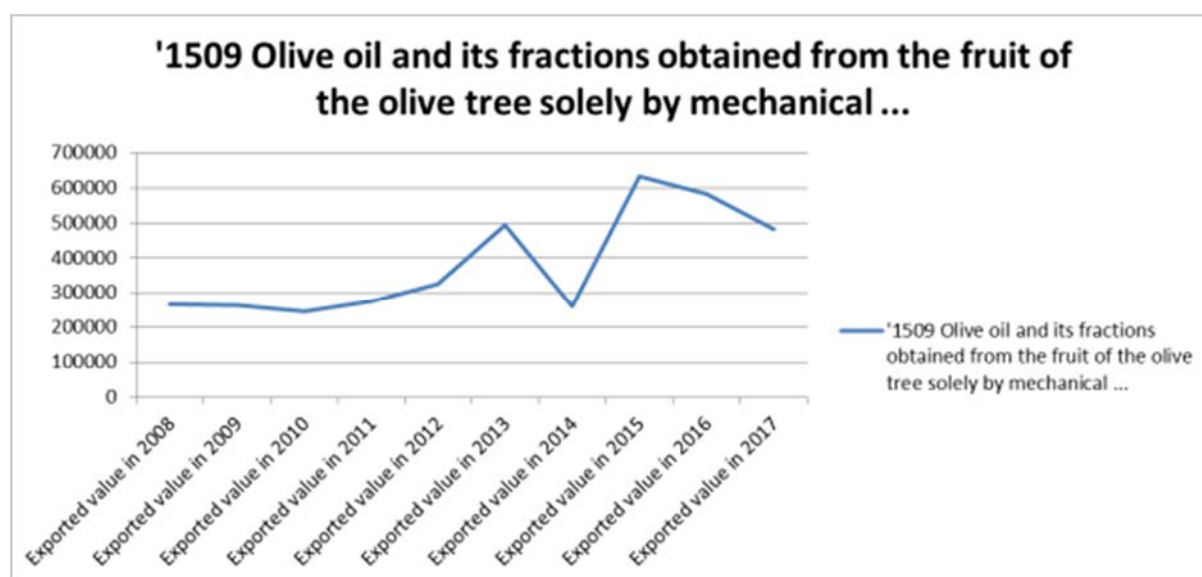
(ΕΚΠΑ - Oxford Economics - Global Economic Model)

Με βάση τις εκτιμήσεις του βασικού μοντέλου, αναμένεται επιστροφή στους θετικούς ρυθμούς μεγέθυνσης του ΑΕΠ, με το ρυθμό να αυξάνεται σχεδόν κάθε έτος, φτάνοντας το 2021 στο 2,41% (<http://www.indeepanalysis.gr>) όπως φαίνεται και στον πίνακα 6.

Παρά την κρίση βλέπουμε ότι υπάρχει μια δυναμική όσον αφορά της εξαγωγές προϊόντων και ιδιαίτερα του ελαιολάδου με αποκορύφωμα το 2014-2015 (περίοδο βαθιάς κρίσης για την Ελλάδα). Από εκεί και πέρα υπάρχει μια μικρή μείωση των εξαγωγών όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 6 που κατά κύριο λόγο οφείλεται στην μειωμένη παραγωγή το 2016 σύμφωνα με το Διάγραμμα 1. Όλα αυτά έρχονται να επιβεβαιωθούν και με τα διαγράμματα 5 και 6 που αφορούν τις συνολικές εξαγωγές προϊόντων της Ελλάδος για τα έτη 2010-2017 καθώς και τις εξαγωγές ελαιολάδων για την ίδια περίοδο.

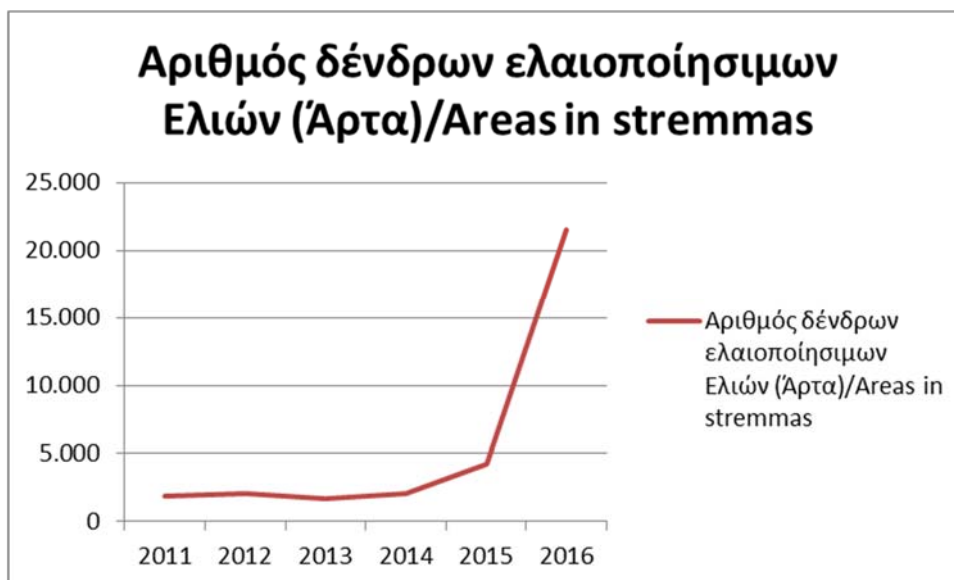

Διάγραμμα 5. Εξαγωγές προϊόντων Ελλάδος 2010-2017 (<https://www.trademap.org>)

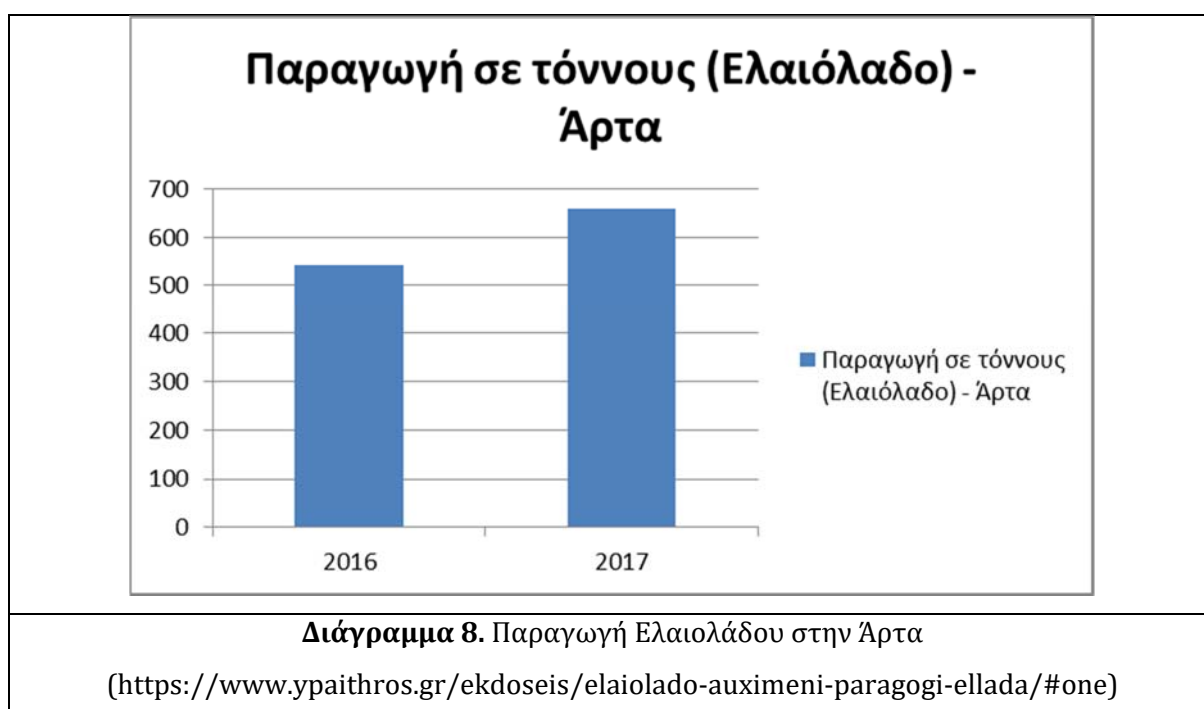

Διάγραμμα 6. Εξαγωγές Ελαιολάδου κατά τα έτη 2008-2017 (<https://www.trademap.org>)

Επίσης και σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ για την περιοχή της Άρτας φαίνεται μια ανοδική αύξηση (με αποκορύφωμα το 2015-2106) των νέων δεντροφυτεύσεων Ελαιοποιήσιμων ελιών όπως φαίνεται στο διάγραμμα 7 που δείχνει ότι τα επόμενα χρόνια θα έχει μια τεράστια αυξητική παραγωγή ελαιολάδου στην ευρύτερη περιοχή. Επίσης το 2016 η συνολική ποσότητα ελαιολάδου που παράχθηκε στην περιοχή της Άρτας ήταν στους 541,52 τόνους και το 2017 έφτασε του 660 τόνους, δηλαδή ποσοστό αύξησης 21% όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα 8.

Διάγραμμα 7. Αριθμός Δέντρων Ελαιοποιήσιμων Ελιών στην περιοχή της Άρτας (ΕΛΣΤΑΤ)

Διάγραμμα 8. Παραγωγή Ελαιολάδου στην Άρτα

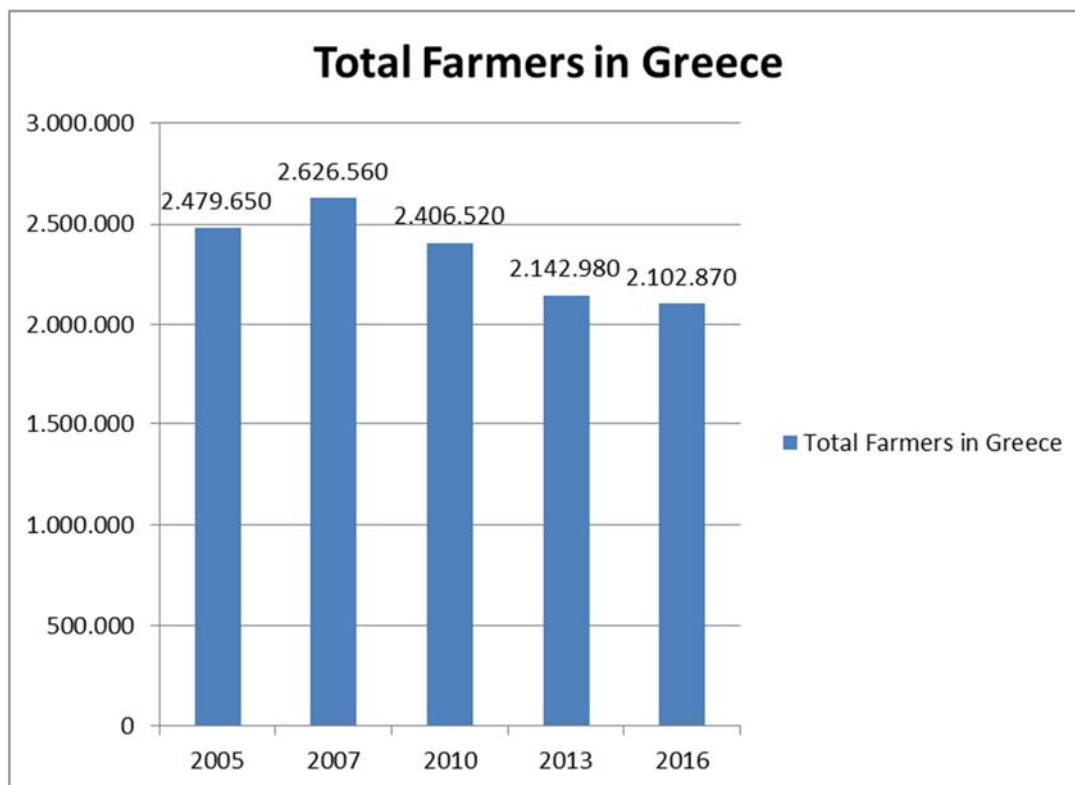
(<https://www.ypaithros.gr/ekdoseis/elaiolado-auximeni-paragogi-ellada/#one>)

Τέλος μια σημαντική αρνητική παράμετρος είναι τα υψηλά επιτόκια δανεισμού που ισχύουν στην Ελλάδα τα οποία κυμαίνονται για την κατηγορία επιχειρηματικών δανείων στο 3,74%. Επίσης τα επαγγελματικά δάνεια με διάρκεια άνω των 5 ετών είναι στο 4,57% (<https://www.bankofgreece.gr>).

Συνοπτικά μπορούμε να πούμε ότι εν μέσω κρίσης υπάρχει η τάση στροφής στον πρωτογενή τομέα και ιδιαίτερο στο ελαιόλαδο και η αύξηση των εξαγωγών με τυποποίηση και ποιοτικό προϊόν αλλά με αρνητικές συνθήκες δανεισμού.

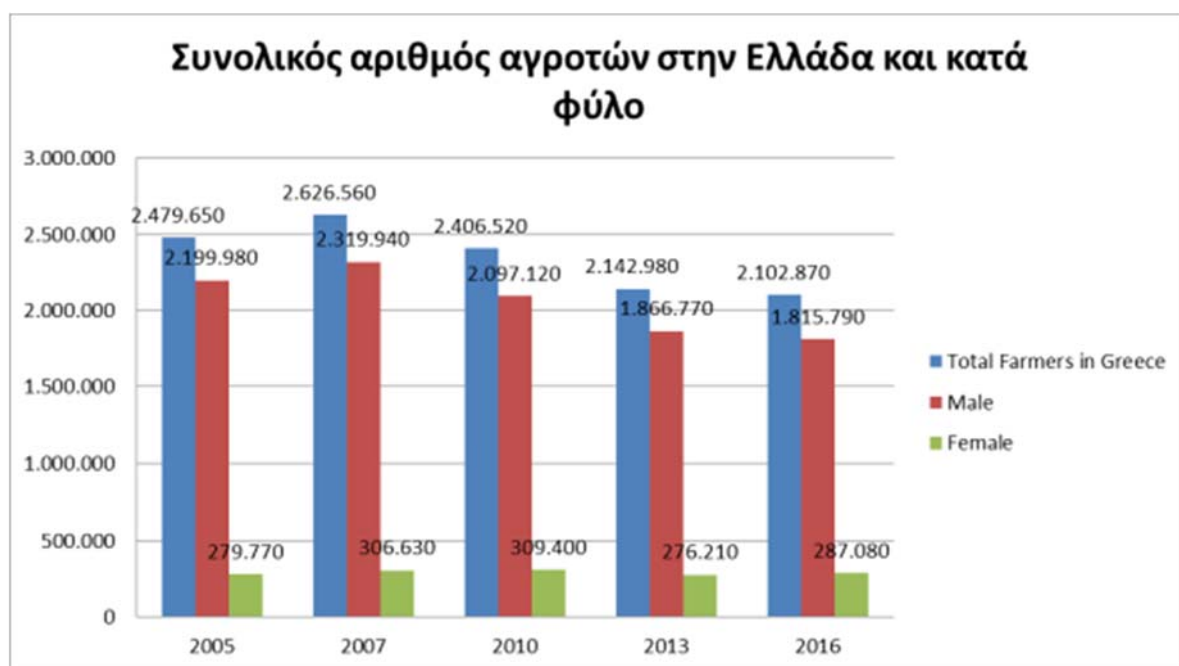
4.1.3 Κοινωνικό περιβάλλον (Social)

Ένα μεγάλο μέρος της οικονομίας της Ελλάδος πάντα στηριζόταν στον πρωτογενή τομέα. Ο συνολικός αριθμός των αγροτών παρουσιάζεται στο παρακάτω διάγραμμα 9 (EUROSTAT).

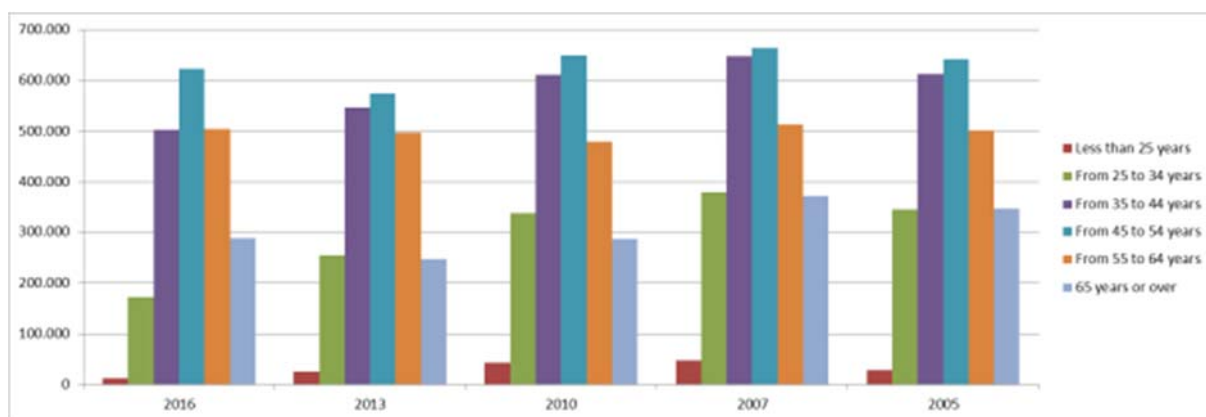
Διάγραμμα 9. Συνολικός αριθμός αγροτών 2005-2016 (Eurostat)

Παρατηρούμε ότι υπάρχει μία σημαντική μείωση τα τελευταία χρόνια. Επίσης ο αριθμός αντρών γυναικών είναι δυσανάλογος με συγκριτικό πλεονέκτημα των αντρών όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 10.

Διάγραμμα 10. Συνολικός αριθμός αγροτών στην Ελλάδα σε σχέση με το φύλο (Eurostat)

Ηλικιακά παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός αγροτών στην Ελλάδα είναι μεταξύ των 45 και 54 ετών ενώ ένα μεγάλο ποσοστό είναι και άνω των 55 ετών όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 11 και Διάγραμμα 12.

Διάγραμμα 11. Ηλικιακή Κατάταξη αγροτών ανά ζετία (Eurostat)

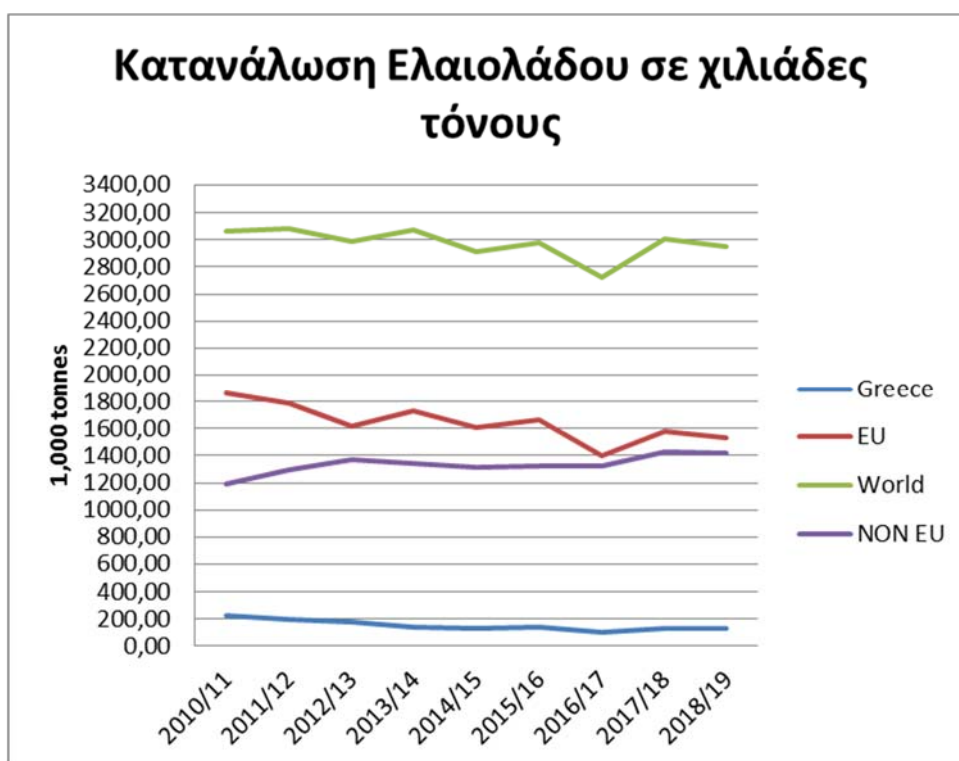

Διάγραμμα 12. Ταξινόμηση αγροτών βάση ηλικίας (Eurostat)

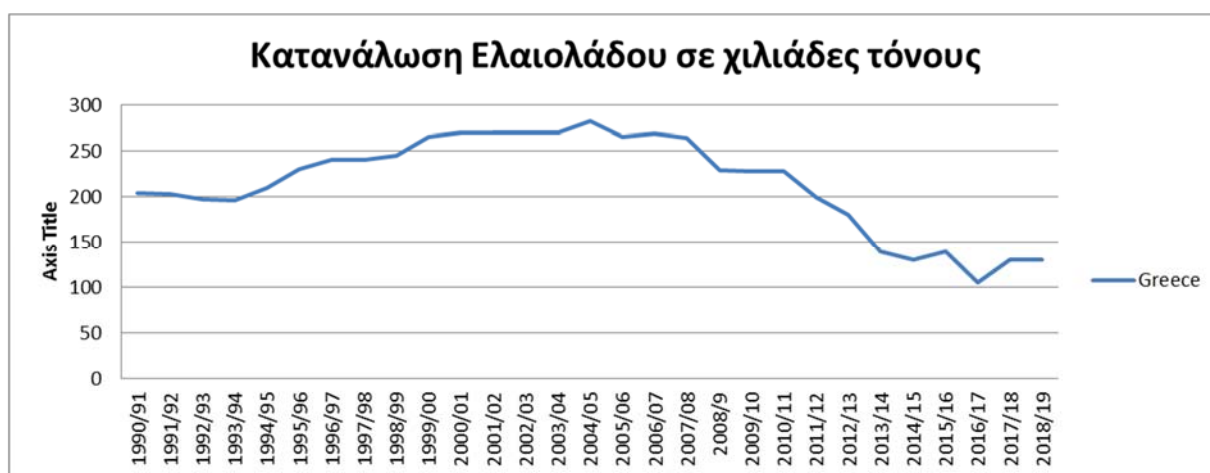
Αυτό έρχεται να επιβεβαιώσει την πώληση ελαιολάδου χύμα έναντι της τυποποίησης, καθώς ο τυπικός αγρότης στην Ελλάδα κατά πολύ μεγάλο ποσοστό άνω του 70% ήταν απόφοιτος Δημοτικού. Άρα δεν υπήρχε η γνώση για ανάπτυξη επιχειρήσεων και να μπορέσουν να ακολουθήσουν τους κανόνες της αγοράς και των προοπτικών που δινόταν μέσω της τυποποίησης. Ο χάρτης αυτός στις μέρες μας αλλάζει καθώς υπάρχει μεγάλη δυναμικότητα της ενασχόλησης νέων ανθρώπων < 40 ετών με υψηλό ποσοστό μόρφωσης, και σε αυτό βοήθησαν τα αναπτυξιακά προγράμματα που τρέχουν την τελευταία πενταετία ιδιαίτερα για νέους.

Όσον αφορά τις διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων παρατηρούμε ότι γενικά υπάρχει μια σταθερότητα στο ελαιόλαδο την τελευταία δετία κάτι που ευνοεί την εξαγωγική δραστηριότητα. Αυτό αντικατοπτρίζεται και στο Διάγραμμα 13.

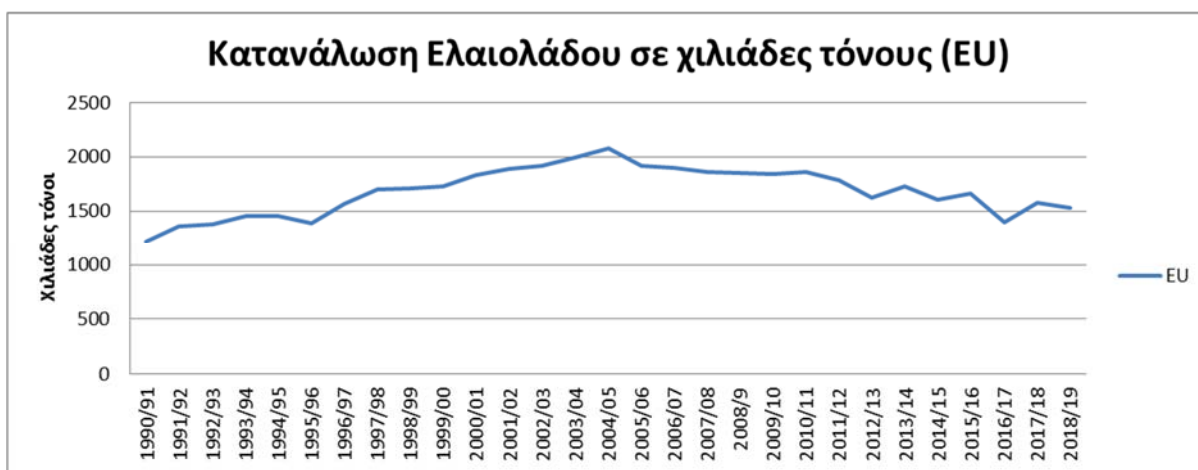

Διάγραμμα 13. Κατανάλωση ελαιολάδου σε χιλιάδες τόνους στην ΕΕ, Παγκοσμίως, Χώρες εκτός ΕΕ και Ελλάδος (INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL (NOVEMBER 2018))

Πιο συγκεκριμένα για την Ελλάδα έχουμε χαμηλή κατανάλωση ελαιολάδου τα τελευταία χρόνια από το 2010 και μετά που σημαίνει αλλαγή των διατροφικών συνηθειών. Με το διάγραμμα 14 φαίνονται οι προοπτικές που υπάρχουν εντός της ελληνικής επικράτειας και να φτάσουν και πάλι σε υψηλά επίπεδα. Για παράδειγμα το 2004 η κατανάλωση ήταν στους 283.000 τόνους και το 2018 (προβλεψη) θα κινηθεί στο χαμηλό των 130.000 τόνων. Η ίδια εικόνα παρουσιάζεται και στις διατροφικές συνήθειες των ευρωπαίων όπως φαίνεται στο διάγραμμα 15.

Διάγραμμα 14. Κατανάλωση ελαιολάδου στην Ελλάδα 1990-2018
(INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL (NOVEMBER 2018))

Διάγραμμα 15. Κατανάλωση ελαιολάδου εντός ΕΕ 1990-2018
(INTERNATIONAL OLIVE OIL COUNCIL (NOVEMBER 2018))

4.1.4 Τεχνολογικό περιβάλλον (Technological)

Με την ραγδαία εξέλιξη των Η/Υ πλέον η διαφήμιση μπορεί να γίνει σε παγκόσμιο επίπεδο και με σχετικά μικρό κόστος. Με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πλέον το μάρκετινγκ έχει αλλάξει ραγδαία. Επίσης οι ευκολίες πληρωμών, εμβασμάτων κτλ που προσφέρουν πλέον οι τράπεζες χωρίς την παρουσία του πελάτη στο κατάστημα και σε σχεδόν πραγματικό χρόνο βοηθάνε στο μέγιστο το εμπόριο.

Η εξέλιξη των ελαιοτριβείων σε σύγχρονα ελαιοτριβεία με νέες μεθόδους εξαγωγής ψυχρής εκθλίψεως συμβάλει στην δημιουργία ποιοτικότερου προϊόντος.

Τα σύγχρονα μηχανήματα που υπάρχουν πλέον για την συγκομιδή των ελιών βοηθούν στα μέγιστα στην παραγωγή ποιοτικού προϊόντος με ταυτόχρονη μείωση των λειτουργικών εξόδων. Επίσης η δημιουργία μικρών οικιακών ελαιοτριβείων και ιδιωτικών τυποποιητηρίων μπορεί να συντελέσει θετικά στο εγχείρημα της τυποποίησης με χαμηλό κόστος και ποιοτικό προϊόν. Συμπερασματικά δηλαδή το τεχνολογικό περιβάλλον είναι το πλέον κατάλληλο για την τυποποίηση και τις εξαγωγές.

4.1.5 Περιβαλλοντικά θέματα (Environmental)

Βάση στατιστικών στοιχείων που υπάρχουν στην περιοχή έχει διαπιστωθεί ότι η περιοχή ενδείκνυται για την καλλιέργεια της συγκεκριμένης ποικιλίας που έχει επιλεγεί. Έχει παρατηρηθεί ότι τα ελαιόδεντρα έχουν υψηλή παραγωγή σε ετήσια βάση και η απόδοση που αποδίδουν είναι σε ικανοποιητικά επίπεδα. Για παράδειγμα το 2018 οι 45 πρώτες ελιές της εταιρίας που είναι ηλικίας 4 ετών απέδωσαν 850 κιλά ελαιοκάρπου (δηλαδή κατά μέσο όρο 18 κιλά ανά ελιά) και το παραγόμενο λάδι ήταν στο ποσοστό 14,5% ήτοι 123 κιλά εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου το οποίο είναι αρκετά ικανοποιητικό για την περιοχή. Επίσης η αυτόνομη επάρκεια σε νερό που υπάρχει στην περιοχή σχεδόν σε κάθε κτήμα μέσω ατομικών γεωτρήσεων ευνοεί την καλλιέργεια ακόμα και σε περιόδους μεγάλης ξηρασίας γιατί υπάρχει η δυνατότητα ποτίσματος του δέντρου. Για παράδειγμα η περιοχή της Πελοποννήσου επηρεάστηκε πάρα πολύ από την ανομβρία που είχε φέτος και σε αυτό είχε ως αποτέλεσμα και μειωμένες ποσότητες αλλά και παραγωγή ελαιολάδου με πολύ μεγάλη οξύτητα που δεν είναι κατάλληλο για κατανάλωση. Σε αντίθεση η περιοχή της Άρτας και ιδιαίτερα ο κάμπος της Άρτας είχε αυξημένες ποσότητες ελαιολάδου με πολύ ποιοτικά χαρακτηριστικά και χαμηλές οξύτητες. Τέλος έχει παρατηρηθεί ότι δεν υπάρχουν φαινόμενα πρόκλησης από την ασθένεια του δάκου στην περιοχή στην συγκεκριμένη ποικιλία.

4.1.6 Νομικό-Νομοθετικό πλαίσιο (Legal)

Οι κύριοι νόμοι που διέπουν την επιχείρηση τόσο για την αγορά αλλά και για την τυποποίηση και την διάθεση στον τελικό καταναλωτή έχουν αναφερθεί στο κεφάλαιο 1 και συγκεκριμένα στην ενότητα 1.4 που αναφέρονται οι ειδικοί κανόνες/νόμοι που

διέπουν το ελαιόλαδο καθώς και οι γενικοί κανόνες που διέπουν τα τρόφιμα. Επίσης το κεφάλαιο 2 και πιο συγκεκριμένα στην ενότητα 2.2 αναφέρονται οι προδιαγραφές και οι νόμοι για την διάθεση του προϊόντος στον τελικό καταναλωτή.

4.2 SWOT Analysis

Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μίας επιχείρησης όταν αυτή καλείται να λάβει μία απόφαση σε σχέση με τους στόχους που έχει θέσει και με σκοπό την επίτευξή τους. Η ανάλυση SWOT λειτουργεί ως συμπληρωματικό μέσο της ανάλυσης PESTEL.

4.2.1 Δυνατά Σημεία (Strengths)

Τα δυνατά σημεία που προκύπτουν από την ανάλυση έχουν να κάνουν με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προϊόντος, την καλή τοποθεσία της επιχείρησης καθώς και το πλεονέκτημα της οργάνωσης της επιχείρησης.

- Η επιχείρηση έχει επιλέξει την Κορωνέικη ποικιλία ως βασικό δέντρο παραγωγής. Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της είναι γνωστά και είναι αναγνωρίσιμα παγκοσμίως. Επιπλέον η εταιρία έχει επιλέξει να ακολουθεί Ολοκληρωμένη Παραγωγή της Ελιάς και να εφαρμόζει το πρότυπο Agro 2-2/3. Επίσης έχει σκοπό να πιστοποιηθεί σε διάφορα πρότυπα από διεθνείς οργανισμούς για την παραγωγή και την τυποποίηση. Όλα τα παραπάνω θα συντελέσουν στο να της δώσει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών της.
- Η τοποθεσία που δραστηριοποιείται η επιχείρηση είναι η περιοχή της Άρτας. Με τα νέα οδικά δίκτυα που έχουν ολοκληρωθεί τα τελευταία χρόνια (Εγνατία Οδός & Ιόνια οδός) , αυτά που είναι σε εξέλιξη (Επέκταση Ιόνιας Οδού με την σύνδεση Ιωάννινα-Κακαβιά, Ολοκλήρωση του Ε65, Τρίκαλα-Εγνατία , Αμβρακία οδό και η σύνδεσης της Λευκάδας με την Αμβρακία Οδό) καθώς και τα δύο μεγάλα λιμάνια (Ηγουμενίτσας και Αστακού) που πλέον έχουν εύκολη πρόσβαση λόγω των αυτοκινητοδρόμων οι μεταφορές των προϊόντων επιτυγχάνονται με μικρότερα κόστη και πιο γρήγορα.

Επιπλέον η περιοχή με την αφθονία που έχει σε νερό και με ελάχιστο κόστος έχει μεγάλο πλεονέκτημα έναντι των άλλων περιοχών, γιατί σε περιόδους μεγάλης ανομβρίας όπως ήταν το 2017 και το 2018, υπάρχει η δυνατότητα ποτίσματος των δέντρων για την εξαγωγή και ποσότητας αλλά και ποιοτικού προϊόντος.

- Η εταιρία τώρα έχει δημιουργηθεί σε όλα τα επίπεδα από την παραγωγή μέχρι την διάθεση του προϊόντος, άρα δεν έχει βρει παλαιωμένες καταστάσεις που προσπαθεί να διορθώσει. Ξεκινά με μικρά και σταθερά βήματα επιδιώκοντας τους στόχους της και ακολουθώντας τις βέλτιστες πρακτικές σε όλα τα επίπεδα. Επίσης οι εταίροι της επιχείρησης είναι με υψηλό μορφωτικό επίπεδο και νέοι στην ηλικία και με όραμα, οπότε αυτό δίνει σοβαρό πλεονέκτημα για την βιωσιμότητα της επιχείρησης.

4.2.2 Αδύνατα Σημεία (Weaknesses)

Λόγω της οικονομικής κρίσης που διέρχεται η Ελλάδα την τρέχουσα περίοδο η εύρεση χρηματοδοτήσεων αποτελεί τροχοπέδη για την εταιρία. Άρα θα πρέπει να αναπτυχθεί είτε μέσω προγραμμάτων ΕΣΠΑ είτε με δικά της κεφάλαια. Αυτό όμως θα καθυστερήσει πολύ την απαιτούμενη δυναμική που χρειάζεται η εταιρία λόγω της μη διάθεσης κεφαλαίων.

Η μικρή παραγωγή που έχει αυτήν την στιγμή η εταιρία είναι σε πολύ μικρά επίπεδα. Για το έτος 2018 η παραγωγή της ήταν μόλις 3500 Kg ελαιόκαρπου και 520 Kg έξτρα παρθένου ελαιολάδου. Αυτό είναι αρνητικό γιατί θα πρέπει να αγοράσει από άλλους παραγωγούς με τα ίδια χαρακτηριστικά τις απαιτούμενες ποσότητες για να κλείσει ενδεχόμενες συμφωνίες που θα έχει. Επιπλέον αυξάνουν τα έξοδα της επιχείρησης και δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική η τιμή σε σχέση με τους ανταγωνιστές.

4.2.3 Ευκαιρίες (Opportunities)

Η περιοχή της Άρτας είναι παρθένα σε εταιρίες τυποποίησης. Όλοι όσοι έχουν ελιές για παραγωγή ελαιολάδου είναι αγρότες με στόχο έξτρα εισόδημα από αυτό και όχι ως κύριο προϊόν. Η διάθεση του προϊόντος γίνεται χύμα σε εμπόρους με χαμηλή τιμή η από χέρι σε χέρι. Ο αριθμός των δέντρων είναι πολύ μικρός περίπου στα 500 δέντρα/οικογένεια. Αυτό δίνει πλεονέκτημα στην εταιρία να το εκμεταλλευτεί και να

ανοίξει ένα νέο δρόμο στην παραγωγή της ελιάς στην περιοχή. Έχοντας την ευκαιρία να τυποποιήσει το προϊόν και να εδραιωθεί στην αγορά της Ελλάδος αλλά και εκτός συνόρων με ένα ισχυρό brand name, πουλώντας τυποποιημένο προϊόν τότε πολλοί θα σπεύσουν να αρχίσουν και τέτοιου είδους καλλιέργεια με απώτερο σκοπό την πώληση στην εταιρία το λάδι και το άμεσο κέρδος. Ήδη τα τελευταία 2 χρόνια υπάρχει μια μεγάλη αύξηση φύτευσης ελιάς Κορωνέϊκης στην περιοχή και ιδιαίτερα στην γεωγραφική περιοχή του Παχυκαλάμου. Αυτό είναι θετικό για την εταιρία και θα μπορεί να αυξήσει έμμεσα τις ποσότητες που μπορεί να έχει διαθέσιμες, χωρίς να χρειάζεται να έχει συμφωνίες με προμηθευτές από άλλες περιοχές. Ο έλεγχος όλων των προμηθευτών θα είναι πιο άμεσος σε όλα τα στάδια της παραγωγής. Επίσης θα μπορεί να θέτει κανόνες και πρακτικές στους τοπικούς παραγωγούς με βάση τις δικές της ανάγκες.

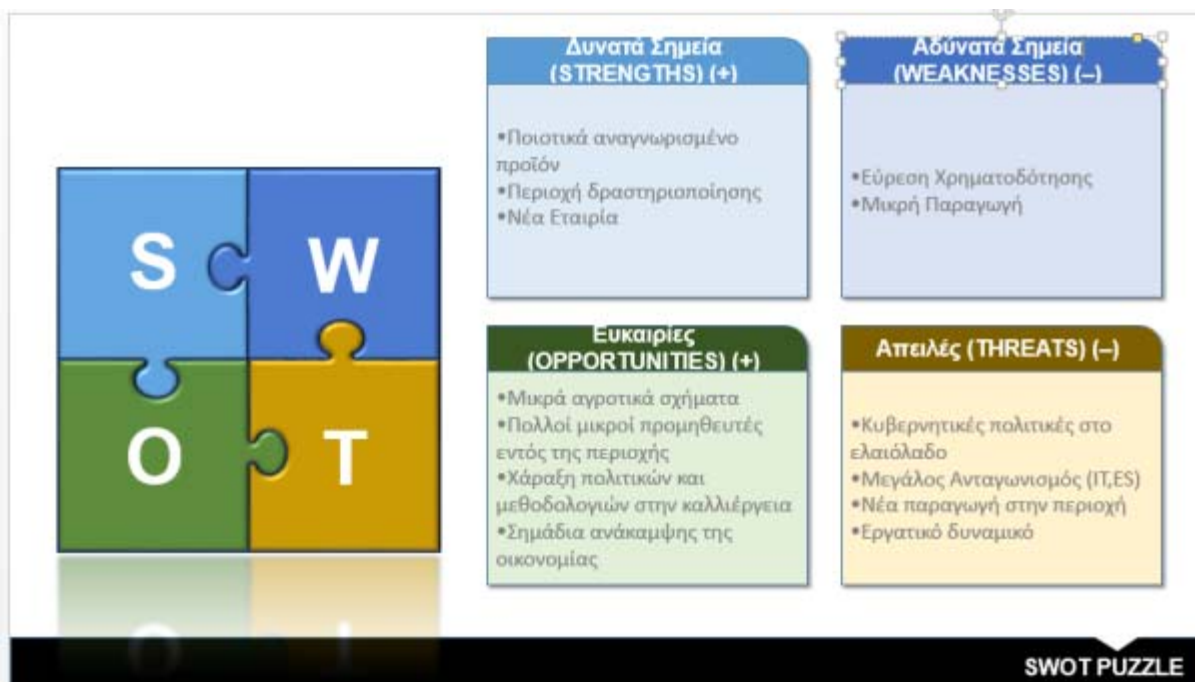
Σύμφωνα με το Διάγραμμα 14 και το Διάγραμμα 15 βλέπουμε ότι στην τρέχουσα περίοδο η κατανάλωση ελαιολάδου και Εθνικό αλλά και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι στα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας 15ετίας, με σημάδια ανάκαμψης την τελευταία 3ετία. Αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αλλαγή των διατροφικών συνήθειων των Ελλήνων και των Ευρωπαίων λόγω της οικονομικής κρίσης που βιώνει η Ελλάδα αλλά και η Ευρώπη από το 2010 και μετά. Σύμφωνα με τα θετικά σημάδια που λαμβάνει η αγορά σιγά σιγά αυτό το κλίμα αρχίζει να αλλάζει, οπότε αναμένεται και η στροφή και πάλι προς το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο από τους πολίτες της Ελλάδος αλλά και των άλλων ευρωπαϊκών χωρών.

4.2.4 Απειλές (Threats)

Οι κυβερνητικές πολιτικές για την εμπορική προβολή του ελληνικού ελαιόλαδου, αρχίζει σήμερα να κάνει πρωταρχικά βήματα με αποτέλεσμα ο ανταγωνισμός από τις άλλες χώρες (Ισπανία, Ιταλία) να είναι πολύ πιο μπροστά. Οι τοπικοί παράγοντες στην περιοχή της Άρτας (Δήμοι, Νομαρχίες & περιφέρειες) δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στην προώθηση άλλων γεωργικών προϊόντων όπως είναι η παραγωγή ακτινιδίου, η παραγωγή μανταρινιών και η Βρώσιμη Ελιά, μιας και το μεγαλύτερος μέρος του αγροτικού πληθυσμού ασχολείται με αυτές τις καλλιέργειες.

Υπάρχει έλλειψη εργατικού δυναμικού στην περιοχή ιδιαίτερα σε περιόδους που τα προϊόντα των Ακτινιδίων, μανταρινιών και Βρώσιμης Ελιάς απαιτούν μεγάλο αριθμό εργατών. Κάποιες από τις περιόδους αυτές συμπίπτουν με τις ανάγκες για εργατικό

δυναμικό για την Ελαιοποιήσιμη ελιά όπως είναι η περίοδος Οκτωβρίου – Δεκεμβρίου που είναι η συλλογή του καρπού καθώς και η περίοδος που είναι το κλάδεμα της ελιάς. Η μη εύρεση κεφαλαίων μέσω δανεισμού σε συνδυασμό με τα υψηλά επιτόκια που υπάρχουν αυτήν την περίοδο καθιστούν δύσκολο το όλο εγχείρημα. Συνοπτικά η ανάλυση SWOT μπορεί να αποτυπωθεί με τον πίνακα 7.

Πίνακας 7. Συγκεντρωτική Ανάλυση SWOT

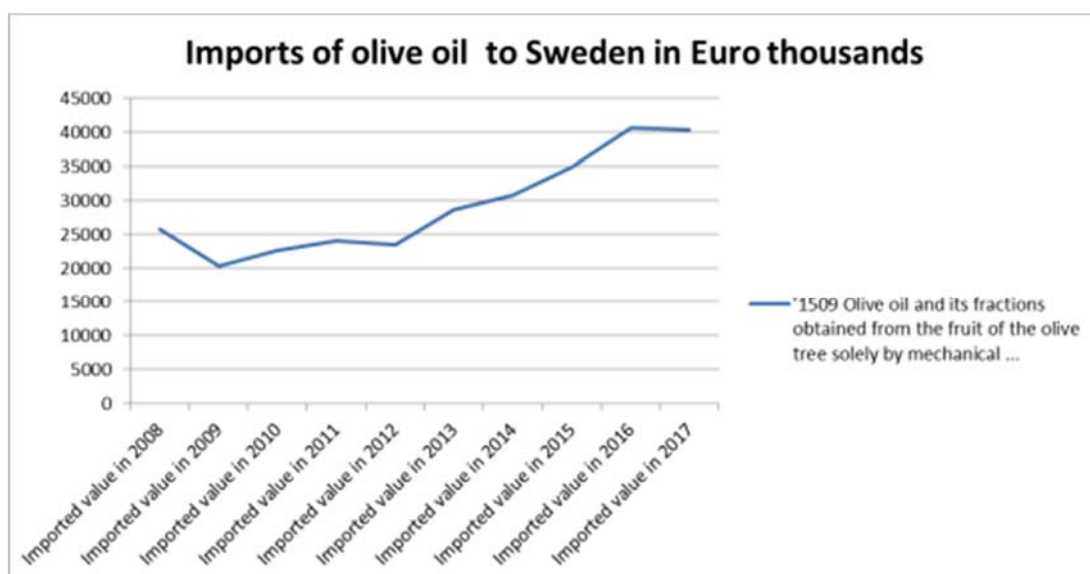

Κεφάλαιο 5

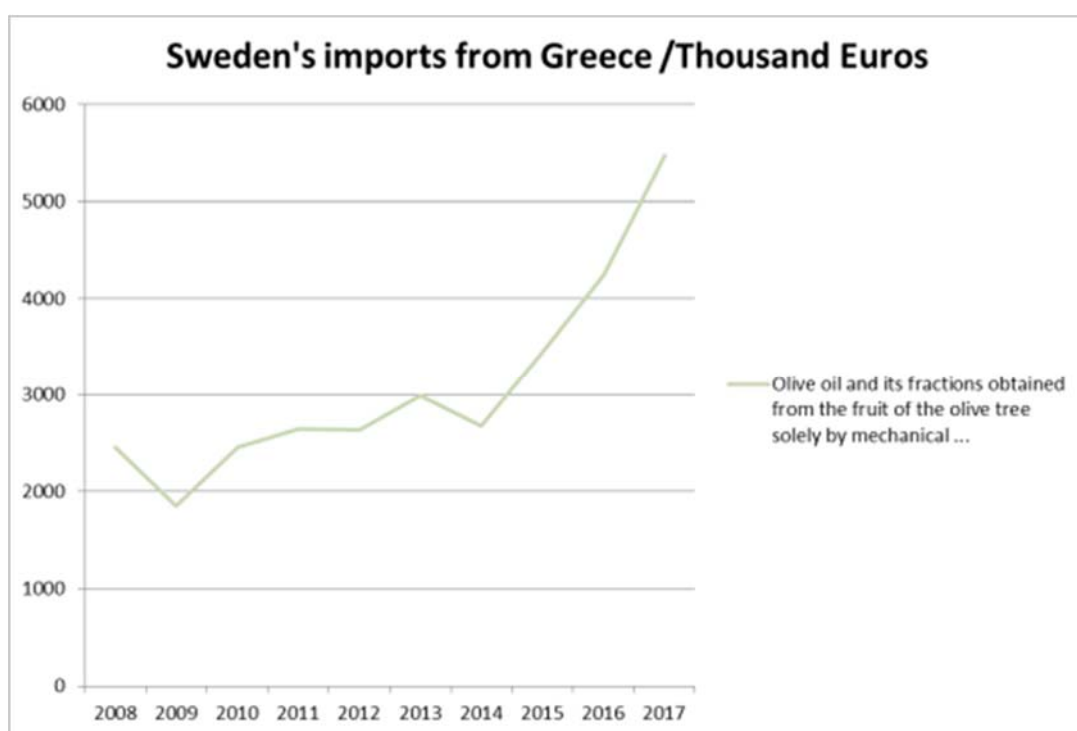
Μείγμα Μάρκετινγκ

Η εταιρία έχει επιλέξει ως στόχο την αγορά της Σουηδίας για τους παρακάτω λόγους:

- α. Η αγορά της Σουηδίας καταλέγεται μέσα στην πρώτη 10αδα σύμφωνα με το επίπεδο ζωής που προσφέρουν στους κατοίκους τους καθώς αυτό το επιτυγχάνει συνδυάζοντας τον καπιταλισμό της ελεύθερης αγοράς με το σημαντικό επίπεδο κοινωνικών παροχών (Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2018):3), ενώ παράλληλα σημειώνεται ότι η Σουηδία είναι ο 31^{ος} κυριότερος εξαγωγικός προορισμός για τα ελληνικά προϊόντα, και ο 17^{ος} μεταξύ των χωρών Κ-Μ της Ε.Ε (Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2018):25).
- β. Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία όγκος των συναλλαγών από εισαγωγές του ελαιολάδου και των κλασμάτων του αυξάνεται από έτος σε έτος όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 16 και ιδιαίτερα οι εισαγωγές από την Ελλάδα όπως φαίνεται στο Διάγραμμα 17 ιδιαίτερα μετά το έτος 2015. Ιδιαίτερα για το έτος 2017 υπήρξε μία αύξηση της τάξης του 31.9% στον όγκο των συναλλαγών μεταξύ Ελλάδος και Σουηδίας στα Ελαιόλαδα και τα κλάσματά του.

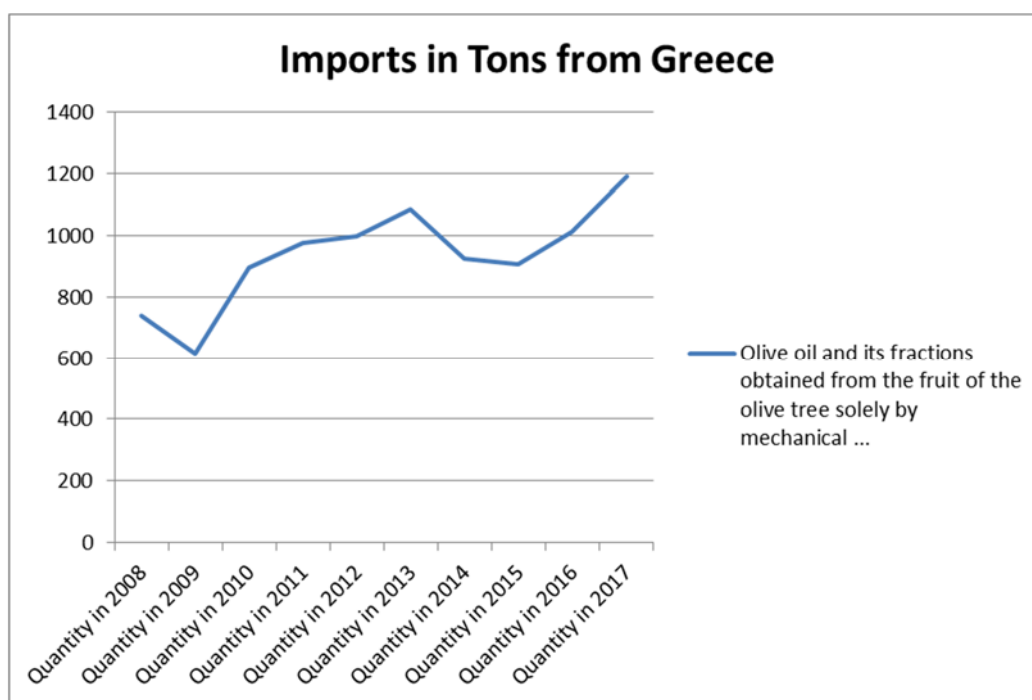

Διάγραμμα 16. Συνολικοί τζίροι σε χιλιάδες ευρώ από εισαγωγές ελαιολάδου και κλασμάτων του. (<https://www.trademap.org>)

Διάγραμμα 17. Συνολικοί τζίροι σε χιλιάδες ευρώ από εισαγωγές ελαιολάδου από Ελλάδα και κλασμάτων του. (<https://www.trademap.org>)

Στο ίδιο συμπέρασμα μπορούμε να καταλήξουμε ένα δούμε και τις εισαγωγές σε τόνους ελαιολάδου και κλασμάτων του από την Ελλάδα όπως φαίνεται στο διάγραμμα 18.

Διάγραμμα 18. Συνολικοί Τόνοι σε εισαγωγές ελαιολάδου από Ελλάδα και κλασμάτων του. (<https://www.trademap.org>)

- γ. Οι Σουηδοί καταναλωτές έχουν προτίμηση σε πιστοποιημένα τρόφιμα και δίνουν πολύ βάση στην υγιεινή διατροφή. Αυτό σε συνδυασμό με τα υψηλά εισοδηματικά επίπεδα που έχουν, εκτιμάται ότι υπάρχει μεγάλο περιθώριο βελτίωσης της εξαγωγικής δραστηριότητας και ιδιαίτερα στο εξαιρετικό παρθένο Ελαιόλαδο (Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2018):30).

Η εταιρία θα εκπονήσει σχέδιο δράσης αναλύοντας τα 4p (product, promotion, place, price) ώστε το προϊόν της εταιρίας να μπορεί να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν καλύτερα τις ανάγκες του Σουηδού καταναλωτή.

5.1 Προϊόν (Product)

Η εταιρία θα έχει ένα υψηλό ποιοτικό προϊόν από μια διεθνώς αναγνωρισμένη ποικιλία, όπως είναι η Κορωνέικη. Η εξαιρετική ποιότητα θα επιτευχθεί ακολουθώντας Ολοκληρωμένη Παραγωγή της Ελιάς και σύμφωνα με το πρότυπο Agro 2-2/3. Επίσης οι προμηθευτές της εταιρίας θα προέρχονται κατά κύριο λόγο από την τοπική περιοχή και η παραγωγή τους θα είναι σύμφωνα με τους όρους και τις διαδικασίες που θα καθορίσει η εταιρία. Το προϊόν πριν την διάθεση στον τελικό καταναλωτή θα ελέγχεται

με χημικές μεθόδους και γευσιγνωσίας έτσι ώστε να πληροί όλες τις προϋποθέσεις που έχει θέσει η εταιρία. Επίσης η εταιρία θα λάβει μέρος σε διεθνείς και εγχώριους διαγωνισμούς ελαιολάδου για την ενδυνάμωση της φήμη του προϊόντος.

Το προϊόν θα διατίθεται σε γυάλινη σκουρόχρωμη συσκευασία των 250ml, 500ml και 750ml. Η συσκευασία θα είναι το μπουκάλι Dorica το οποίο έχει και το χαμηλότερο κόστος αλλά είναι και ένας αξιοπρεπής περιέκτης. Οι προδιαγραφές για το μπουκάλι εμφανίζονται στο Παράρτημα Α.5. Παρόλο που το μπουκάλι θα είναι από τα κοινά μπουκάλια που κυκλοφορούν θα δοθεί μεγάλη προσοχή στην ετικέτα όπως και εκεί θα γίνει η διαφοροποίηση με τον ανταγωνισμό. Η ετικέτα θα σχεδιαστεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές που αναλύθηκαν στην ενότητα 2.2 και θα επιλεγεί ένας γραφίστας αναγνωρισμένης αξίας για την δημιουργία της νέας ετικέτας. Η εταιρία θα τυποποιήσει για αρχή ένα είδος προϊόντος και αυτό θα είναι το Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο από την Κορωνέικη ποικιλία και με αυτό θα προσπαθήσει να προσεγγίσει το καταναλωτικό κοινό.

5.2 Προώθηση (Promotion)

Προκειμένου να μπορέσει η εταιρία να διεισδύσει στην αγορά της Σουηδίας αποφάσισε σαν πρώτο βήμα να συμμετάσχει σε επιλεγμένες διεθνείς εκθέσεις. Μέσα στις κυριότερες εκθέσεις που θα συμμετάσχει η εταιρία θα είναι η Anuga που θα πραγματοποιηθεί από 05/10/2019 έως 09/10/2019, Stockholm Food & Wine που θα πραγματοποιηθεί τον Νοέμβριο του 2019 και στην έκθεση Gastro-Nord που θα λάβει χώρα στις 2-3 Σεπτεμβρίου του 2019 στη Στοκχόλμη.

Η εταιρία διαθέτει ήδη ιστοσελίδα όμως είναι υπό κατασκευή. Θα γίνει επανασχεδιασμός της ιστοσελίδας της και σε συνδυασμό με τα λογότυπα και ετικέτες που θα σχεδιαστούν θα αναμορφωθεί πλήρως. Θα γίνει επιπλέον στην Αγγλική γλώσσα καθώς και στην Σουηδική Γλώσσα. Επίσης θα γίνει ανανέωση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης που διαθέτει η εταιρία (Facebook, LinkedIn, Google+) και θα προστεθούν και άλλα (Twitter, Youtube).

Θα εκδοθεί προωθητικό υλικό και θα διανεμηθεί στην τοπική αγορά σε συνδυασμό με προσωπικές επισκέψεις σε χονδρέμπορους και δίκτυα διανομής στην χώρα της Σουηδίας. Επίσης θα επιδιωχθεί η συνάντηση με τους 40 ιδιοκτήτες των ελληνικών εστιατορίων που δραστηριοποιούνται στην Σουηδία καθώς και τους 25

καταστηματάρχες λιανικής πώλησης ελληνικών προϊόντων(Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2018):30).

Τέλος θα διοργανωθούν προγράμματα προβολής και γευσιγνωσίας σε διάφορες περιοχές της Σουηδίας είτε με την συνδρομή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, με συμμετοχή Διεπαγγελματικών Φορέων στα ευρωπαϊκά προγράμματα προώθησης αγροτικών προϊόντων σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1144/2014, είτε με αυτόνομα προγράμματα της εταιρίας.

5.3 Τοποθέτηση (Place)

Η Λιανική αγορά τροφίμων στην Σουηδία ελέγχεται κατά κύριο λόγο από τρεις μεγάλες αλυσίδες super-market οι οποίες ελέγχουν το 85-90% της σουηδικής αγοράς. Για να μπορέσει η εταιρία να εισέλθει σε έναν από αυτούς θα πρέπει να έχει μεγάλες ποσότητες που στην αρχική φάση δεν θα μπορεί να καλύψει. Άρα σε πρώτη φάση θα προσπαθήσει να συνάψει συνεργασία με τον όμιλο Bergendahls (<http://www.bergendahls.gr>) ο οποίος διαθέτει μερίδιο αγοράς περίπου στο 8% της Σουηδικής αγοράς με 150 καταστήματα σε όλη την Σουηδία. Επίσης θα συνεργαστεί με την ελληνικών συμφερόντων μεσαία χονδρεμπορική εταιρία Minella (<http://www.minella.se>).

5.4 Τιμή (Price)

Από την δειγματοληψία τιμών στα τρία μεγαλύτερα σούπερ μάρκετ μέσω της πρεσβείας της Ελλάδος (Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2017):18) αλλά και από έρευνα που έχει γίνει μέσω sites η μέση τιμή για το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο στα σούπερ μάρκετ κυμαίνεται για τα ισπανικά και ιταλικά προϊόντα στην τιμή των 3,56€ για τα 250ml, 5,43€ για τα 500ml και 6,19€ για τα 750ml, ενώ για τα ελληνικά εξαιρετικά παρθένα ελαιόλαδα οι τιμές κυμαίνονται σε λίγο πιο υψηλά επίπεδα ήτοι 4,46€ για τα 250ml, 6,95€ για τα 500ml και 7,40€ για τα 750ml.

Η τιμή μεταφοράς ανά παλέτα είναι στα 388,86 € συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ (<https://www.eurosender.com/el/>) . Με μία παλέτα μπορεί να αποσταλούν 1080 μπουκάλια Dorica 500ml σύμφωνα με τον πίνακα 8. Άρα το κόστος μεταφοράς για κάθε μπουκάλι θα είναι στα 0,36€.

SALE UNIT	
Dimensions (length X max diameter) (mm)	285x60x60
Net Weight (Kg)	0,458
Gross Weight (Kg)	0,866
BOX	
Dimensions (length X width X height) (mm)	260x203x295
Units / Box	12
Box Weight (Kg)	10,75
PALETIZATION (EURO Pallet)	
Dimensions (length X width X height) (mm)	1200x800x1625
Boxes / Level	18
Number of levels	5
Boxes / Pallet	90
Pallet Weight (Kg)	985,5

Πίνακας 8. Παλετοποίηση μπουκαλιών Dorica 500ml

(<http://renierisoliveoil.gr/index.php/en/products-en/0-5l-dorica-bottle-detail>)

Η εταιρία επέλεξε την τιμή διάθεση των προϊόντων της στην τιμή των 5,75€ χωρίς ΦΠΑ σε μπουκάλια των 500ml, είτε πρόκειται για την εγχώρια αγορά είτε για την εκτός Ελλάδος αγορά. Τα επιπλέον κόστη για να παραδοθεί στον τελικό καταναλωτή στην Σουηδία θα είναι σύμφωνα με τον πίνακα 9 και η τιμή διάθεσης του θα είναι στην τιμή των 8,56€ η 7,64€ χωρίς ΦΠΑ μιας και το ΦΠΑ στην Σουηδία για τα τρόφιμα είναι στο 12%.

Αρχική Τιμή Πώλησης	5,75
Κόστος μεταφοράς	0,36
Κόστος Προμήθειας Ενδιάμεσου 25%	1,53
ΦΠΑ	0,92
Τελικό Σύνολο στον Καταναλωτή	8,56

Πίνακας 9. Ανάλυση τιμής στον τελικό καταναλωτή της Σουηδίας

Η εταιρία θα πουλά το προϊόν της στις δύο μεγάλες αλυσίδες (Begrendahls και Minella) και από εκεί και πέρα θα γίνει η διάθεσή του στον τελικό καταναλωτή.

Κεφάλαιο 6

Χρηματοοικονομική Ανάλυση & Αξιολόγηση της Επένδυσης

Η χρηματοοικονομική ανάλυση και η αξιολόγηση της επένδυσης θα γίνει σε βάθος 10ετίας έτσι ώστε να μπορεί η εταιρία να έχει μια πλήρη εικόνα της επένδυσης αλλά και για την βιωσιμότητάς της. Η εταιρία έχει αυτήν την στιγμή 1144 ελαιόδεντρα και έχει ως στόχο να φτάσει τις 10.000 ελαιόδεντρα. Το σχέδιο ανάπτυξης της δενδροφύτευσης καθώς και οι αποδόσεις ανά έτος σε εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο σε 3 περιπτώσεις απόδοσης (11% , 13% και 16%) απεικονίζεται στο Παράρτημα Α.3.

Για να γίνει αυτό θα χρειαστεί να γίνει επέκταση των ελαιώνων με δενδροφύτευση και των υπόλοιπων κτημάτων που έχουν οι εταίροι αλλά και την αγορά κτημάτων στην ευρύτερη περιοχή. Οι νέες αγορές κτημάτων και οι νέες δενδροφυτεύσεις θα γίνονται σταδιακά σε βάθος 10ετίας. Στον πίνακα 10 φαίνεται το κόστος εγκατάστασης που χρειάζεται ανά στρέμμα καλλιέργειας.

Κόστος Εγκατάστασης/Στρέμμα	
Καταστροφείας	15,00
Φρεζα x2	40,00
Σήκωμα	15,00
Δεντρα (45 τεμ/Στρεμμα)	279,00
Φ25 λαστιχα	48,00
Διαφορα άλλα έξοδα εγκατ.	100,00
Εργατικο προσωπικό	60,00
Αγορά νεα έκτασης/στρέμμα	1.100,00
Σύνολο Εξόδων/Στρέμμα	1.657,00

Πίνακας 10. Κόστος Εγκατάστασης Ελαιώνα/ Στρέμμα

Επίσης το κόστος εγκατάστασης νέων ελαιώνων απεικονίζονται στο Παράρτημα Α.4. Τα κόστη αυτά θα καλυφθούν από το αποθεματικό και θα συμπεριληφθούν στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης.

Για να μπορούμε να καλύψουμε την αγορά της Σουηδίας βάση των συμφωνιών που έχουν γίνει η ποσότητα των 10.000 κιλών για το 2019 είναι ικανή να καλύψει τις παραγγελίες για την αρχική φάση.

6.1 Προϋπολογισμός Επένδυσης

Για τις ανάγκες της επένδυσης θα χρειαστεί να γίνουν κάποιες αγορές σε τεχνολογικό εξοπλισμό καθώς και στην διαμόρφωση των κτιρίων (αποθηκών και γραφείων) προκειμένου να γίνει η εγκατάσταση του τυποποιητηρίου, της αποθήκευσης των προϊόντων και την λειτουργία της εταιρίας. Επίσης θα πρέπει να γίνει αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου από τις 20.000,00€ που είναι τώρα στις 60.000,00€ προκειμένου να μπορούν να καλυφθούν τα έξοδα του έτους 2019. Όλα αυτά απεικονίζονται στον πίνακα 11. Όσον αφορά το κόστος Μηχανολογικού Εξοπλισμού τυποποίησης προκύπτει από την προσφορά του παραρτήματος VI.

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	2018	2019
Κόστος Μηχανολογικού Εξοπλισμού Τυποποίησης	0,00	18.915,00
Κόστος Διαμόρφωσης Υπάρχοντος Χώρου Αποθήκης ΤΘ 39	0,00	5.000,00
Κόστος Διαμόρφωσης Υπάρχοντος Χώρου Γραφείων ΤΘ 37	0,00	1.500,00
Αγορά Αγροτικού Μηχανήματος Τρακτερ	0,00	7.000,00
Αγορά Παρελκομενων μηχανημάτων (καταστροφέας ΒΤ)	0,00	2.130,00
Αγορά Παρελκομενων μηχανημάτων (Αυλακωτήρας)	0,00	2.000,00
Αγορά Παρελκομενων μηχανημάτων (πατάρι)	0,00	500,00
Αγορά Αγροτικού Αυτοκινητου 4x4	0,00	10.000,00
Δεξαμενές κλειστού τύπου Με πυθμένα 10000 λτρ x 3	0,00	11.100,00
Ελαιόπανα 50 τεμ	0,00	1.400,00
Ραντιστικό	0,00	0,00
Κόστος Αγοράς Γης	0,00	0,00
Συνολικό ποσό Παγίων (1)		59.545,00
Αύξηση Μετοχικού Κεφαλαίου (2)		40.000,00
Σύνολα (Α)= (1)+(2)		99.545,00

Πίνακας 11. Συνολικό κόστος Επένδυσης

6.2 Κόστος Μάρκετινγκ

Το κόστος μάρκετινγκ της εταιρίας θα περιλαμβάνει έξοδα για συμμετοχή σε τρεις εκθέσεις (Anuga, Sthlm Food & Wine, gastroNord) καθώς και έξοδα για προωθητικές ενέργειες, διατηρησιμότητας ιστοσελίδας και κοινωνικών δικτύων και συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς. Αναλυτικά θα έχουμε:

- Το κόστος της έκθεσης Anuga απεικονίζεται στον πίνακα 13.

Stand cost calculation for	
Space size	15.0 m ²
Co-exhibitors	0
Application	01.10.2018
Price per m ²	270.00 €
Space rental, net	4,050.00 €
Proportional energy costs in €	135.00 €
AUMA fee in €	9.00 €
Down payment for services	450.00 €
Marketing package	990.00 €
Co-exhibitors fee	0.00 €
Total (excl. VAT)	5,634.00 €

Πίνακας 13. Κόστος έκθεσης Anuga

- Το κόστος της έκθεσης GastroNord απεικονίζεται στον πίνακα 14.

Compare our offering!

Included

- FLOOR AREA
- White wall modules in sections of 1 x 2.5 m, in wood system or mounted in aluminium system. The wall section is available in the following colors: white, black, grey, blue, red, yellow or green.
- Storage 1 x 1 m, lockable (optionally).
- Carpet in 50 x 50 cm tiles. 15 color options.
- Furniture, of those included in the furniture selection of Small Meeting.
- 1 spotlight/rm of wall.
- 1 electricity connection 230V, 10A, max 2000W.
- Cleaning during the event.

More than 20,000 visitors in 4 days means a low contact cost!

Prices per module

9 sqm	SEK 20,115
12 sqm	SEK 26,820
15 sqm	SEK 32,700
20 sqm	SEK 42,600
25 sqm	SEK 53,250
30 sqm	SEK 63,900

If you book early, you have the option of booking a corner stand at no extra cost.

The prices include sqm & Small Meeting. There is an additional Expostart fee of SEK 6,290 (including digital stand, Fairmate Lead Tracking, exhibitor insurance, removal of empties & goods handling).

For booking and more information about GastroNord, please contact:

Anders Eklund
+46 8 749 44 39
anders eklund@stockholmsmassan.se
Måns von Meentze

Πίνακας 14. Κόστος έκθεσης GastroNord

- Το κόστος της έκθεσης Sthlm Food & Wine απεικονίζεται στον πίνακα 15.

Contact person		
Phone	Phone direct	Mobile
Email		
Web site		

PRICE:
Up to 100 sqm SEK 1,535/sqm
VAT not included.

We hereby order:
 x = sqm

EXPOSTART AND DIGITAL STAND: SEK 5,000 is to be paid by exhibiting companies against invoice at registration. It is not deductible from the stand rent and is refunded only if we are unable to provide space.
TERMS OF PAYMENT: Stand rent is to be paid on receipt of invoice 60 days before event start. For applications made later than 60 days before the opening of the event ExpoStart, Digital Stand and stand rent is to be paid according to terms of payment on invoice.
VAT not included.
Statutory interest on late payment will be charged at 1.5 percent per month.

EXPOSITORTILLÄGGEN SVAR

- EXHIBITOR INSURANCE**
Your participation in the fair is insured both during the exhibition and during the transportation to and from the exhibition. You will also get a Business Travel Insurance.
- ELECTRICITY CONNECTION**
You will get an electricity connection (230V, 10A, max 2,000W) installed in your stand.
- STORAGE OF EMPTY PACKAGING**
Your empty packaging will be stored during the exhibition. We will collect and return the empty packaging at your stand.
- GOODS HANDLING**
Your goods will be loaded, unloaded and transported within the fair.
- STAND CLEANING BEFORE DAY ONE**
Your stand will be cleaned before the first day of the exhibition.
*Contact information, pictures, videos and links to your company. Own campaigns, news and offers as well as activities at your stand.

Πίνακας 15. Κόστος έκθεσης Sthlm Food & Wine

Τα συνολικά έξοδα αναλύονται στον πίνακα 16.

Κόστος Μαρκετινγκ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Εκθέσεις Anuga(270.00/τμ) + Κόστος Μετακίνησης-διαμονής(3000)	0,00	8.634,00	9.065,70	9.972,27	10.969,50	12.066,45	13.273,09	14.600,40	16.060,44	17.666,48	19.433,13
Sthlm Food & Wine(148.29/τμ) + Κοςτος Μετακίνησης-Διαμονής(3000)	0,00	5.224,35	5.485,57	5.759,85	6.047,84	6.350,23	6.667,74	7.001,13	7.351,19	7.718,74	8.104,68
gastroNord (15 sqm SEK 32,700)+ Κόστος Μετακίνησης-Διαμονής(3000)	0,00	6.179,00	6.487,95	6.617,71	6.750,06	6.885,06	7.022,77	7.163,22	7.306,49	7.452,62	7.601,67
Ιστοσελίδα	0,00	2.000,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Πρωθητικές Ενέργειες	0,00	5.000,00	5.500,00	6.050,00	6.655,00	7.320,50	8.052,55	8.857,81	9.743,59	10.717,94	11.789,74
Συμμετοχή σε διεθνείς Διαγωνισμούς	0,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Σύνολα (B)	0,00	32.037,35	31.639,22	33.499,82	35.522,40	37.722,24	40.116,15	42.722,56	45.561,70	48.655,79	52.029,22

Πίνακας 16. Συνολικά Κόστη Μάρκετινγκ

6.3 Κόστος Λειτουργικών Εξόδων Επιχείρησης

Τα λειτουργικά κόστη της επιχείρησης περιλαμβάνουν τις ανάγκες για το δυναμικό της εταιρίας (Μισθοδοσίες, Εργάτες και διάφορες συμβάσεις μισθώσεων έργων), Δαπάνες κοινής Ωφέλειας, Δαπάνες συντήρησης ελαιώνων(λιπάσματα, φάρμακα κτλ) διάφορα άλλα έξοδα. Αναλυτικά θα έχουμε ατ παρακάτω:

- Μισθοδοσίες: το 2021 θα ενταχθούν στην μισθοδοσία οι μισθοί του Γενικού Δντη και του Υπευθύνου παραγωγής οι οποίοι θα λαμβάνουν 10% αύξηση κατ' έτος, καθώς και η νέα θέση του υπαλλήλου Μάρκετινγκ και πωλήσεων.
- Εργόσημα: το 2019 υπολογίζονται τα εργόσημα των εργατών που θα χρειαστούν. Το 2020 θα υπάρχει ένα μόνιμος εργάτης που θα απασχολείται σε ημερήσια βάση με 25,00€ την ημέρα. Το 2022 θα προσληφθεί και δεύτερος υπάλληλος και από εκεί και πέρα υπολογίζονται αυξήσεις σε ανάγκες εργατικού δυναμικού κατά 25% ανά έτος.
- Οι συμβάσεις αφορούν ποσά σε λογιστές, γεωπόνους και γεωλόγο.
- Δαπάνες κοινής Ωφέλειας
- Δαπάνες λιπασμάτων και φαρμάκων που προέρχονται από Ολοκληρωμένη Παραγωγή της Ελιάς σύμφωνα με τις υποδείξεις του γεωπόνου και τεχνικά δελτία λιπασμάτων
- Λοιπές δαπάνες που θα καλύψουν διάφορα έξοδα που δεν έχουν προβλεφθεί.

Τα συνολικά έξοδα απεικονίζονται στον πίνακα 17.

6.4 Κόστος Αγοράς Ελαιολάδου από προμηθευτές

Το κόστος της αγοράς εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου απεικονίζεται στον πίνακα 18. Η συνολική ζήτηση είναι για το πρώτο έτος στους 10 τόνους το έτος 2020 στους 20 τόνους και από το επόμενο έτος προβλέπουμε μία αύξηση ζήτησης της τάξεως του 15%. Η ποσότητα που θα πρέπει να αγοραστεί θα είναι η συνολική ποσότητα ζήτησης μείον την παραγωγή που θα έχει η εταιρία από δικά της τμήματα. Το κόστος αγοράς υπολογίζεται στην μέση τιμή των 3,28€/ltr η 1,64€/500ml Επίσης φαίνεται και το κόστος της τυποποίησης και πώς υπολογίζεται.

Μεταπτυχιακό στην Διοίκηση Επιχειρήσεων

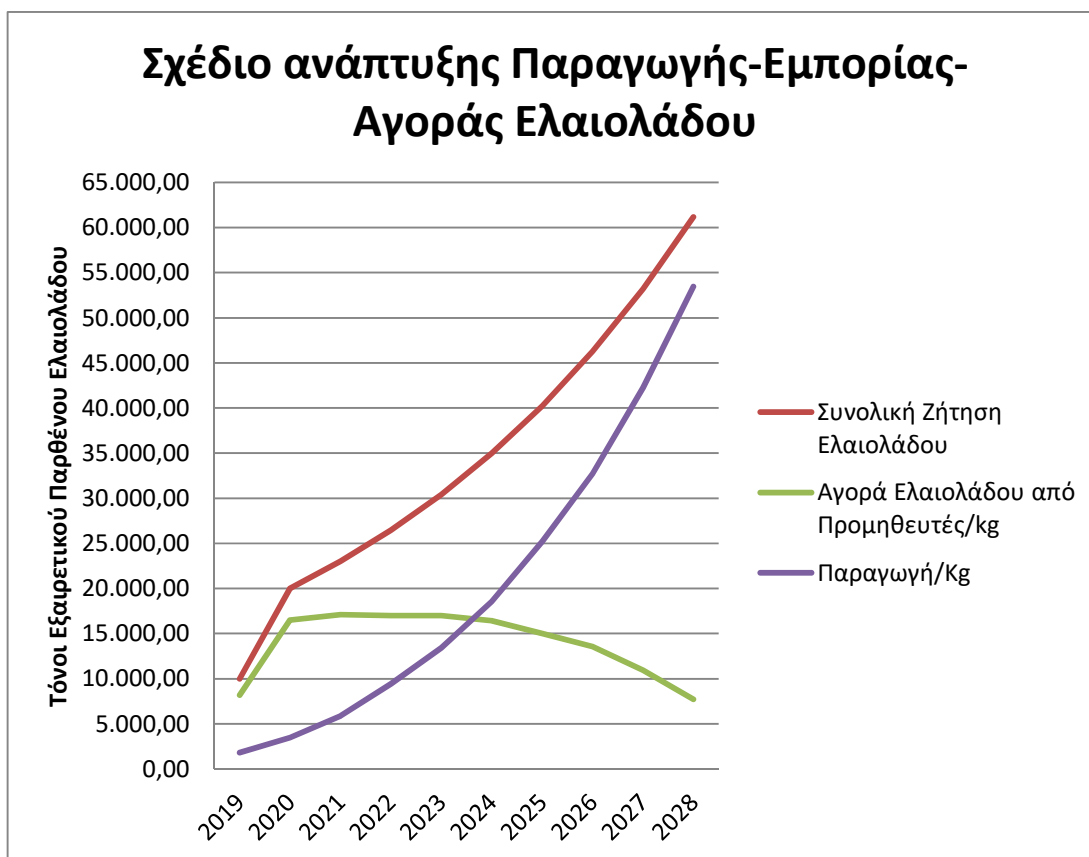
Κόστος Λειτουργικών Εξόδων Επιχείρησης	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Μισθοδοσίες	0,00	0,00	0,00	56.000,00	61.600,00	67.760,00	74.536,00	81.989,60	90.188,56	99.207,42	109.128,16
Εργόσημα	300,00	500,00	6.600,00	6.600,00	13.200,00	16.500,00	20.625,00	25.781,25	32.226,56	40.283,20	50.354,00
Συμβάσεις	0,00	500,00	1.000,00	2.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00	3.000,00
Δαπάνες ΕΥΔΑΠ	100,00	100,00	105,00	110,25	115,76	121,55	127,63	134,01	140,71	147,75	155,13
Δαπάνες Τηλεφωνίας	100,00	110,00	121,00	133,10	146,41	161,05	177,16	194,87	214,36	235,79	259,37
Δαπάνες ΔΕΗ	200,00	3.000,00	3.150,00	3.622,50	4.165,88	4.790,76	5.509,37	6.335,78	7.286,14	8.379,06	9.635,92
Δαπάνες Λιπασμάτων + Φαρμακων	847,97	1.845,05	2.957,43	4.267,99	6.405,57	8.692,94	11.571,03	14.815,14	18.146,39	22.193,90	26.413,13
Λοιπές Δαπάνες	0,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
Σύνολα (Γ)	1.547,97	11.055,05	18.933,43	77.733,84	93.633,62	106.026,30	120.546,18	137.250,65	156.202,72	178.447,12	203.945,72

Πίνακας 17. Κόστος Λειτουργικών εξόδων

Κόστος Αγοράς Ελαιολάδου	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Συνολική Ζήτηση Ελαιολάδου	0,00	10.000,00	20.000,00	23.000,00	26.450,00	30.417,50	34.980,13	40.227,14	46.261,22	53.200,40	61.180,46
Αγορά Ελαιολάδου από Προμηθευτές/kg	-818,48	8.168,95	16.518,34	17.111,26	17.014,60	17.008,65	16.433,68	15.014,94	13.562,32	10.936,10	7.742,66
Παραγωγή/Kg	818,48	1.831,05	3.481,66	5.888,74	9.435,40	13.408,85	18.546,45	25.212,20	32.698,90	42.264,30	53.437,80
Κόστος Αγορας Ελαιολάδου (Δ)	0,00	26.753,31	54.097,56	56.039,38	55.722,82	55.703,33	53.820,29	49.173,94	44.416,58	35.815,72	25.357,20
Συσκευασίες των 500ml	0,00	20.000,00	40.000,00	46.000,00	52.900,00	60.835,00	69.960,00	80.454,00	92.522,00	106.401,00	122.361,00
Κόστος μπουκαλιού και πώμα	0,00	8.000,00	16.000,00	18.400,00	21.160,00	24.334,00	27.984,00	32.181,60	37.008,80	42.560,40	48.944,40
Κόστος εκτύπωσης και ετικέτας	0,00	5.500,00	11.000,00	12.650,00	14.547,50	16.729,63	19.239,00	22.124,85	25.443,55	29.260,28	33.649,28
κόστος πακετοποίησης	0,00	300,00	600,00	690,00	793,50	912,53	1.049,40	1.206,81	1.387,83	1.596,02	1.835,42
Κόστος Ελαιοτριβείου	390,35	873,27	1.660,48	2.808,48	4.499,96	6.394,99	8.845,23	12.024,28	15.594,86	20.156,82	25.485,72
Σύνολα Εξόδων Τυποποίησης (Ε)	390,35	14.673,27	29.260,48	34.548,48	41.000,96	48.371,14	57.117,63	67.537,54	79.435,04	93.573,51	109.914,81

Πίνακας 18. Συνολικό κόστος Αγοράς εξαιρετικού παρθένου ελαιολάδου από προμηθευτές (Δ) και συνολικό κόστος Τυποποίησης (Ε)

Οι συνολικές πωλήσεις σε τόνους σε σχέση με το έτος και σε σύγκριση με την ιδιόκτητη παραγωγή και τις αγορές από προμηθευτές απεικονίζονται στο διάγραμμα 19. Εδώ φαίνεται ότι καθώς οι ανάγκες ζήτησης αυξάνουν θα μπορούν να καλυφθούν από τη παραγωγή μειώνοντας παράλληλα τις ανάγκες για αγορά ελαιολάδου από τους προμηθευτές. Με αυτόν τον τρόπο θα γίνεται μεγάλης οικονομίας κλίμακας εξόδων σε συνάρτηση με τον χρόνο.

Διάγραμμα 19. Διάγραμμα Συνολικής ζήτησης ελαιολάδου, αγορά Ελαιολάδου από προμηθευτές και παραγωγή

6.5 Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης

Με την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης θα απεικονίσουμε τα έσοδα και τα έξοδα της επιχείρησης σε βάθος 10ετίας έτσι ώστε να δούμε εάν τελικά η επένδυση θα είναι συμφέρουσα. Η κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης απεικονίζεται στον πίνακα 19

Μεταπτυχιακό στην Διοίκηση Επιχειρήσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Καθαρές Πωλήσεις	3.609,50	115.000,00	230.000,00	264.500,00	304.175,00	349.801,25	402.270,00	462.610,50	532.001,50	611.805,75	703.575,75
- Κόστος πωληθέντων (Δ)+(Ε)	0,00	41.426,58	83.358,04	90.587,86	96.723,78	104.074,47	110.937,92	116.711,48	123.851,62	129.389,23	135.272,01
Μικτό Κέρδος	3.609,50	73.573,42	146.641,96	173.912,14	207.451,23	245.726,78	291.332,08	345.899,02	408.149,88	482.416,52	568.303,74
+ Άλλα έσοδα επιχείρησης	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Έξοδα διοικητικής λειτουργίας (Γ)	1.547,97	11.055,05	18.933,43	77.733,84	93.633,62	106.026,30	120.546,18	137.250,65	156.202,72	178.447,12	203.945,72
- Έξοδα λειτουργίας ερευνών – ανάπτυξης (Νέοι Ελαιώνες)	0,00	9.747,50	3.899,00	16.570,00	49.710,00	66.280,00	33.140,00	33.140,00	66.280,00	0,00	0,00
- Έξοδα λειτουργίας διάθεσης (Β)	0,00	32.037,35	31.639,22	33.499,82	35.522,40	37.722,24	40.116,15	42.722,56	45.561,70	48.655,79	52.029,22
- Αποσβέσεις	395,90	6.350,40	6.350,40	7.450,40	13.971,90	18.371,90	20.571,90	22.771,90	27.171,90	27.171,90	27.171,90
Μερικά αποτελέσματα εκμετάλλευσης (Λειτουργικά Έσοδα /Έξοδα)	1.665,63	14.383,12	85.819,91	38.658,08	14.613,31	17.326,34	76.957,85	110.013,92	112.933,56	228.141,71	285.156,90
+ Πιστωτικοί τόκοι	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+ Έσοδα από συμμετοχές και χρεόγραφα	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
+ Κέρδη πώλησης συμμετοχών και χρεογράφων	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Χρεωστικοί τόκοι	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Έξοδα συμμετοχών και χρεογράφων	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Ζημιές πώλησης συμμετοχών και χρεογράφων	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Κέρδη/Ζημιές Χρήσης προ Φόρων	1.665,63	14.383,12	85.819,91	38.658,08	14.613,31	17.326,34	76.957,85	110.013,92	112.933,56	228.141,71	285.156,90
- φοροι	483,03	4.171,11	24.887,78	11.210,84	4.237,86	5.024,64	22.317,78	31.904,04	32.750,73	66.161,10	82.695,50
Κερδη μετά φόρων	1.182,60	10.212,02	60.932,14	27.447,24	10.375,45	12.301,70	54.640,07	78.109,88	80.182,83	161.980,61	202.461,40
Μερισματα 35%	0,00	3.574,21	21.326,25	9.606,53	3.631,41	4.305,60	19.124,03	27.338,46	28.063,99	56.693,21	70.861,49
Αποθεματικό	0,00	6.637,81	39.605,89	17.840,71	6.744,04	7.996,11	35.516,05	50.771,42	52.118,84	105.287,40	131.599,91

Πίνακας 19. Κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης

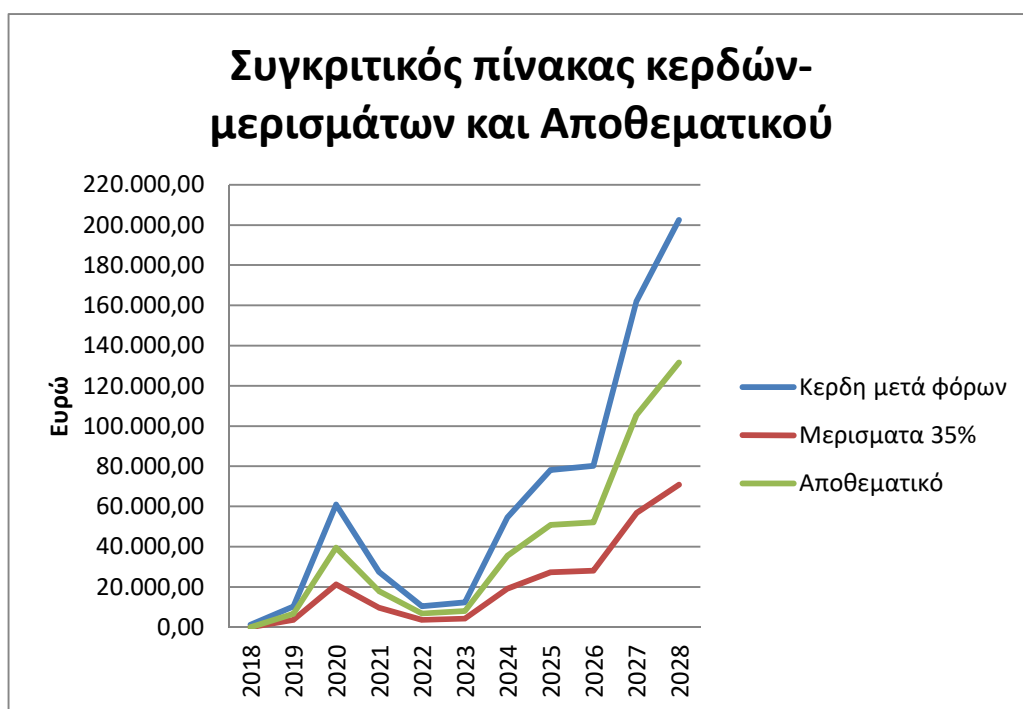

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι υπάρχει μία σταθερή αύξηση εσόδων ήδη από το πρώτο χρόνο της επένδυσης και από έτος σε έτος. Αυτό μπορεί να φανεί και στο διάγραμμα 20.

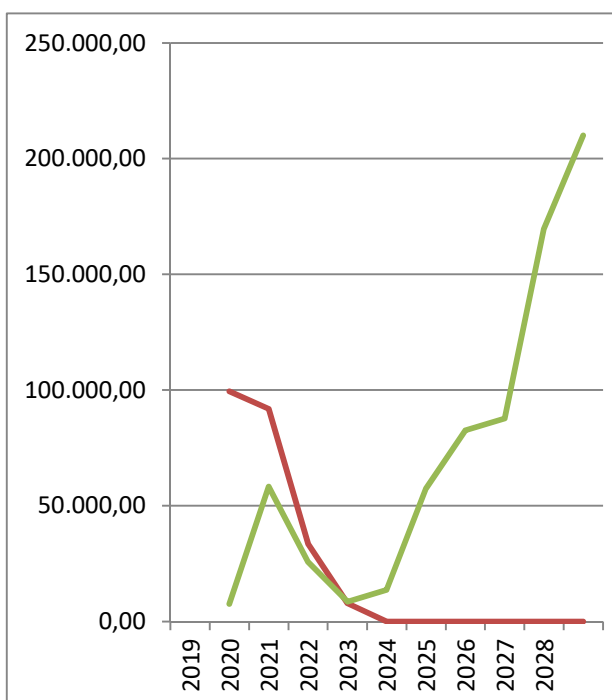
Διάγραμμα 20. Σύνολο κερδών/έτος μετά από φόρους

Βλέπουμε ότι υπάρχει μια σταδιακή αύξηση των κερδών. Τα έτη 2021-2023 φαίνεται η μείωση των κερδών και αυτό οφείλεται κυρίως στις νέες επενδύσεις που θα κάνει η εταιρία σε εγκατάσταση νέων ελαιώνων. Επίσης και για τους εταίρους θα είναι συμφέρον η επένδυση μιας και θα λαμβάνουν μερίσματα της τάξης του 35% και επιπλέον θα μένει και αποθεματικό στην εταιρία για νέες επενδύσεις. Στο διάγραμμα 21 απεικονίζεται αυτή η σχέση.

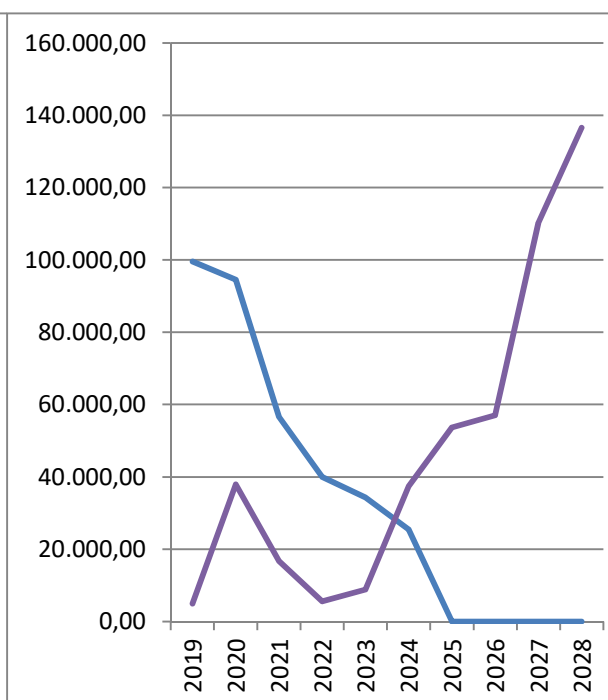

Διάγραμμα 21. Σχέση κερδών εταιρίας/μερισμάτων και αποθεματικού

Επίσης από το Διάγραμμα 22 και διάγραμμα 23 μπορούμε να δούμε πότε θα γίνει η απόσβεση της επένδυσης στην περίπτωση που η εταιρία δεν διανέμει μερίσματα και στην περίπτωση που δίνει μερίσματα από τον πρώτο χρόνο της τάξης του 35%.

Διάγραμμα 22. Απόσβεση επένδυσης χωρίς διανομή μερισμάτων

Διάγραμμα 23. Απόσβεση επένδυσης με διανομή μερισμάτων 35%

Άρα παρατηρούμε ότι σε κάθε περίπτωση η επένδυση είναι συμφέρουσα.

6.6 Προσδιορισμός Νεκρού Σημείου (Break Even Analysis)

Νεκρό σημείο είναι το ποσό εκείνο των πωλήσεων (κύκλου εργασιών), με το οποίο μια επιχείρηση καλύπτει ακριβώς τόσο τα σταθερά όσο και τα μεταβλητά της έξοδα, χωρίς να πραγματοποιεί ούτε κέρδος ούτε ζημιά. Για να βρεθεί το σημείο αυτό έχουμε τις εξής παραμέτρους:

Τιμή πώλησης μια μονάδος προϊόντος= 5,75

Σταθερό κόστος= 43.092,40

Μεταβλητό κόστος ανά μονάδα προϊόντος =2,81

$$\begin{aligned} \text{ΠΝΣ} &= \frac{\text{Σταθερό κόστος}}{\text{Τιμή πώλησης/μονάδος προϊόντος} - \text{Μεταβλητό κόστος/μονάδα προϊόντος}} \\ &= \frac{43092,40}{5,75 - 2,81} = 14657 \text{ μπουκάλια} \end{aligned}$$

Άρα βλέπουμε ότι για το έτος 2019 για να είναι επικερδής η επιχείρηση θα πρέπει να πουλήσει πάνω από 14657 μπουκάλια.

Ο συνολικός πίνακας που προκύπτει για κάθε έτος φαίνεται στον πίνακα 20.

Μεταπτυχιακό στην Διοίκηση Επιχειρήσεων

	Τ	Π	ΣΚ	ΜΜΚ	Πν
2019	5,75	20.000,00	43.092,40	2,81	14657
2020	5,75	40.000,00	50.572,64	2,81	17202
2021	5,75	46.000,00	111.233,66	2,81	37835
2022	5,75	52.900,00	129.156,02	2,81	43931
2023	5,75	60.835,00	143.748,54	2,81	48894
2024	5,75	69.960,00	160.662,33	2,81	54647
2025	5,75	80.454,00	179.973,20	2,81	61215
2026	5,75	92.522,00	201.764,42	2,81	68627
2027	5,75	106.401,00	227.102,91	2,81	77246
2028	5,75	122.361,00	255.974,94	2,81	87066
	Τ = την τιμή πώλησης μιας μονάδας προϊόντος				
	Π = την ποσότητα προϊόντος που παράγεται και πωλείται				
	ΣΚ = το σταθερό κόστος				
	ΜΜΚ = το μεταβλητό κόστος ανά μονάδα προϊόντος				
	Πν = η ποσότητα νεκρού σημείου				

Πίνακας 20.Ανάλυση Νεκρού Σημείου ανά έτος

6.7 Ισολογισμός Πολύ Μικρών Οντοτήτων

Με βάση όλα τα παραπάνω οι προβλέψεις του ισολογισμού για την δεκαετία απεικονίζεται στον πίνακα 21.

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΟΝΤΟΤΗΤΩΝ											
Περιουσιακά στοιχεία	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Πάγια		59.545,00	72.196,41	111.590,81	142.092,01	162.972,05	188.944,16	244.636,21	317.783,63	396.678,47	528.741,86
Μείον: Αποσβεσμένα		-5.954,50	-11.909,00	-12.797,51	-31.979,50	-50.515,50	-70.691,50	-93.067,50	-119.843,50	-146.619,50	-173.395,50
Απομειωμένα		53.590,50	60.287,41	98.793,30	110.112,51	112.456,55	118.252,66	151.568,71	197.940,13	250.058,97	355.346,36
Αποθέματα											
Απαιτήσεις		115.000,00	230.000,00	264.500,00	304.175,00	349.801,25	402.270,00	462.610,50	532.001,50	611.805,75	703.575,75
Προκαταβολές και έσοδα εισπρακτέα											
Λοιπά			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Σύνολο ενεργητικού		168.590,50	290.287,41	363.293,30	414.287,51	462.257,80	520.522,66	614.179,21	729.941,63	861.864,72	1.058.922,11
Καθαρή θέση και υποχρεώσεις											
Κεφάλαια		60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00
Αποθεματικά		6.637,81	46.243,70	64.084,41	70.828,45	78.824,56	114.340,61	165.112,03	217.230,87	322.518,26	454.118,17
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις		101.952,69	184.043,71	239.208,89	283.459,06	323.433,24	346.182,05	389.067,18	452.710,76	479.346,45	544.803,94
Σύνολο καθαρής θέσης και υποχρεώσεων		168.590,50	290.287,41	363.293,30	414.287,51	462.257,80	520.522,66	614.179,21	729.941,63	861.864,72	1.058.922,11

Πίνακας 21. Ισολογισμός 10ετίας

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι στον κλάδο της παραγωγής και τυποποίησης του ελαιολάδου, υπάρχει το έδαφος και οι προοπτικές για την είσοδο μιας νέας επιχείρησης με στόχο της αγορές του εξωτερικού. Για να γίνει επιτευχθεί ο στόχος αυτός χρειάζεται μια καλή οργάνωση στην παραγωγή των ελαιодέντρων ακολουθώντας Ολοκληρωμένη παραγωγή της Ελιάς και σύμφωνα με το πρότυπο Agro 2-2/3, καθώς και ένα ολοκληρωμένο επιχειρηματικό σχέδιο.

Παράρτημα Α

Παράρτημα Α.1.

ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (Καν. (ΕΕ) αριθ. 1169/2011)

ΜΕΡΟΣ Α — ΗΜΕΡΗΣΙΕΣ ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΒΙΤΑΜΙΝΕΣ ΚΑΙ ΑΝΟΡΓΑΝΑ ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ)

1. Βιταμίνες και ανόργανα συστατικά που μπορούν να δηλώνονται και οι διατροφικές τους τιμές αναφοράς (ΔΤΑ)

Βιταμίνη Α (μg)	800	Χλώριο (mg)	800
Βιταμίνη D (μg)	5	Ασβέστιο (mg)	800
Βιταμίνη Ε (mg)	12	Φωσφόρος (mg)	700
Βιταμίνη Κ (μg)	75	Μαγνήσιο (mg)	375
Βιταμίνη C (mg)	80	Σίδηρος (mg)	14
Θειαμίνη (mg)	1,1	Ψευδάργυρος (mg)	10
Ριβοφλαβίνη (mg)	1,4	Χαλκός (mg)	1
Νιασίνη (mg)	16	Μαγγάνιο (mg)	2
Βιταμίνη Β6 (mg)	1,4	Φθόριο (mg)	3,5
Φολικό οξύ (μg)	200	Σελήνιο (μg)	55
Βιταμίνη Β12 (μg)	2,5	Χρώμιο (μg)	40
Βιοτίνη (μg)	50	Μολυβδαίνιο (μg)	50
Παντοθενικό οξύ (mg)	6	Ιώδιο (μg)	150
Κάλιο (mg)	2 000		

ΜΕΡΟΣ Β — ΠΡΟΣΛΑΜΒΑΝΟΜΕΝΕΣ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΘΡΕΠΤΙΚΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΒΙΤΑΜΙΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΟΡΓΑΝΩΝ ΣΥΣΤΑΤΙΚΩΝ (ΕΝΗΛΙΚΕΣ)

Ενέργεια ή θρεπτική ουσία	Προσλαμβανόμενη ποσότητα αναφοράς
Ενέργεια	8 400 kJ/2 000 kcal
Συνολικά λιπαρά	70 g
Κορεσμένα	20 g
Υδατάνθρακες	260 g
Σάκχαρα	90 g
Πρωτεΐνη	50 g
Αλάτι	6 g

**Παράρτημα Α.1. Χαρακτηριστικά Ελαιολάδου
(Κ)**

Κατηγορία	Εξαιρετικό Παρθένο ελαιόλαδο	Παρθένο ελαιόλαδο	Κοινό παρθένο ελαιόλαδο	Μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο	Εξευγενισμένο ελαιόλαδο	Ελαιόλαδο
Οξύτητα (%)*	≤ 1,0	≤2,0	≤3,3	> 3,3	≤0,5	≤1,5
K270*	≤0,20	≤0,25	≤0,25	> 0,25	≤ 1,20	≤ 1,00
K270 υπεράνω αλουμίνης* (1)	≤ 0,10	≤ 0,10	≤ 0,10	≤0,11	-	-
ΔΚ*	≤ 0,01	≤ 0,01	≤ 0,01	-	≤ 0,16	≤ 0,13
K232*	≤2,50	≤2,60	≤2,60	≤3,70	≤3,40	≤3,30
Δείκτης υπεροξειδίων (meqO ₂ /kg)*	≤20	≤20	≤20	> 20	≤5	≤15
Οργανοληπτική αξιολόγηση*	≥6,5	≥5,5	≥3,5	< 3,5	-	-
Αλογονωμένοι υδρογονάνθρακες (mg/kg)* (2)	≤0,20	≤0,20	≤0,20	> 0,20	≤0,20	≤0,20
Μυριστικό οξύ %	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤0,05
Λινολενικό οξύ %	≤0,9	≤0,9	≤0,9	≤0,9	≤0,9	≤0,9
Αραχιδικό οξύ %	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6	≤0,6
Εικοσenoϊκό οξύ %	≤0,4	≤0,4	≤0,4	≤0,4	≤0,4	≤0,4
Βεχενικό οξύ %	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2
Λιγνοκηρικό οξύ %	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,2
Σύνολο trans ισομερών του ελαιϊκού οξέος %	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤ 0,10	≤0,20	≤0,20
Σύνολο των trans ισομερών του λινελαϊκού + των trans ισομερών του λινολενικού οξέος %	≤0,05	≤0,05	≤0,05	≤ 0,10	≤0,30	≤0,30
Κεκορεσμένα λιπαρά οξέα στη θέση 2 των τριγλυκεριδίων %	≤ 1,3	≤ 1,3	≤ 1,3	≤ 1,3	≤ 1,5	≤ 1,5
Στιγμασταδιένια mg/kg (3)	≤ 0,15	≤ 0,15	≤ 0,15	≤0,50	-	-
Κηροί (mg/kg)	≤250	≤250	≤250	≤350.	≤350	≤350

Κατηγορία	Εξαιρετικό Παρθένο ελαιόλαδο	Παρθένο ελαιόλαδο	Κοινό παρθένο ελαιόλαδο	Μειονεκτικό παρθένο ελαιόλαδο	Εξευγενισμένο ελαιόλαδο	Ελαιόλαδο
Σύνολο Στερολών (mg/kg)	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000	≥ 1000
Χοληστερόλη %	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5
Βρασσικαστερόλη %	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,1
Καμπεστερόλη %	≤4,0	≤4,0	≤4,0	≤4,0	≤4,0	≤4,0
Στιγμαστερόλη %	< Καμπεστερόλη	< Καμπεστερόλη	< Καμπεστερόλη	-	< Καμπεστερόλη	< Καμπεστερόλη
β-Σιτοστερόλη % (4)	≥93,0	≥93,0	≥93,0	≥93,0	≥93,0	≥93,0
Δ7-Στιγμαστενόλη %	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5	≤0,5
Ερυθροδιόλη+Ουβαόλη %	≤4,5	≤4,5	≤4,5	≤4,5	≤4,5	≤4,5
Υγρασία και πτητικές ουσίες %	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,3	≤0,1	≤0,1
Αδιάλυτες ύλες στον πετρελαϊκό αιθέρα %	≤0,1	≤0,1	≤0,1	≤0,2	≤0,05	≤0,05
Διαφορά ECN 42 – HPLC και ECN 42 θεωρητικός υπολογισμός	≤0,2	≤0,2	≤0,2	≤0,3	≤0,3	≤0,3

Παράρτημα Α.3

Σχέδιο ανάπτυξης Ελαιώνων Παχυκαλάμου και οι αποδόσεις σε Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο

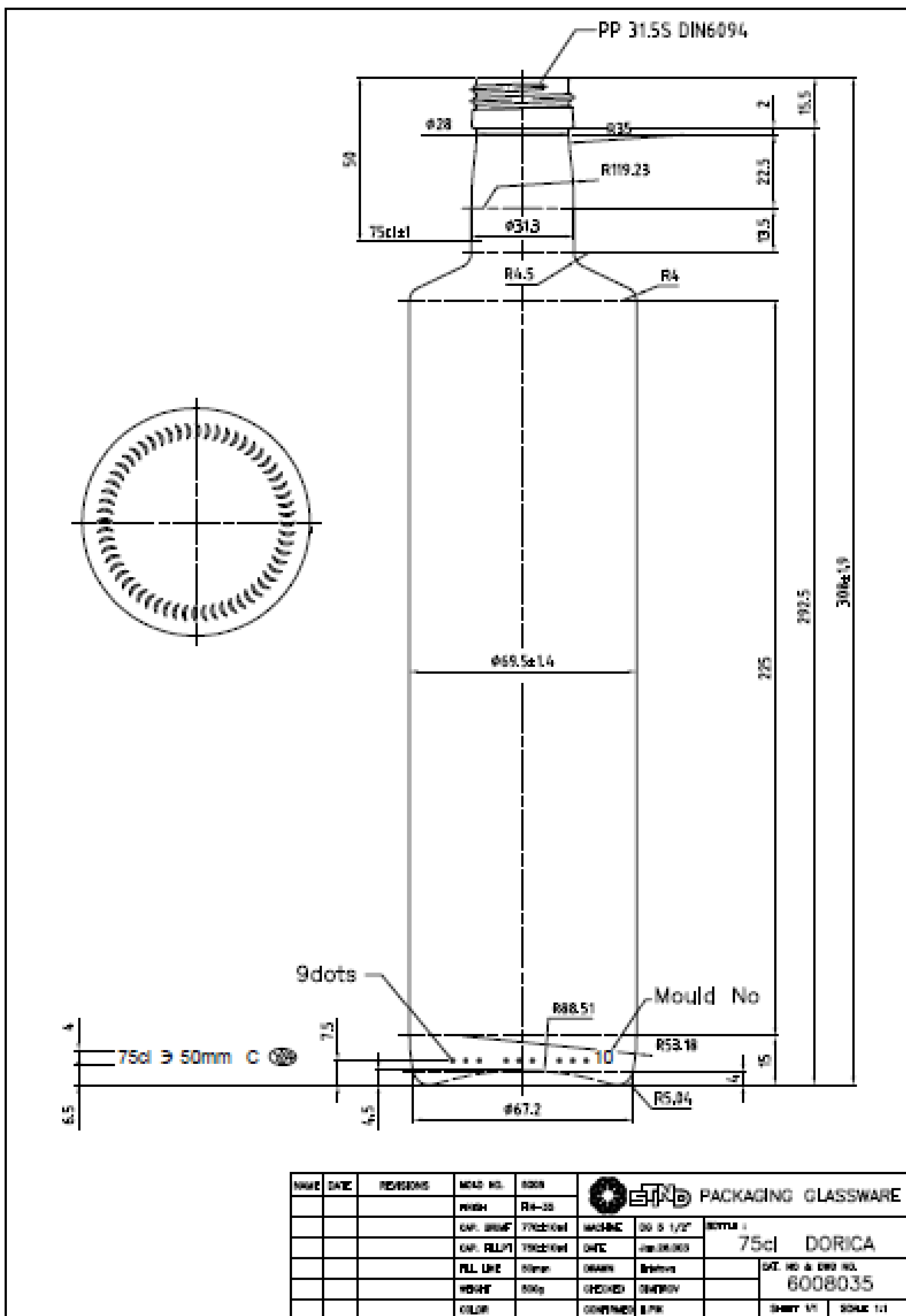
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	kg/δέντρο
Ετος 0	156	788	315	450	1350	1800	900	900	1800	0	0	0
Ετος 1	358	156	788	315	450	1350	1800	900	900	1800	0	2
Ετος 2	480	358	156	788	315	450	1350	1800	900	900	1800	6
Ετος 3	105	480	358	156	788	315	450	1350	1800	900	900	15
Ετος 4	45	105	480	358	156	788	315	450	1350	1800	900	25
Ετος 5	0	45	105	480	358	156	788	315	450	1350	1800	40
Ετος 6	0	0	45	105	480	358	156	788	315	450	1350	60
Ετος 7	0	0	0	45	105	480	358	156	788	315	450	70
Ετος 8	0	0	0	0	45	105	480	358	156	788	315	80
Ετος 9	0	0	0	0	0	45	105	480	358	156	788	80
Ετος 10	0	0	0	0	0	0	45	150	630	988	1144	80
Συνολα Ελιών	1144	1932	2247	2697	4047	5847	6747	7647	9447	9447	9447	
Ελαιόκαρπος	6.296	14.085	26.782	45.298	72.580	103.145	142.665	193.940	251.530	325.110	411.060	
Ελαιόλαδο 11%	693	1.549	2.946	4.983	7.984	11.346	15.693	21.333	27.668	35.762	45.217	
Ελαιόλαδο 13%	818	1.831	3.482	5.889	9.435	13.409	18.546	25.212	32.699	42.264	53.438	
Ελαιόλαδο 16%	1.007	2.254	4.285	7.248	11.613	16.503	22.826	31.030	40.245	52.018	65.770	

Παράρτημα Α.4

Κόστος Εγκατάστασης Νέων Ελαιώνων

Κόστος Νέων Δενδροφυτεύσεων	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Υπολοιπα Ιδιόκτητα στρέμματα σε αγρανάπαυση	24,50	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Σύνολο Φύτευσης Ιδιόκτητων Στρεμμάτων	0,00	17,50	7,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Αγοράς Στρεμματων και έξοδα φύτευσης	0,00	0,00	0,00	10,00	30,00	40,00	20,00	20,00	40,00	0,00	0,00
Κοστος Εγκατάστασης	0,00	9.747,50	3.899,00	16.570,00	49.710,00	66.280,00	33.140,00	33.140,00	66.280,00	0,00	0,00

Παράρτημα Α.5
 Προδιαγραφές μπουκαλιού τύπου Dorica 750 ml

Παράρτημα Α.6
Οικονομική προσφορά για τυποποιητήριο

 ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> • ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ • ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΟΙΝΟΠΟΙΑΣ • ΑΝΟΞΕΙΩΤΕΣ ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ • ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΖΥΓΗΣΗΣ • ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ • ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΑΣ ΤΥΡΟΚΟΜΙΑΣ • ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΞΗ
<p>ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ ΙΚΕ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 4, 19014 ΑΦΙΔΕΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, ΤΒ 2815 ΑΦΜ: 800623320, ΔΟΥ: ΚΗΦΙΣΙΑΣ ΤΗΛ: 22950 22696, FAX: 22950 29816 www.gmh.gr info@gmh.gr</p>	

Προς: ΦΩΤΙΑΔΗΣ ΘΩΜΑΣ	
Υπόψη:	Τηλ. : 6959 997653
Ημ/νία: 16/10/ 2018	
ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	

Έχουμε την ευχαρίστηση να σας υποβάλλουμε τεχνική και οικονομική προσφορά για

ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ
(τιμές χωρίς φ.π.α.)

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΤΙΜΗ
ΓΕΜΙΣΤΙΚΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ Μ31	2.700,00
ΦΙΛΤΡΟ ΠΛΑΚΩΝ MINUS 2020 x 40	1.250,00
ΒΙΔΩΤΙΚΟ	2.700,00
ΤΑΠΩΤΙΚΟ	1.300,00
ΕΤΙΚΕΤΕΖΑ L32	1.820,00
ΦΥΣΗΤΙΚΟ ΦΙΑΛΩΝ	980,00
ΑΝΟΞΕΙΩΤΟΙ ΠΑΓΚΟΙ (2 ΤΕΜ) 190x87x70	840,00
ΚΑΨΥΛΛΙΕΡΑ	220,00
ΑΕΡΟΣΥΜΠΙΕΣΤΗΣ	270,00
ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΟΞΥΤΗΤΑΣ ΥΠΕΡΟΞΕΙΔΙΩΝ DIACRON	1.400,00
ΑΝΤΛΙΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ	750,00
ΔΕΞΑΜΕΝΕΣ 2.000Lit 2 τεμ.	3.740,00
ΔΕΞΑΜΕΝΗ 1.000 Lit	945,00
ΣΥΝΟΛΟ	18.915,00

Βιβλιογραφία

Ελληνική και Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

DK Consultants (2014), Έρευνα διάθεσης τυποποιημένου Ελληνικού, εξαιρετικά παρθένου ελαιολάδου

International Olive Oil Council (2000), World Catalogue of Olive Varieties

International Organization for Biological Control - IOBC (1998). Integrated Production in Europe: 20 years after the declaration of Ovrannaz

International Organization for Biological Control - IOBC (1999). Integrated Production: Principles and Technical Guidelines. 2nd edition

International Organization for Biological Control (1998), IOBC/WPRS Bulletin Vol. 21 (1)

International Organization for Biological Control-IOBC(1999), IOBC/WPRS Bulletin 22 (4)

IOBC ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΙΙΙ (2001), ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

Mylonas P. (2015), Olive Oil: Establishing the Greek Brand, National Bank of Greece, Sectoral Report

Mylonas P. (2015), Unlocking the potential of Greek agro-food industry, National Bank of Greece, Sectoral Report

Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2017), ΈΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ,Η ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΩΝ ,ΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΕΛΙΩΝ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ, ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ, Στοκχόλμη, Πρεσβεία της Ελλάδας στην Στοκχόλμη/Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Γιαννούλης Π., Κουμουτσάκου Μ (2018), ΕΤΗΣΙΑ ΈΚΘΕΣΗ 2017 ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ & ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΣΟΥΗΔΙΑΣ, Στοκχόλμη, Πρεσβεία της Ελλάδας στην Στοκχόλμη/Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων

Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) (2012), Κανόνες Εμπορίας και Επισήμανσης Ελαιολάδου.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1990), Οδηγία (ΕΟΚ) αριθ. 128/1990 της Επιτροπής της 23ης Φεβρουαρίου 1990 σχετικά με τα πλαστικά υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1991), Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ.2568/1991 της Επιτροπής της 11ης Ιουλίου 1991, προσδιορισμός των χαρακτηριστικών των ελαιολάδων και των πυρηνελαίων καθώς και με τις μεθόδους προσδιορισμού, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2001), Οδηγία (ΕΚ) αριθ. 22/2001 της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2001 για την καθιέρωση τρόπων δειγματοληψίας και μεθόδων ανάλυσης για τον επίσημο έλεγχο των συγκεντρώσεων μολύβδου, καδμίου, υδραργύρου και 3-MCPD στα τρόφιμα, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2001), Οδηγία (ΕΚ) αριθ. 446/2001 της Επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2001 για τον καθορισμό μέγιστων τιμών ανοχής για ορισμένες προσμείξεις στα τρόφιμα, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (2002), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1019/2002 της Επιτροπής της 13ής Ιουνίου 2002, προδιαγραφές εμπορίας ελαιολάδου, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών Φυτών και Αμπέλου - ΕΛΓΟ «ΔΗΜΗΤΡΑ» (2017), Εγχειρίδιο μορφολογικών χαρακτηριστικών ποικιλιών ελιάς

Κώδικας τροφίμων και Ποτών, γενικό Χημείο του Κράτους Άρθρο 71, 2009

Κωστελένος Γ. (2009), Οδηγός Επιλογής, Φύτευσης και Φυτοπροστασίας της Ελιάς

Ο Πρόεδρος Της Ελληνικής Δημοκρατίας (2004), ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 3299 ΦΕΚ Α' 261/23-12-2004, Κίνητρα Ιδιωτικών Επενδύσεων για την Οικονομική Ανάπτυξη και την Περιφερειακή Σύγκληση, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

Ο Πρόεδρος Της Ελληνικής Δημοκρατίας (2009), ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘ. 3752 ΦΕΚ Α' 40/04-03-2009, Τροποποιήσεις επενδυτικών νόμων και άλλες διατάξεις, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

Ο Πρόεδρος Της Ελληνικής Δημοκρατίας (2012), ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4072 ΦΕΚ Α' 86/11-04-2012, Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακινήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ GREENFOOD (2010), Παραγωγή Βιολογικού Ελαιοκάρπου και Ελαιολάδου

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2000), Οδηγία (ΕΚ) αριθ. 13/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2000, για προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2002), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2004), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004, Υγιεινή των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2004), Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ 1935/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Οκτωβρίου

2004 σχετικά με τα υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα και με την κατάργηση των οδηγιών 80/590/ΕΟΚ και 89/109/ΕΟΚ, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2006), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου της 20ής Μαρτίου 2006, Προστασία των Γεωγραφικών Ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2007), οδηγία (ΕΚ) αριθ. 45/2007 του Συμβουλίου της 5ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με τις ονομαστικές ποσότητες για προσυσκευασμένα προϊόντα, για την κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 75/106/ΕΟΚ και 80/232/ΕΟΚ και για την τροποποίηση της οδηγίας 76/211/ΕΟΚ του Συμβουλίου, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2011), Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1169/2011 του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011, Παροχή πληροφοριών για τα τρόφιμα στους καταναλωτές, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ (2014), Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1144/2014 του Συμβουλίου της 22ας Οκτωβρίου 2014, ενέργειες ενημέρωσης και προώθησης που αφορούν τα γεωργικά προϊόντα και εφαρμόζονται στην εσωτερική αγορά και σε τρίτες χώρες και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 3/2008 του Συμβουλίου, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1982), Οδηγία (ΕΟΚ) αριθ. 711/1982 του Συμβουλίου της 18ης Οκτωβρίου 1982 για τον καθορισμό των βασικών κανόνων που είναι αναγκαίοι για τον έλεγχο της μετανάστευσης των συστατικών των υλικών και αντικειμένων από πλαστική ύλη που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1984), Οδηγία (ΕΟΚ) αριθ. 7/1985 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 1984 για την τροποποίηση μιας πρώτης σειράς οδηγιών για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με τα τρόφιμα, όσον αφορά την παρέμβαση της Μόνιμης Επιτροπής Τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1990), Οδηγία (ΕΟΚ) αριθ. 496/1990 του Συμβουλίου της 24ης Σεπτεμβρίου 1990, κανόνες επισήμανσης των τροφίμων όσον αφορά τις τροφικές τους ιδιότητες, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1992), Οδηγία (ΕΟΚ) αριθ. 59/1992 του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 1992 για τη γενική ασφάλεια των προϊόντων, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (1993), Οδηγία (ΕΟΚ) αριθ. 43/1993 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 για την υγιεινή των τροφίμων, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (2009), Αρ. Απόφασης 323902 ΦΕΚ Β' 2026/18-09-2009, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ, AGRO 2-2/3: Εξειδίκευση του Προτύπου AGRO 2-2, Απαιτήσεις για την εφαρμογή στην καλλιέργεια ελιάς

Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (2017), Αρ. Απόφασης 91354 ΦΕΚ Β' 2983/20-08-2017, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας-Ανάπτυξης-Δικαιοσύνης (2000), Αρ. Απόφασης 487 ΦΕΚ Β' 1219/04-10-2000, Υγιεινή των τροφίμων σε συμμόρφωση προς τη οδηγία 93/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

Διαδικτυακοί τόποι

http://geoponiprevezas.blogspot.com/2015/02/blog-post_21.html

http://hellonet.teithe.gr/GR/aboutgreece/greekproducts/ladi_gr.htm

<http://olivenews.gr/el/article/9543/%ce%b5%ce%ba%cf%84%ce%b9%ce%bc%ce%ae%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82->

[%cf%80%ce%b1%ce%b3%ce%ba%cf%8c%cf%83%ce%bc%ce%b9%ce%b1%cf%82-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%b3%cf%89%ce%b3%ce%ae%cf%82-201819](http://olivenews.gr/el/article/9543/%ce%b5%ce%ba%cf%84%ce%b9%ce%bc%ce%ae%cf%83%ce%b5%ce%b9%cf%82-%cf%80%ce%b1%ce%b3%ce%ba%cf%8c%cf%83%ce%bc%ce%b9%ce%b1%cf%82-%cf%80%ce%b1%cf%81%ce%b1%ce%b3%cf%89%ce%b3%ce%ae%cf%82-201819)

<http://renierisoliveoil.gr/index.php/en/products-en/0-5l-dorica-bottle-detail>

<http://www.agrotypos.gr/mobile.asp?mod=articles&ID=111444>

<http://www.andreouoil.gr/poikilies-elaiokarpou/>

<http://www.foodbites.eu/j15/el/trofima/diergasies/1452-olive-oil-process>

[http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CF%8C%CE%BA%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%B5%CF%82_%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82_%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%AC%CF%82#cite_note-](http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CF%8C%CE%BA%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%B5%CF%82_%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82_%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%AC%CF%82#cite_note-.CE.95.CE.BB.CE.B1.CE.B9.CE.BF.CE.BA.CE.BF.CE.BC.CE.AF.CE.B1-1)

[.CE.95.CE.BB.CE.B1.CE.B9.CE.BF.CE.BA.CE.BF.CE.BC.CE.AF.CE.B1-1](http://www.gaiapedia.gr/gaiapedia/index.php/%CE%9C%CE%B9%CE%BA%CF%81%CF%8C%CE%BA%CE%B1%CF%81%CF%80%CE%B5%CF%82_%CF%80%CE%BF%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CE%BB%CE%AF%CE%B5%CF%82_%CE%B5%CE%BB%CE%B9%CE%AC%CF%82#cite_note-.CE.95.CE.BB.CE.B1.CE.B9.CE.BF.CE.BA.CE.BF.CE.BC.CE.AF.CE.B1-1)

<http://www.indeepanalysis.gr/oikonomia/h-ellhnikh-oikonomia-mechri-to-2021-maios-2017>

<http://www.internationaloliveoil.org/>

<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-citizen-2/pop-pge>

<http://www.oleadb.it/>

[http://www.olivenews.gr\(2017\), Χαρτογράφηση ελαιοπαραγωγής Ελλάδας 2017/18](http://www.olivenews.gr(2017), Χαρτογράφηση ελαιοπαραγωγής Ελλάδας 2017/18)

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_olive_cultivars#cite_note-19

<https://www.agrocorfu.com/#>

https://www.bankofgreece.gr/Pages/el/Bank/News/PressReleases/DispItem.aspx?Item_ID=6222&List_ID=1af869f3-57fb-4de6-b9ae-bdfd83c66c95&Filter_by=DT

<https://www.eurosender.com/el/>

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4733328/#bav090-B46>

https://www.pronews.gr/istoria/242297_paragogi-elaioladoy-stin-arhaia-ellada-kai-ta-arhaia-elaiotriveia

<https://www.ypaithros.gr/ekdoseis/elaiolado-auximeni-paragogi-ellada/#one>

<https://www.ypaithros.gr/endiaferonta-stoixeia-gia-elaiolado-kai-epitrapezia-elia/>